

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2020 оны 12 сарын 28 өдөр

Дугаар 13

Мандалговь

Дундговь аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх
таван жилийн үндсэн чиглэл батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн 18.1.2 е, 19 дүгээр зүйлийн 19.1, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.7 дахь хэсгийн 6.7.2, 9 дүгээр зүйлийн 9.11 дэх хэсгийн 9.11.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

Нэг."Дундговь аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл", түүний хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшинг нэгдүгээр хавсралтаар, Санхүүжилтийн эх үүсвэр шийдвэрлэгдсэн, шийдвэрлэх шаардлагатай төсөл, арга хэмжээний болон техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах шаардлагатай төсөл, арга хэмжээний жагсаалт, хэрэгжилтийн шалгуур үзүүлэлт бүхий Дундговь аймгийн 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

Хоёр. Дундговь аймгийг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд тусгагдсан төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийг тухайн жилийн аймгийн төсөвт тусгаж ажиллахыг аймгийн Засаг дарга (Ц.Мөнхбат)-д даалгасугай

Гурав.Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга (Ц.Мөнгөнцоож)-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА С.ОД-ЭРДЭНЭ

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын Их Хурлаас 2020 онд батлан гаргасан “Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай” хуулинд дунд хугацааны буюу таван жилийн хугацаанд хэрэгжүүлэх хөгжлийн төлөвлөлтийн баримт бичиг нь Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл байна гэж заасны дагуу Дундговь аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл төлөвлөгөөг 2020 онд Монгол Улсын Их Хурлаас батлан гаргасан Алсын хараа 2050 Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, 2020 онд Монгол Улсын Их Хурлаас батлан гаргасан Монгол улсыг хөгжүүлэх 5 жилийн үндсэн чиглэл төлөвлөгөө, Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Дундговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2020 оны 9 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор батлагдсан дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг болох “Дундговь аймгийг 2018-2028 онд хөгжүүлэх хэтийн зорилт”, салбарын хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр зэрэг бодлогын баримт бичгүүдэд суурилан боловсруулсан болно.

Энэхүү бодлогын баримт бичиг нь 8 зорилгын хүрээнд 36 агуулгаар дэд зорилго дэвшүүлж, 51 зорилтыг хэрэгжүүлэх 199 арга хэмжээг төлөвлөн гаргалаа. Уг төлөвлөлтийг Канад улсын МЕРИТ төслийн шугамаар Удирдлагын академийн багшаас зөвлөгөө авч хянуулсан бөгөөд Үндэсний хөгжлийн газрын санал зөвлөмж, иргэд, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын төлөөлөгчдөөс саналыг авч дахин сайжруулалт хийн хүргүүлж байна. Мөн 2020 оны 12 дугаар 07-ны өдөр УИХ, Засгийн газраас зохион байгуулсан цахим сургалтаар өгсөн чиглэлийг мөрдлөг болголоо. Үндэсний хөгжлийн газраас 3, иргэдээс 53 санал, ИТХ-ын төлөөлөгчдөөс 100 санал, тэргүүлэгчдийн 17 санал, мөн аймгийн ИТХ-ын төлөөлөгчдөөс гарсан 18 санал, нийт 191 санал ирсэн байна. Эдгээр саналуудыг багцлан авч үзсэнээс гадна нэг жилийн хугацаанд хэрэгжээд дуусах ажлыг жилийн төлөвлөгөөнд, хөрөнгө оруулалтын шинж чанартай жагсаалт ирүүлснийг боломжит хувилбараар бүлгүүдэд ерөнхий байдлаар орууллаа.

Бодлогын төслийг боловсруулахад дараах эх үүсвэрүүдээс судалгаа, тооцооллыг хийсэн болно. Үүнд:

1. Статистик мэдээлэл

2. Дундговь аймгийг 2018-2028 онд хөгжүүлэх хэтийн зорилт /аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 01 дугаар тогтоол/

3. Дундговь аймгийн хөгжлийн бодлого стратеги 2012-2031 он хүртэлх бодлогын бичиг баримт /аймгийн ИТХ-ын 2012 оны 01 дугаар тогтоол/

4. Говийн дэд бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр /судалгааны тайлангууд, МУИС-ийн эдийн засгийн хүрээлэн/

АЙМГИЙН ХӨГЖИЛД ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН АЧ ХОЛБОГДОЛ

Дундговь аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх 5 жилийн үндсэн чиглэлийн дэвшүүлсэн зорилго зорилтууд биелсэнээр Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх 5 жилийн үндсэн чиглэлийн эдийн засгийн хүрээнд ДНБ-ийг 383383,01 сая төгрөг байгааг 545572,9 сая төгрөгт хүргэх, Амьдралын чанар, дундаж давхрагын хүрээнд хөдөлмөр эрхлэлтийг 2 хувиар нэмэгдүүлэх, хүний хөгжлийн хүрээнд дундаж наслалтыг 75,0-д хүргэх, ногоон хөгжлийн хүрээнд ногоон байгууламжийг 396,4 га байгааг 414,4 га-д хүргэх, бүс, орон нутгийн хөгжлийн хүрээнд аялал жуулчлал, ХАА-г байгальд ээлтэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгох зэрэгт үр нөлөө үзүүлнэ гэж үзэж байна.

АГУУЛГА

НЭГ. ҮНДЭСНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ

ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

ГУРАВ. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА

ДӨРӨВ. ЭДИЙН ЗАСАГ

ТАВ. ЗАСАГЛАЛ

ЗУРГАА. НОГООН ХӨГЖИЛ

ДОЛОО. АМАР ТАЙВАН, АЮУЛГҮЙ НИЙГЭМ

НАЙМ. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

УТХО - УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ
ОНТ – ОРОН НУТГИЙН ТӨСӨВ
АЗДТГ – АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР
ТЗУХ – ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРДЛАГЫН ХЭЛТЭС
ХЭЗХ – ХУУЛЬ ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТЭС
НБХ – НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХЭЛТЭС
ХОХБТХ – ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ХЭЛТЭС
СТСХ – САНХҮҮ ТӨРИЙН САНГИЙН ХЭЛТЭС
ААН – АЖ АХУЙН НЭГЖ
ЦГ- ЦАГДААГИЙН ГАЗАР
БСУГ- БОЛОВСРОЛ СОЁЛ, УРЛАГИЙН ГАЗАР
НД – НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ХЭЛТЭС
ХХҮҮГ- ХӨДӨЛМӨР ХАЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
ХХААГ- ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ГАЗАР
БОАЖГ- БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР
ЭМГ- ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР
ОБГ- ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗАР
ГХБХБГ- ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ГАЗАР
ГБХЗХГ- ГЭР БҮЛ, ХҮҮХЭД ЗАЛУУЧУУДЫН ХӨГЖЛИЙН ГАЗАР
МЭГ- МАЛ ЭМНЭЛЭГИЙН ГАЗАР
ШША – ШҮҮХИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЛБА
УЦУОШТ – УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
СУБ – СОЁЛ УРЛАГИЙН БАЙГУУЛЛАГА
ТХДЖТ – ТӨВ ХАЛХЫН ДУУЛАЛТ ЖҮЖГИЙН ТЕАТР
ТТХТ – ТЭНГЭРИЙН ТЭМДЭГ ХҮҮХДИЙН ТЕАТР
МСҮТ – МЭРГЭЖИЛ СУРГАЛТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ТӨВ
БТСГ – БИЕИЙН ТАМИР, СПОРТЫН ГАЗАР
ГХУСАЗЗ-ГЭМТ ХЭРГЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЙМГИЙН ЗАХИРГААНЫ ЗӨВЛӨЛ
ОНӨҮГ – ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ҮЙЛДВЭРИЙН ГАЗАР
БЗӨБЦТС - БАГАНУУР ЗҮҮН ӨМНӨД БҮСИЙН ЦАХИЛГААН ТҮГЭЭХ СҮЛЖЭЭ
ТӨХК – ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУВЬЦААТ КОМПАНИ
ЦТСС – ЦАХИЛГААН ТҮГЭЭХ СҮЛЖЭЭ САЛБАР
ШҮГ – ШУУДАН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
ОУБ – ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГА
ЭТИС - ЭРДЭС БАЯЛАГ ТҮҮХИЙ ЭДИЙН ИЖ БҮРЭН САНААЧЛАГА
ЭМДТ- ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН ТАСАГ
ЦШ-ЦЭРГИЙН ШТАБ

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ

НЭГ.ҮНДЭСНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ

Зорилго 1. Аймгийн ДНБ-д соёл урлагийн салбарын эзлэх хувь 2019 онд 0.61 хувь байсныг 2025 онд 0.81 хувьд хүргэнэ.

Үндэсний бахархал, эв нэгдэл

Зорилго 1.1 Үндэсний нэгдмэл бахархлыг сэргээж, эх оронч үзэл хандлагыг төлөвшүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан иргэд 2019 онд 294454 байгааг 2025 онд 46400-аар нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 1.1.1 2020 онд соёл урлагийн салбарт насжилт өндөртэй барилга байгууламж 14 байгааг 2025 онд 85,7 хувийг нь шинэчилж, чанартай тоног төхөөрөмжөөр хангана.

1.1.1.1 Төв Халхын Дуулалт Жүжгийн Театрын шинэ барилга барьж, ашиглалтад оруулна.

1.1.1.2 Аймгийн Музейн барилгыг шинээр барьж ашиглалтад оруулна.

1.1.1.3 Хүүхдийн театрын шинэ барилга барьж, ашиглалтад оруулна.

1.1.1.4 Сумдын Соёлын төвийг стандартад нийцүүлэн хөгжүүлэх бодлого баримталж, Цагаандэлгэр, Өлзийт, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Баянжаргалан, Өндөршил, Адаацаг, Гурвансайхан, Дэлгэрхангай сумдын Соёлын төвийн барилга угсралтын ажлыг дуусгаж, ашиглалтад оруулна.

1.1.1.5 Аймгийн Төв Номын сангийн барилгын дээврийн засвар, Сайхан-Овоо сумын Соёлын төвийн барилгад их засвар хийнэ.

1.1.1.6 Соёл, урлагийн байгууллагуудын хөгжим, тоног төхөөрөмж, гэрэл, дууны техник хэрэгслийн хангалтыг нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 1.1.2 Соёл, урлагийн салбарын мэргэжилтэй ажилтны эзлэх хувь 2020 онд 60 байгааг 2025 онд 78.8 хувьд хүргэнэ.

1.1.2.1 Соёл, урлагийн байгууллагуудын бүтэц, орон тоог нэмэгдүүлэн, салбарын ажилтнуудыг гадаад, дотоодын их, дээд сургуульд суралцахад дэмжлэг үзүүлнэ.

1.1.2.2 Соёл, урлагийн салбарын ажилтнуудыг орон сууцжуулна.

Зорилт 1.1.3 Монгол зан заншил, өв соёлоо дээдэлсэн эв нэгдэл, эх оронч үзлийг төлөвшүүлэх арга хэмжээнд хамрагдагсадыг 2020 онд 986 байгааг 2025 онд 6500-д хүргэнэ.

1.1.3.1 Сумдын түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалуудыг гэрээт хамгаалагчтай болгоно.

1.1.3.2 "Бүрдийн уянга" хүүхдийн зусланг түшиглэн "Ардын зан үйл-амьдрах арга ухаан" хөтөлбөрт сургалтыг зохион байгуулна.

1.1.3.3 Хэрэглэгчдийн эрх ашгийг дээдлэх "Ирээдүйн соёлтой үйлчлүүлэгч" төслийг сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн дунд зохион байгуулж, Монгол өв соёл, ардын уламжлалт урлагаа сурталчлан таниулна.

1.1.3.4 "Тэнгэрийн тэмдэг" хүүхдийн театрын үйл ажиллагааг өргөжүүлэн, "Дуу хуурын өлгий" нутгийн залгамж халааг бэлтгэнэ.

Нүүдлийн соёл иргэншилт Монгол

Зорилго 1.2 Нүүдэлчдийн өв соёл, ёс заншлыг түгээн дэлгэрүүлж, бүх нийтийн урлагын боловсролыг дээшлүүлэх замаар дүү хүүр брөндийг өвлүүлэн хөгжүүлэх соёл урлагийн арга хэмжээ 2019 онд 1431 байсныг 2025 онд 2876-д хүргэнэ.

Зорилт 1.2.1 Монгол үндэсний өв соёлыг орон нутгийнхаа онцлогт нийцүүлэн туурвисан шинэ уран бүтээл 2020 онд 7 байсныг 2025 онд 2 дахин нэмэгдүүлнэ.

1.2.1.1 Аймгийн Засаг даргын дэргэд "Мэргэжлийн соёл, урлагийн зөвлөл" байгуулан, соёл, урлагийн салбарын бодлого, үйл ажиллагааг чиглүүлнэ.

1.2.1.2 "Уяхан замбуу тивийн наран" уртын дуучид, морин хуурчдын эвент наадмыг зохион байгуулна.

1.2.1.3 Музейн сан хөмрөгийг насжилт өндөртэй эртний үзмэрүүдээр баяжуулан, нүүдлийн өв соёлыг сурталчилна.

1.2.1.4 Дуу хуурын өлгий нутгийн алдартан, гавьяатнуудын хөдөлмөр бүтээлийг сурталчлан, алдаршуулна.

1.2.1.5 Дуу хуурын өлгий Дундговь аймгийн түүхэн онцлог ёс заншил, зан үйл, өв уламжлал болон түүх, соёлын дурсгалуудыг баримтат болон уран сайхны кинонд буулган, нүүдэлчин Монголчуудын өв соёлыг харуулсан баримтат өвийг бий болгоно.

1.2.1.6 Аймгийн гар урчуудын бүтээлээр үзэсгэлэн-худалдаа зохион байгуулж, дэг сургууль, арга барилыг нь өвлүүлнэ.

Монгол бичиг

Зорилго 1.3 Дүндговьчуудын Үндэсний монгол хэл, бичгийн боловсрол эзэмшсэн байдал 2020 оны байдлаар 4782 байгааг 2025 онд 6692 -д хүргэж, хос бичгийн хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 1.3.1 Төрийн албан хаагчдын Монгол бичгийн хэрэглээг 2020 онд 10 хувьтай байгааг 2025 онд 100 хувьд хүргэнэ.

1.3.1.1 Албан байгууллага, аж ахуй нэгж, барилга байгууламж, гудамж талбайн нэр хаяг, бүтээгдэхүүний шошго, танилцуулга, нэрийн хуудас, бэлгэ тэмдэг, зар сурталчилгаа зэргийг монгол бичгээр бичиж хэвшүүлнэ

1.3.1.2 Төрийн албан хаагчдын модуль сургалтын кредитийг тооцон урамшуулал олгоно

1.3.1.3 "Улсын монгол бичгийн олимпиад"-ыг аймагт зохион байгуулна

1.3.1.4 "Үндэсний бичиг" олон талт арга хэмжээг зохион байгуулна

ХОЁР.ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

Зорилго 2. Нийгмийн суурь үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэж хүний хөгжлийн индексийн үзүүлэлтийг 2019 онд 0.689 байгааг 2025 онд 0.709 болгож өсгөнө.

Боловсрол

Зорилго 2.1 Сургалтын чанарын үнэлгээний дундажийг 2019 онд 39.1 хувь байсныг 2025 онд 50 хувьд хүргэнэ.

Зорилт 2.1.1 Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалт 2020 онд 72.5 хувь байсныг 2025 онд 77 хувьд хүргэнэ.

2.1.1.1 Шаардлагатай сумдын цэцэрлэгийн барилгыг барина.

2.1.1.2 1-2 настай хүүхдийг яслийн бүлэгт, 2-3 настай хүүхдийг хүүхэд харах үйлчилгээнд хамруулна.

2.1.1.3 Цэцэрлэгийн бүлгийн багш нарыг хөгжим тоглох ур чадварт сургана.

2.1.1.4 СӨБ-ын урлаг, биеийн тамирын хичээлд шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.

Зорилт 2.1.2 ЕБС-ийн бага, суурь боловсролын хамран сургалтын хувийг 2020 онд 91.6 байсныг 2024 онд 97.5 хүргэнэ

2.1.2.1 Шаардлагатай сумдын сургууль, дотуур байрын барилгыг барина.

2.1.2.2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ерөнхий боловсролд хамран сургалтыг нэмэгдүүлж, бага ангийн багш нарын 70-аас доошгүй хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах арга зүйд суралцуулна.

2.1.2.3 Гадаад хэл болон байгалийн ухааны судлагдахууны багш нарыг гадаад оронд мэргэжил дээшлүүлнэ

2.1.2.4 Улс, аймгийн туршлагатай багш нарыг түшиглэн сургалт, чансаа тогтоох сорилуудыг зохион байгуулж, элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноог ахиулна

2.1.2.5 Чадварлаг багш цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ

2.1.2.6 Аймгийн Насан туршийн төв, сумдын насан туршийн нэгжүүдээр дамжуулан 9-12-р ангийн суралцагчид болон иргэд, эцэг эхчүүдэд амьдрах ухаан, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, насан туршдаа суралцахуйн чиглэлээр үе шаттай сургалтуудыг зохион байгуулна.

2.1.2.7 Сургууль бүрт байгалийн ухааны хичээлийн кабинет байгуулна.

2.1.2.8 Сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрыг 100 хувь шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламж, дотор ОО-той болгоно.

2.1.2.9 Цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрын гадаад дотоод орчныг бүрэн камержуулна.

Зорилт 2.1.3 Бүх нийтийн урлагийн боловсролыг дээшлүүлэх ажлыг үе шаттай зохион байгуулж, дуу хуурын өлгий нутгийн брендийг өвлүүлэн хадгална.

2.1.3.1 Ерөнхий боловсролын сургуульд "Хөгжмийн төрөлжсөн анги" байгуулна.

Зорилт 2.1.4 МСҮТ-ийг магадлан итгэмжлэгдсэн Политехник коллеж болгож, төгсөгчдийн ажил эрхлэлт 2020 онд 65 байсныг 2025 онд 71 хувьд хүргэнэ.

2.1.4.1 Байгууллагын магадлан итгэмжлэлд орно.

2.1.4.2 Багшлах бүрэлдэхүүний боловсролын зэргийг ахиулан магистрын сургалтад хамруулна.

2.1.4.3 Техникийн боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг барилга болон хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн чиглэлээр боловсруулж, дүгнэлт гаргуулна.

2.1.4.4 Хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн кабинетыг байгуулна.

Эрүүл мэнд

Зорилго 2.2 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж хүн амын дундаж наслалт 2019 онд 74.03 байсныг 2025 онд 75,0-д хүргэнэ.

Зорилт 2.2.1 Хүн амын эрүүл мэндийн мэдлэг боловсролыг дээшлүүлж, халдварт бус өвчлөлийн эрт илрүүлэлтийг 2019 онд 57.8 байсныг 2025 он гэхэд 69.8 хувьд хүргэнэ.

2.2.1.1 Иргэдэд эрүүл мэндийн боловсрол олгож, “Эрүүл мэндээ дээдлэгч иргэн”. “Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага”-ын тоог нэмэгдүүлнэ.

2.2.1.2 Орон нутагт шаардлагатай газарт яаралтай тусламжийн цэг байгуулна.

2.2.1.3 Хүн амыг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт, зорилтот бүлгийн иргэдийг зонхилон тохиолдох халдварт, халдварт бус өвчлөлийн эрт илрүүлэг үзлэгт жил бүр хамруулна.

Зорилт 2.2.2 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлж, хэрэглэгчийн үнэлгээний эерэг үзүүлэлтийг 2020 онд 91.5 хувь байсныг 2025 онд 2.0 хувиар нэмэгдүүлнэ.

2.2.2.1 Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдийн эрүүл мэндийн даатгалаар үзүүлэх тусламж үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг хэрэгжүүлнэ.

2.2.2.2 Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдэд түргэн тусламжийн автомашины парк шинэчлэлт хийж, яаралтай тусламжийн зөөврийн тоног, төхөөрөмжөөр тоноглоно.

2.2.2.3 Нэгдсэн эмнэлгийг компьютер томографи болон коронавируст халдвар/covid-19/-ын оношилгооны PCR шинжилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангана.

2.2.2.4 Хоёрдогч шатлалын нарийн мэргэжлийн оношилгоо, эмчилгээ, зөвлөгөөг анхан шатны эмнэлгүүдэд алсын зайнаас авах цахим харилцааны нөхцөлийг бүрдүүлэн компьютерээр хангана.

2.2.2.5 Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн бүртгэл хяналтын цахим тогтолцоог бүрдүүлж, эмийн чанар, аюулгүй байдлыг хангах, хангамж хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эмийн эргэлтийн сангуудын үйл ажиллагааны зохицуулалтын эрх зүйн орчныг шийдвэрлэнэ.

Зорилт 2.2.3 Хүний нөөцийн хангалтыг 2020 онд 96.7 хувь байсныг 2025 он гэхэд 98.1 хувьд хүргэж, нийгмийн хамгааллыг сайжруулна.

2.2.3.1 Эмч, эмнэлгийн ажилчдын орон сууцыг нэмэгдүүлж салбарын хүний нөөцийг тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөл бүрдүүлнэ.

2.2.3.2 Эмч, эмнэлэгийн ажилтнуудыг гадаад, дотоодод сургаж, анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдийн эмч нарыг дотор, хүүхдийн нарийн мэргэшлээр сурган чадавхжуулж, орон нутагт нэн шаардлагатай сувилагч мэргэжилтнийг бэлтгэж хангалтыг нэмэгдүүлнэ.

Гэр бүл

Зорилго 2.3 Гэр бүлд ээлтэй бодлого хэрэгжүүлж, хөгжил, хамгааллыг сайжруулна.

Зорилт 2.3.1 Үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх замаар гэрлэснээс тогтвортой байгаа бүлийн хувийг 2019 онд 98.5 байгааг 2025 онд 98.8 хувьд хүргэж нэмэгдүүлнэ.

2.3.1.1 Гэр бүлийн боловсрол олгох сургалт, зөвлөгөөг зохион байгуулна

2.3.1.2 Түр хамгаалах жишиг байр бий болгоно.

2.3.1.3 Гэр бүлд зөвлөгөө өгөх төвийг стандартын өрөөтэй болгож, хосуудын гэрлэх ёслолын үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

2.3.1.4 Жендерийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд ТББ-аар жил бүр хяналт шинэжилгээ үнэлгээ хийлгэнэ.

2.3.1.5 Төрийн албан хаагчдын жендерийн талаарх ойлголт, хандлагыг өөрчлөх, манлайллыг бий болгох сургалт зохион байгуулна.

Хүнд ээлтэй амьдрах орчин

Зорилго 2.4 Аймгийн ДНБ 2019 онд 383383.01 сая төгрөг байгааг 2025 онд 545572.9 сая төгрөгт хүргэнэ.

Зорилт 2.4.1 Хүн амын хоол, хүнсний талаарх мэдлэг, боловсролыг дээшлүүлэх, хоол, хүнсээ сонгох, хэрэглэх, хадгалах хандлагыг өөрчлөх, хяналт тавих дадал төлөвшүүлэх, өрхийн хүнсний хэрэгцээгээ хангах, сайжруулах оролцоог нэмэгдүүлнэ

2.4.1.1 Нийтийн хоол үйлдвэрлэлийн хоолны шим тэжээл, чанар, түүнд тавих хяналтыг сайжруулах, зэрэглэл өндөртэй үйлчилгээний байгууллагын тоог нэмэгдүүлнэ.

2.4.1.2 Аймгийн төвийн 6.4 км үерийн хамгаалалтын далангийн барилга, байгууламжийн угсралтын ажлыг үргэлжлүүлж, дуусгана.

Хөдөлмөрийн зах зээл

Зорилго 2.5 Ажилгүйдлийн түвшинг 0.3 хувиар бууруулна.

Зорилт 2.5.1 Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийг иргэн, ААНБ-ыг тогтмол авах боломжийг бүрдүүлнэ

2.5.1.1 Хөдөлмөрийн зах зээлийн нэгдсэн санд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг тохирох ажлын байранд зуучилна.

2.5.1.2 ААНБ-дад хөдөлмөрийн харилцааны сургалт зохион байгуулж, бүртгэлжүүлнэ.

2.5.1.3 Цалин хөлсний үзлэг зохион байгуулна.

Монгол хүний удмын сан

Зорилго 2.6 2020 онд аймгийн нийт өрхийн 38.1 хувь нь угийн бичиг хөтөлснийг 2025 онд 30 хувиар нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 2.6.1 Угийн бичгийн сургалтад 2020 онд 8149 иргэн хамруулсныг 2025 онд 13149-т хүргэнэ.

2.6.1.1 Угийн бичиг хөтлөлтийн ажлын үр дүнг тусгай болзол, журмын дагуу дүгнэнэ.

2.6.1.2 Угийн бичгийн тайлант үзэсгэлэн зохион байгуулна.

Шинэ сэргэж буй халдварын үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Зорилго 2.7 **Коронавирусын халдвар /ковид-19/-ын цар тахлын үед боловсролын үйл ажиллагааг тасралтгүй хүргэж, цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх хариу арга хэмжээний санхүүжилтийг нэмэгдүүлнэ.**

Зорилт 2.7.1 Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас урьдчилан сэргийлэх, тандалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, хариу арга хэмжээний /тоног, төхөөрөмж, эм эмнэлгийн хэрэгсэл нөөц/ бэлэн байдлыг хангана

2.7.1.1 Коронавирусын халдвар /ковид-19/-ын цар тахлаас үүдэлтэй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний бэлэн байдлыг хангалтыг 2019 онд 80.0 хувь байсныг 2024 онд 90.0 хувьд хүргэнэ.

2.7.1.2 Нэгдсэн эмнэлгийг коронавируст халдвар/covid-19/-ын оношилгооны PCR шинжилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангана.

ГУРАВ.АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА

Зорилго. 3 Хүний хөгжлийг дэмжин иргэдийн ажилтай орлоготой байх нөхцөлийг бүрдүүлэн, хүний хөгжлийн үзүүлэлтийг 0.03 хувиар нэмэгдүүлнэ.

Нийгмийн хамгаалал ба даатгалын тогтолцооны шинэчлэл

Зорилго 3.1 Нийгмийн даатгалын хамрагдалтыг 2020 онд эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын 52.4 хувь байсныг 2025 онд 60 хувь болгоно.

Зорилт 3.1.1 Хүн амын нийгмийн даатгалд хамрагдалтыг 2020 онд 11198 байсныг 2025 онд 12218-д хүргэнэ.

3.1.1.1 Иргэдэд үзүүлэх нийгмийн даатгалын цахим үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлнэ.

3.1.1.2 Нийгмийн даатгалын цахим үйлчилгээгээр үйлчлүүлэх иргэдийн хувийг нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 3.1.2 2019 онд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг цахимаар 10 хувь нь авч байсныг 2025 онд 90 хувиар нэмэгдүүлнэ.

3.1.2.1 Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ авагч иргэдийг нэрийн дансжуулж, цахим карттай холбоно.

3.1.2.2 Нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдах хүсэлт гаргасан иргэдийн 70 хувийг цахимаар үйлчилгээ авдаг болгоно.

Орлогод нийцсэн орон байр

Зорилго 3.2 Өрх, гэр бүлийн худалдан авах чадварт нийцсэн орон сууц 2020 онд 108 өрх хангаснаас 2025 онд 256 өрхийг нэмж хангана.

Зорилт 3.2.1 Орон сууцжуулах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

3.2.1.1 Аймгийн төвийн "Түмний хороолол", "Хаус хороолол"-ын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө", ажлын зургийг батлуулна.

3.2.2. Сумдад орон сууцны газар олгон барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулна

Хөдөлмөр эрхлэлт ба гарааны бизнес

Зорилго 3.3 2019 оны Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшинг 2025 он хүртэл 2 хувиар нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 3.3.1 2019 оны ажиллаж байгаа 22040 иргэний байнгын ажлын байрыг 660-аар нэмэгдүүлнэ.

3.3.1.1 Иргэдийг хөтөлбөр арга хэмжээнд хамруулж 199 шинэ ажлын байр бий болгоно.

3.3.1.2 Бүртгэлтэй ажил хайж байгаа иргэдээс сул чөлөөтэй байнгын ажлын байранд 201 иргэнийг нэмж зуучилна.

3.3.1.3 Хөдөлмөр эрхлэх төсөлд 260 иргэнийг нэмж хамруулан, байнгын ажлын байртай болгоно.

Эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маяг

Зорилго. 3.4 Хүн амын бие бялдрын хөгжил, чийрэгжилтийн түвшин тогтоох сорилд хамрагдагчдаас А, В үнэлгээтэй иргэд 2019 онд 21.9 хувьтай байсныг 2025 онд 36.9 хувьд хүргэнэ.

Зорилт 3.4.1 Нийтийн биеийн тамир, спортоор тогтмол хичээллэгчид 2019 онд 25193 байсныг 2025 онд 28833-д хүргэнэ.

3.4.1.1 Идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллэгчдийн хүрээг өргөжүүлнэ.

3.4.1.2 Спортын холбоод болон спорт хамтлагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлнэ.

3.4.1.3 Аймгийн Цэнгэлдэх хүрээлэнг ашиглалтад оруулан, спортын талбайг байгуулна.

3.4.1.4 Олон улсын стандартад нийцсэн усан бассейн бүхий спортын цогцолбор байгуулна.

3.4.1.5 Сагсан бөмбөгийн 3x3 спортын төрлийг орон нутагт дэмжин хөгжүүлнэ.

3.4.1.6 "Бага олимп" наадмыг 2 жил тутамд зохион байгуулна.

Зорилт 3.4.2 Ахмад настнуудын урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ, оношлогоонд хамрагдалт 2019 онд 37.2 хувь байгааг 2025 онд 70 -аас дээш хувьд хүргэнэ.

3.4.2.1 Ахмадад ээлтэй сум, баг, байгууллагыг журмын дагуу шалгаруулна.

3.4.2.2 Ахмад настнуудыг нас,бие бялдрынх нь онцлогт тохирсон алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамруулна.

3.4.2.3 Ахмад настнуудын нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлж, ахмадын байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.

Газрын харилцаа

Зорилго.3.5 Орон нутгийн геодезийн сүлжээг шинэчлэн сайжруулж, нийт нутаг дэвсгэрийг бүх төрлийн масштабын байр зүйн зургаас 2020 онд 3 масштабын байр зүйн зургийг ашигладаг байсан бол 2025 онд 4 масштабын байр зүйн зургаар бүрэн хангана.

Зорилт 3.5.1 1:25000 нарийвчлал бүхий шинээр боловсруулагдсан зураг зүйг үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэн хүлээн авна.

3.5.1.1 Газрын харилцаа, геодези, зураг зүйн салбарт 2019 онд 1:100000 зураг зүйг ашигладаг байсныг 2025 онд 1:25000 нарийвчлал бүхий шинээр боловсруулагдсан зураг зүйг 2025 онд үйл ажиллагаанд нэвтрүүлнэ.

ДӨРӨВ.ЭДИЙН ЗАСАГ

Зорилго 4. Аймгийн ДНБ 2019 онд 383383.01 сая төгрөг байгааг 2025 онд 545572.9 сая төгрөгт хүргэнэ.

Чинээлэг монгол

Зорилго 4.1 Аймгийн үйлдвэрлэлийн салбарын ДНБ 2019 онд 71849.01 сая төгрөг байгааг 2025 онд 121758 сая төгрөгт хүргэнэ.

Зорилт 4.1.1 "Хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэлийн салбарт дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, жижиг дунд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрийн тоо 2020 онд 47 байгааг 2025 онд 57 болгоно. "

4.1.1.1 Орон нутгийн түүхий эдийн нөөцөд тулгуурласан байгальд ээлтэй барилгын материалын үйлдвэрийг барьж ашиглалтад оруулна.

4.1.1.2 Аймгийн нийт хүн амын хүнсний хэрэгцээний 65 хүртэл хувийг орон нутагт үйлдвэрлэсэн эрүүл, аюулгүй, тэжээллэг хүнсээр жигд хүртээмжтэй хангана.

4.1.1.3 Эдийн засгийн үр ашиг бүхий ажлын байр шинээр бий болгох инновацид суурилсан жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн бодлогоор дэмжинэ

4.1.1.4 Барьцаа хөрөнгө дутагдалтай жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд шаардагдах санхүүжилтийг нэмэгдүүлж хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ

4.1.1.5 Жил бүр зохион байгуулагдах ДУНДГОВЬ-ТҮНШЛЭЛ үзэсгэлэн худалдаанд зориулсан зөөвөрлөгддөг павилонтой болно

4.1.1.6 "Дундговь үйлдвэрлэл" зорилтот санаачилга гарган хэрэгжүүлж Орон нутгийн онцлогтой брэнд бүтээгдэхүүнийг дотоод, гадаадын зах зээлд гаргах нутгийн иргэдийн өргөн оролцоотой хоршоодыг сум болгонд байгуулахыг дэмжинэ.

Уул уурхай, эрчим хүч

Зорилго 4.2 Уул уурхайн олборлох үйлдвэрлэлийн салбарын ДНБ 2019 онд 647.5 сая төгрөг байгааг 2025 онд 3.148.0 сая төгрөгт хүргэнэ.

Зорилт 4.2.1 Аймаг, сумтай хамтран ажиллах 3 талт гэрээтэй ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж 2020 онд 2 байсныг 2024 онд 18 болгон хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

4.2.1.1 Гурвансайхан сумын Хөтөл цагааны гантигийн ордыг түшиглэн чулууны үйлдвэр байгуулахад хамтран ажиллана.

4.2.1.2 Дэлгэрхангай сумын Тарагтын гөлтгөнийн уурхайг түшиглэн гипсэн хавтангийн үйлдвэр байгуулна.

4.2.1.3 Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн үйл ажиллагаанд жилд 2-оос доошгүй удаа нутгийн захиргааны болон хууль хяналтын байгууллагуудын нэгдсэн шалгалт явуулж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж тодорхой ажил зохион байгуулна.

4.2.1.4 Салхитын мөнгөний ордыг ашиглахад орон нутгийн зүгээс дэмжиж, ордын тодорхой хувийг орон нутагт эзэмших асуудлыг Засгийн газар, Улсын Их Хуралд тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.2.1.5 Уул уурхайн аж ахуйн нэгжүүдийн нийгмийн хариуцлагыг дээшлүүлж, "Дундговь аймгийн хөгжлийг дэмжих сан" байгуулна.

4.2.2 Эдийн засгийн хөгжлийг дэмжсэн цахилгаан станцуудыг өргөтгөж, цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц, дэд бүтэц, шинэ эх үүсвэрийг барьж, цахилгаан эрчим хүчээр хангана.

4.2.2.1 Аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээг 100 хувь шинэчлэх, хэрэглэгчдийн цахилгаан эрчим хүчний тоолуурыг ухаалаг тоолуураар сольж ашиглалтад оруулна.

4.2.2.2 Шаардлагатай сумдад усан хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулна.

4.2.2.3 Аймгийн төвийн дулааны станцыг барина.

4.2.2.4 Аймгийн төвийн шинэ суурьшлын бүс болон шаардлагатай сумдын төвийн цахилгааны хангамжийг сайжруулах ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

4.2.2.5 Аймгийн төвд шинээр баригдах дулааны станцын цахилгаан эх үүсгэвэр холбох 220/110/35кВ "Мандал" дэд станцын өргөтгөлийн ажлыг ашиглалтад оруулна.

4.2.2.6 Эрчим хүч хэмнэх бодлогын хүрээнд хэрэгжүүлэх ажлуудын хөрөнгийг шийдвэрлэнэ. /6, 7, 8, 15, 18-р байрны фасад/

4.2.2.7 Сэргээгдэх эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.

Бүс нутгийн хамтын ажиллагаа /Гадаад харилцаа /

Зорилго 4.3 Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, хөрш орнуудтай салбар бүрийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

Зорилт 4.3.1 Гадаадын улс орнуудтай бүхий л салбарт хамтран ажиллаж, хамтын ажиллагааны түвшинг 2020 оноос 5 хувиар нэмэгдүүлнэ.

4.3.1.1 Турк улс болон ОУ-ын төслийн байгууллагуудтай, Мал аж ахуй, ЖДҮ, түншлэлийн харилцааг хөгжүүлэн, харилцан ашигтай хамтран ажиллана.

4.3.1.2 Канад улсын Засгийн газрын дэмжлэгтэй Мерит төслийн хүрээнд Институтын өөрчлөлт хийх замаар эрдэс баялагийн салбарыг сайжруулах, Жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг чадавхжуулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.3.1.3 "Дэлхийн зөн" олон улсын байгууллагын гамшигт тэсвэртэй орон нутаг төслийн хүрээнд иргэдийн амьжиргаа, даван туулах чадавхыг бэхжүүлэх замаар орон нутагт тохиолдож болзошгүй гамшгийн эрсдэлийг үе шаттайгаар бууруулна.

4.3.1.4 Германы Олон улсын хамтын ажиллагааны нийгэмлэгийн "Эрдэс баялаг түүхий эдийн иж бүрэн санаачлага" хөтөлбөрийн хүрээнд инноваци шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үйлдвэрлэлийн шинэ санаа, санаачлагад дэмжлэг үзүүлнэ.

ТАВ. ЗАСАГЛАЛ

Зорилго 5. Иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээний хүртээмжийн сэтгэл ханамж 2019 онд 65.8 хувьтай байгааг 2025 онд 81,8 хувьтай болгож нэмэгдүүлнэ.

Ухаалаг засаглал

Зорилго 5.1 Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг чадавхжуулж, төрийн бодлого, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлнэ.

Зорилт 5.1.1 Ил тод байдлын аймгийн үнэлгээний үзүүлэлтийг 2019 онд 75 хувьтай байгааг 2025 онд 90 хувьд хүргэнэ.

5.1.1.1 Төрийн үйлчилгээ үзүүлэх орчныг сайжруулж, Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийг шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжөөр хангана.

5.1.1.2 Иргэддээ ил тод, нээлттэй, хүнд сурталгүй шуурхай, чанартай, иргэндээ чиглэсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, нээлттэй төрийн үйлчилгээг бий болгох замаар " Иргэдтэй уулзах уулзалт, өдөрлөгийг зохион байгуулан иргэдээ сонсоно.

5.1.1.3 Төрийн байгууллага, албан тушаалтанд хандаж ирүүлсэн иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай хянан шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих цахим нэгдсэн сүлжээнд бүрэн холбогдож, иргэдэд үйлчлэх таатай орчныг бүрдүүлнэ.

Ухаалаг бүтэц

Зорилго 5.2 Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг уялдуулж, гадаад хамтын ажиллагааны нэгдмэл бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

Зорилт 5.2.1 Төрийн бус байгууллага, ААН- үүдийн хамтын ажиллагааг сайжруулж, түншлэлийн хэмжээнд хөгжүүлж, тэдний санал санаачилгыг дэмжиж ажиллана

5.2.1.1 БНХАУ, Турк, ОХУ, БНСУ, Япон болон бусад улстай гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд тусгасан ажлуудыг шат дараалалтайгаар зохион байгуулна.

5.2.1.2 Төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулах зорилгоор Гадаад улсад туршлага судлах сургалт арга хэмжээнд хамруулна

Цахим төр-Ухаалаг Дундговь

Зорилго 5.3 Дижитал шилжилт хийх замаар төрийн байгууллага хоорондын болон иргэн, хувийн хэвшлийн цахим мэдээллийн солилцоо, эргэх холбооны чадавхийг 2020 онд 10 хувьтай байгааг 2025 онд 90 хувьд хүргэнэ.

Зорилт 5.3.1 Цахим технологид суурилсан иргэн төвтэй төрийн үйлчилгээнд шилжиж, олон нийтийн саналыг цахимаар авах нөхцөл бүрдүүлнэ.

5.3.1.1 "Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ

5.3.1.2 Төрийн байгууллага хоорондын төлөвлөлт, тайлагнах үйл ажиллагаанд цахим систем нэвтрүүлнэ.

5.3.1.3 Төрийн архивын хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг 2020 онд 50 хувьтай байсныг 2025 онд 100 хувь болгон сайжруулна.

Чадварлаг, ёс зүйтэй төрийн алба

Зорилго 5.4 Чадахуйн зарчимд суурилсан мэргэшсэн, тогтвортой төрийн албыг бэхжүүлнэ.

Зорилт 5.4.1 Нэн хэрэгцээтэй байгаа боловсон хүчний нөөц бүрдүүлэн сургалтын хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

5.4.1.1 Засгийн газар болон аймгийн захиалгаар дотоод, гадаадад суралцагчидтай гэрээ хийж, ажлын байрны захиалгатай уялдуулан мэргэжлээр нь томилон ажиллуулна.

5.4.1.2 Иргэнийг төрийн албан тушаалд томилсны дараа богино болон дунд хугацааны сургалтад орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран бүрэн хамруулна.

5.4.1.3 Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, тэргүүний ажиллагаатай төрийн албан хаагчдын арга туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх, алдаршуулах ажлыг зохион байгуулна.

5.4.1.4 Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний байгууллагын удирдах албан тушаалтан нь хариуцсан салбар, байгууллага, нэгжид ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчийн ёс зүйн байдалд хяналт тавьж, төрийн албан хаагч "Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм"-ийг мөрдүүлнэ.

5.4.1.5 Сумдын төрийн албан хаагчдад бодлогын баримт бичиг боловсруулах, төлөвлөх, тайлагнах чиглэлээр чадавхжуулах сургалтыг үе шаттай зохион байгуулна.

5.4.1.6 Төрийн албан хаагчдад манлайллын ур чадвар, хандлага сэтгэлгээ төлөвшүүлэх сургалт зохион байгуулна.

Хүний эрхийг дээдэлсэн нийгэм

Зорилго 5.5 Иргэдэд үзүүлэх хууль зүйн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, жил бүр нийт иргэдийн 10-аас доошгүй хувийг хууль зүйн тусламж, үйлчилгээ, сургалт, суртчилгаанд хамруулж эрхийг хамгаална.

Зорилт 5.5.1 Хүний эрхийг хангахад төр, иргэний нийгмийн байгууллагуудын хамтын ажиллагаа, түншлэлийг өргөжүүлж, чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

5.5.1.1 Иргэд, олон нийтэд чиглэсэн нэгдсэн хууль зүйн тусламж, үйлчилгээ сургалт, сурталчилгааг жил бүр 3-аас доошгүй сумдад зохион байгуулна.

5.5.1.2 Хүний эрхийг хамгаалах төр, иргэний байгууллагын хамтын ажиллагааг бэхжүүлж, төлбөрийн чадваргүй иргэдэд үнэ төлбөргүй хууль зүйн туслалцаа, үйлчилгээ үзүүлнэ.

Авлигагүй засаглал

Зорилго 5.6 Аймгийн Шударга байдлын үнэлгээ 2019 онд 69.8 хувьтай байсныг 2025 онд 78,5 хувьд хүргэж нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 5.6.1 Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлж, бүх шатанд шударга ёсыг эрхэмлэсэн иргэд, олон нийтийн хандлагыг төлөвшүүлнэ.

5.6.1.1 Авлигатай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх төрийн бодлого, хууль тогтоомжийг иргэд, олон нийтийн оролцоотой хамтран хэрэгжүүлнэ.

5.6.1.2 Сум, байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан(ЭБАТ)-уудыг жил бүр чадавхжуулж, тогтвор суурьшилтай ажиллуулна.

ЗУРГАА. НОГООН ХӨГЖИЛ

Зорилго 6. Хүрээлэн байгаа орчны бохирдол, доройтлыг бууруулах, хамгаалах, нөхөн сэргээх, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

Эх байгаль анхдагч экосистем

Зорилго 6.1 Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 2020 онд 27 хувь байсныг 2025 онд 34.4 хувьд хүргэж өргөжүүлнэ.

Зорилт:6.1.1 Тусгай хамгаалалттай газар нутгийг 2020 онд 238 байсныг 244 болгож нэмэгдүүлнэ.

6.1.1.1 Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргуулна.

6.1.1.2 Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргуулна.

6.1.1.3 Аймгийн хэмжээнд амьтан, ургамлын нарийвчилсан тооллогыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэн нөөцийг тогтооно.

Байгалийн баялгийн үр өгөөж

Зорилго 6.2. Доройтсон орчныг нөхөн сэргээж, байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээ 2020 онд 41 байсныг 2025 он 92 болгон нэмэгдүүлнэ.

Зорилт 6.2.1 Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн нийт газарт ногдох нөхөн сэргээсэн талбайн эзлэх хувийг 2020 онд 8.3 байсныг 2025 онд 21.7 хувиар нэмэгдүүлнэ.

6.2.1.1 Уул уурхайн болон бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт техникийн нөхөн сэргээлтийг 100 га-д хийлгэнэ.

6.2.1.2 Уул уурхайн болон бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт биологийн нөхөн сэргээлтийг 25 га-д хийлгэнэ.

Зорилт 6.2.2 Ногоон байгууламжийн хэмжээ 2020 онд 369.4 га байгааг 2025 онд 414.4 га-д хүргэнэ.

6.2.2.1 Төв зам дагуу ногоон байгууламжийг бий болгоно.

6.2.2.2 Аймгийн хэмжээнд 4 га талбайд ойн зурвас байгуулна.

Зорилт 6.2.3 Зэрлэг амьтдын нөөцийн хомсдолыг бууруулах, ашиглалтын нөөцийг хамгаалах арга хэмжээний тоо 2020 онд 11 байсныг 2025 онд 42 болгож нэмэгдүүлнэ.

6.2.3.1 Зэрлэг амьтдын амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулж, био-техникийн арга хэмжээ авна.

6.2.3.2 Тарвага нутагшуулах ажлыг зохион байгуулна.

Үнэт баялаг ус

Зорилго 6.3. Сумдад хиймэл нуур байгуулах, говийг усжуулах төсөлд хамруулах ажлыг олон улсын байгууллага, улсын төсөв, хувийн хэвшил зэргээс хөрөнгө оруулалтыг бүрдүүлж, шаардлага хангасан үндны эх үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувийг 2020 онд 26,5 байсныг 2025 онд 31 хувьд хүргэнэ.

Зорилт 6.3.1 Гадаргын усан хангамж 2020 онд 53 байсныг 2025 онд 175 болгон нэмэгдүүлж, хомсдлоос хамгаална.

6.3.1.1 Усны сан бүхий газарт хамгаалалтын бүс тогтоох, орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авч тэмдэгжүүлэлтийн ажлыг зохион байгуулна.

6.3.1.2 Булаг шанд, усыг түшиглэн хур тунадас, цас, мөсний усыг хуримтлуулах хөв цөөрөм байгуулна.

6.3.1.3 Булгийн эхийг хашиж хамгаалах, тохижуулах ажлыг зохион байгуулна.

Нүүрстөрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил

Зорилго 6.4. Аймгийн төвд хог хаягдлыг ангилах ажлыг эхлүүлж, хог хаягдлын дахин боловсруулах үйлдвэрт 2025 он гэхэд нийт хог хаягдлын 0.022 хувийг нийлүүлнэ.

Зорилт 6.4.1 Аймгийн төвд хог ангилан ялгах, дахин боловсруулах, булшлах шинэлэг арга технологийг нэвтрүүлж, хог хаягдлын дахин боловсруулах үйлдвэрт 2025 он гэхэд 70 тн дахивар хогийг нийлүүлнэ.

6.4.1.1 Ангилан ялгах хогийн савны тоог нэмэгдүүлнэ.

6.4.1.2 Төв суурин газрын төвлөрсөн хогийн цэгийн талбайг шууж, эрүүлжүүлнэ.

6.4.1.3 Агаар, орчны бохирдлыг тодорхойлогч нарийн тоног төхөөрөмж бүхий автомат станцтай болж, түгээмэл тархацтай бохирдуулагч бодис /Азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий, нүүрстөрөгчийн дутуу исэл, озон, РМ 2.5, РМ 10/-ыг хэмжиж агаарын чанарын индексээр үнэлнэ.

6.4.1.4 Төв суурин газрын агаарын бохирдлыг бууруулах хүрээнд шинэ дэвшилтэд техник, технологи /шахмал түлшний үйлдвэр/ нэвтрүүлэх аж ахуйн нэгжийг дэмжиж ажиллана.

Зорилго 6.5 Цаг уурын ажиглалтын сүлжээг өргөтгөх, автомат станцын тоо 2019 онд 7 байсныг 2025 онд 11 болгоно.

Зорилт 6.5.1 Цаг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан мэдээлэх, сэрэмжлүүлэх чадавхыг бэхжүүлж, мэдээний таарцыг 2019 онд 93,4 хувь байсныг 2025 онд 96.1-д хүргэнэ.

6.5.1.1 Урьдчилан мэдээлэхийн инженерүүдийг чадавхжуулна.

6.5.1.2 Цаг агаарын мэдээ зохиоход ашиглах зураг, загваруудын тоог нэмэгдүүлнэ.

6.5.1.3 Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх үйл ажиллагааны үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.

ДОЛОО. АМАР ТАЙВАН, АЮУЛГҮЙ НИЙГЭМ

Зорилго 7. Гамшгийн эсрдэлийг бууруулж, иргэдийн амар тайван, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлж, 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоог 2019 онд 67 байгааг 10 хувиар бууруулна.

Батлан хамгаалах

Зорилго 7.1 Батлан хамгаалах хууль тогтоомжийг орон нутагт сурталчлан таниуулж, түүнд хяналт тавих, иргэд аж ахуйн нэгж байгууллагыг томилгоожуулна.

Зорилт: 7.1.1 Орон нутагт батлан хамгаалах чадавхыг 60-иас доошгүй хувьд бэхжүүлж, батлан хамгаалах чиглэлээр гарсан хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах ажлыг тайван болон онцгой нөхцөлийн үед зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ.

7.1.1.1. Орон нутгийн хамгаалалтын нэгдсэн сургуулийг 2 жил тутамд 1 удаа зохион байгуулна.

7.1.1.2 Цэрэг татлагаас эрүүл мэндийн шалтгаанаар чөлөөлөгдсөн иргэдийг ээлжит татлагын хооронд эрүүлжүүлэх ажлыг шат дараалалтайгаар зохион байгуулна.

Хүн, нийгмийн амар тайван байдал

Зорилго 7.2 Гамшгийн эрсдлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чадавхийг бэхжүүлж, хүн-нийгмийн амар тайван амьдрах орчныг сайжруулж, гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлыг 2020 онд 60 хувьтай байсныг 2025 онд 73 хувьд хүргэж бүрдүүлнэ.

Зорилт: 7.2.1 Гамшгийн эрсдлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, чадавхыг бэхжүүлж, иргэдийн амьдрах орчныг сайжруулна.

7.2.1.1 Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг малчид, иргэдэд шуурхай дамжуулах техникийн бэлэн байдлыг хангана.

7.2.1.2 Гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалтыг орон нутгийн нийт хүн амын 30 хувийг хамруулсан байна.

7.2.1.3 Гамшигтай тэмцэх чадавхыг нэмэгдүүлж, жил бүр 6-аас доошгүй суманд сургууль үзлэг зохион байгуулна.

7.2.1.4 Шаардлагатай суманд Эрэн хайх, аврах бүлгийг байгуулж, үйл ажиллагааг зохион байгуулах хүч хэрэгслээр хангана.

7.2.1.5 Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор “Мазаалай” зорилтот санаачилга боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

Зорилт 7.2.2 Аймгийн хэмжээнд гэмт хэргийн гаралт 2019 онд 211 байсныг 2025 онд 10 -аас доошгүй хувиар бууруулж, түүнээс үүдэх хор уршгийг багасгана

7.2.2.1 Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллага, иргэд, олон нийтийн оролцоотой жил бүр бодитой төлөвлөж, хамтран зохион байгуулна.

7.2.2.2 Иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран архидан согтуурахтай тэмцэх орон нутгийн бодлого боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

7.2.2.3 Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх, хүүхдийг гэмт хэрэг, осол, зөрчилд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.

7.2.2.4 Зам тээврийн осол, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үр нөлөөтэй бодлого, үйл ажиллагааг үе шаттай хэрэгжүүлнэ.

7.2.2.5 Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажиллагаанд, иргэний нийгмийн байгууллагын идэвх санаачилгыг өрнүүлж, дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллана.

Хууль сахиулах салбарын хөгжил

Зорилго 7.3 Хууль сахиулах байгууллагуудын материаллаг баазыг бэхжүүлж, гэмт хэрэгтэй тэмцэх үйл ажиллагааны үр дүнг сайжруулж, гэмт хэргийн шийдвэрлэлтийн хувийг 2019 онд 86.5 байсныг 2025 онд 90-ээс дээш хувьд хүргэнэ.

Зорилт: 7.3.1 Гэмт хэргийн улмаас иргэдэд учирсан хохирлыг барагдуулах бодит нөхцөлийг дээшлүүлж, 2019 онд 41.4 хувьтай байгааг 2025 онд 52-оос дээш хувьд хүргэж, гэмт хэрэгтэй тэмцэх үйл ажиллагааны үр дүнг сайжруулна.

7.3.1.1 Аймгийн Шүүхийн барилгыг шинээр ашиглалтанд оруулж, алба хаагч, иргэдэд үйл ажиллагаа, үйлчилгээний ая тухтай орчин бүрдүүлнэ.

7.3.1.2 Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэхэд албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хариуцлага, сонор сэрэмж, үүрэг оролцоог сайжруулж, томоохон гудамж талбай, сумын төвүүдэд дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын системийг нэвтрүүлнэ.

7.3.1.3 Аймгийн Цагдаагийн газрын автопаркын болон алба хаагчдын 25-аас доошгүй хувийн хэт богино долгионы радио холбоог шинэчилж, албан хэрэгцээнд шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангана.

7.3.1.4 Аймгийн Шүүхийн шинжилгээний албанд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг үзүүлж бие даасан, хараат бус байдлыг хангаж, чадавхыг дээшлүүлнэ.

7.3.1.5 Цагдаагийн байгууллагад иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай хянан шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих цахим нэгдсэн сүлжээ нэвтрүүлнэ.

НАЙМ. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ

Зорилго 8. Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцад дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, аялал жуулчлал, хөдөө аж ахуйг байгальд ээлтэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлж, хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн хэмжээг 2020 онд 277,76 байсныг 2025 онд 316,87 болгож нэмэгдүүлнэ.

Дэд бүтэц

Зорилго 8.1. Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлээр аймгийн тээвэр, мэдээлэл, холбооны салбарын ДНБ 2019 онд 5328.6 сая төгрөг байгааг 2025 онд 69 сая төгрөгөөр өсгөнө.

Зорилт 8.1.1. Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийн тээвэр, дэд бүтцийн хүрээний ажлыг хэрэгжүүлнэ.

8.1.1.1 Аймгийн төвд ачаа буулгах, хадгалах, шилжүүлэн ачих томоохон терминал ложистикийн төв байгуулна.

8.1.1.2 Сумдын ерөнхий төлөвлөгөөтэй болно.

8.1.1.3 Жишиг гудамж төсөл, тохижилтын ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

8.1.1.4 Иргэдийн оролцоотой "Шинэ сум" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дэд бүтэцтэй сум 2020 онд 2 байсныг 2025 онд 3-аар нэмэгдүүлнэ.

8.1.1.5 Мандалговь-Улаанбаатар, Мандалговь-Даланзадгад чиглэлийн Улсын чанартай хатуу хучилттай авто замын арчилгаа, засварын ажилд хяналт тавьж, орон нутгийн авто замын засвар, арчилгааны хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

8.1.1.6 Цаг агаарын урьтаж анхааруулах мэдээг малчдад 2020 онд 27880 багц мессежээр дамжуулсныг 2025 онд 60000 багц мессежээр дамжуулдаг болгоно.

Аялал жуулчлал

Зорилго 8.2. Аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, чанар, стандартыг сайжруулж, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэн гадаад жуулчдын тоог 2019 онд 19540 байсныг 2025 онд 30000-д хүргэнэ.

Зорилт 8.2.1 Жуулчдад үзүүлэх уламжлалт зан заншил, нутгийн онцлогтой эвент арга хэмжээ 2019 онд 4 байсныг 2025 онд 13-аар нэмэгдүүлнэ.

8.2.1.1 Жуулчдын голлон зорих байгаль, түүх, соёлын өв бүхий Дэл уул зэрэг газруудыг тохижуулж, эко ариун цэврийн байгууламж бүхий отоглох цэгүүдийг байгуулна

8.2.1.2 Сүм хөх бүрд зэрэг аялал жуулчлалын гол бүс нутгуудад орон нутгийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн үйл ажиллагааг дэмжих замаар үйлчилгээний чанарын стандартыг дээшлүүлнэ.

8.2.1.3 Олон улсын аялал жуулчлалын үзэсгэлэнд жил бүр нэгдсэн зохион байгуулалттай оролцож, /хятад, солонгос, англи зэрэг хэл дээр видео контентууд хийж/ орон нутгаа сурталчилна.

Тогтвортой хөдөө аж ахуй

Зорилго 8.3. Хөдөө аж ахуйн салбарыг эрчимтэй хөгжүүлж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2020 онд 221279 сая байгааг 2025 онд 321456,8 сая төгрөгт хүргэнэ.

Зорилт 8.3.1. Гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээний 65-аас доошгүй хувийг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангана.

8.3.1.1 Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан сүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

8.3.1.2 Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан махны хэмжээг нэмэгдүүлнэ

8.3.1.3 МAA-н гаралтай бүтээгдэхүүн боловсруулах, уламжлалт болон дэвшилтэт техник технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ. /мах, ноос, ноолуур, арьс шир, сүү сүүн бүтээгдэхүүн.../

8.3.1.4 Өлзийт суманд ингэний сүү боловсруулах үйлдвэр байгуулж ингэний сүүний үнэлэмжийг нэмэгдүүлнэ

8.3.1.5 Дундговийн мах бодлогыг хэрэгжүүлж сумдад мал төхөөрөх, мах боловсруулах үйлдвэр байгуулна

Газар тариалан

Зорилт 8.3.2. Нэгж га талбайгаас хураан авах ургацын хэмжээг 2020 онд 250 тн байсныг 2025 онд 275 тоннд хүргэнэ.

8.3.2.1 Төмс хүнсний ногоо, хүлэмжийн тариалалтыг нэмэгдүүлэн хадгалах хугацааг уртасгах боловсруулах, нөөшлөх үйлдвэрийг байгуулна

8.3.2.2 Сайхан-Овоо суманд Онги голын ус хуримтлуулах болон гүн өрмийн худаг барьж усалгаатай тариалалтыг нэмэгдүүлнэ

8.3.2.3 Төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэний талбайн нэгжээс хураан авах ургацын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

8.3.2.4 Сайнцагаан суманд байгуулагдсан "Өвлийн нарлаг хүлэмж"-ийг бүрэн хүчин чадлаар нь ажиллуулж хүн амын хүнсний нарийн ногооны хэрэгцээг тасралтгүй хангана

Мал аж ахуй

Зорилт 8.3.3. Эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлэн нэг малаас авах үр шимийг нэмэгдүүлэх замаар малын тоог чанарт шилжүүлж биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх ажил хийгдээгүй байсныг 2025 онд 3300 малд шинээр нэвтрүүлнэ.

8.3.3.1. Сайнцагаан омгийн хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийнэ.

8.3.3.2. Олдохын хүрэн бор тэмээний тоог нэмэгдүүлэх, сумдад сайжруулагчаар ашиглаж ашиг шимийг нэмэгдүүлж хүрээг тэлнэ.

8.3.3.3. Өндөршил омгийн адуу, Сайнцагаан омгийн хониноос үр авч Малын удмын сангийн үндэсний төвийн генийн санд хадгална.

8.3.3.4. Жилд 20-оос доошгүй стандартын шаардлага хангасан бух бойжуулж сумдын үхэр сүргийг үе шаттайгаар сайжруулна.

8.3.3.5. 3000-аас доошгүй өндөглөгчтэй шувууны аж ахуйг байгуулж аймгийн ард иргэдийн сувилалын өндөгний хэрэгцээг хангана.

8.3.3.6. Стандартын шаардлага хангасан цөм сүргийн ангийн хээлтэгч, хээлтүүлэгчийг ээмэгжүүлэн бүртгэж, бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд хамруулна.

8.3.3.7. Аймгийн тэмээ өсгөх бодлогыг хэрэгжүүлж бойжуулсан ботго тутамд урамшуулал олгох системийг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулна.

Бэлчээр хангамж, мал эмнэлгийн үйлчилгээ

Зорилт 8.3.4. Нийт 7.4 сая га бэлчээрийн талбайн 70 хувьд бэлчээрийн даац 3 буюу түүнээс дээш дахин хэтэрч гарснаас 2025 онд 36 га талбайг нөхөн сэргээнэ.

8.3.4.1 Уламжлалт мал малллагааны аргыг сэргээх, сайн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор "Аймгийн малчдын зөвлөгөөн"-ийг жил бүр зохион байгуулна.

8.3.4.2 Бэлчээрийн даац олон дахин хэтэрсэн болон талхлагдсан бэлчээрт олон наст ургамал цацах, тариалах, өнжөөж сэлгэж нөхөн сэргээнэ.

8.3.4.3 Нийт малчин өрхийн 10-аас доошгүй хувийг малын ногоон тэжээл тариалах, өвөлжөө, хаваржааны эзэмшил газарт нөөц бэлчээртэй болгож хашиж хамгаална.

8.3.4.4 Бэлчээрийн хортон мэрэгч амьтан, шавьжтай байгаль орчин, хүн, малд халгүй технологи ашиглан тэмцэнэ.

8.3.4.5 Малын бэлчээрийн талбайг гүн өрмийн худаг болон энгийн уурхайн худгаар усжуулж, сэргээгдэх эрчим хүчийг ашиглана.

8.3.4.6 Малын халдварт өвчний дархлаажуулалтыг малын өвчний гаралт, тандалтын үр дүнд үндэслэн оновчтой зохион байгуулна.

8.3.4.7 Малын халдварт, цусны шимэгч, зооноз өвчний тандалт, судалгаа, лабораторийн оношилгооны чадавхыг сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.

8.3.4.8 Шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

8.3.4.9 Мал угаалгын ванн, мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээ үзүүлэх хашаа барина.

8.3.4.10 Мал эмнэлгийн нэгдсэн системийг бүрэн нэвтрүүлж, мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох ажиллагааг төгөлдөржүүлнэ.

8.3.4.11 Мал, ургамал, амьтны биологийн нөөцийг судлах, хамгаалах, тэдгээрийн өвчний оношилгоо, эмчилгээнд биологи, биотехнологи, генетикийн аргыг ашиглана

8.3.4.12 Мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээний бэлэн байдлыг бүрдүүлэх тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслээр хангагдана.

Бүс, орон нутгийн хамтын ажиллагаа

Зорилт 8.3.5 Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцад дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, аялал жуулчлал, хөдөө аж ахуйг байгальд ээлтэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлнэ.

8.3.5.1. Дорнод аймагтай хамтран ажиллаж, Баянжаргалан сумын үхэр сүргийг "Дорнод монголын мухар улаан" үүлдрээр сайжруулна.

8.3.5.2. Бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан төвийн болон говийн бүсийн аймгуудтай хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

8.3.5.3. Төвийн болон говийн бүс нутгийн хэмжээнд аялал жуулчлал, хариуцлагатай уул уурхай, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийн байршлын мэдээллийн баазыг бий болгож, бүс нутгийн чанартай томоохон төслүүдийг хэрэгжүүлнэ.

8.3.5.4. Төрийн албан хаагчдын чадавхыг нэмэгдүүлэх зорилгоор бүсийн уулзалт, туршлага солилцох арга хэмжээг зохион байгуулна.

АЙМГИЙГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН ТОВЧОО

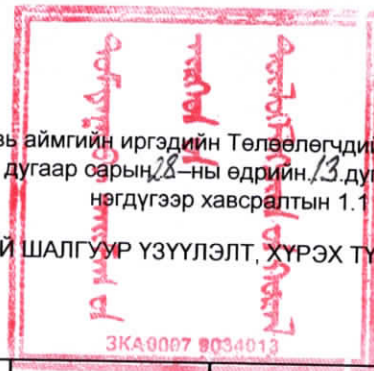
№	Бүлэг	Зорилтын гарчиг	Зорилго	Зорилт	Арга хэмжээ
1	Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл	1.1. Үндэсний бахархал, эв нэгдэл	1	3	12
		1.2. Нүүдлийн соёл иргэншилт Монгол	1	1	6
		1.3. Монгол хэл, бичиг	1	1	4
Нийт			3	3	
2	Хүний хөгжил	2.1. Боловсрол	1	4	18
		2.2. Эрүүл мэнд	1	3	10
		2.3. Гэр бүл	1	1	5
		2.4. Хүнд ээлтэй амьдрах орчин	1	1	2
		2.5. Хөдөлмөрийн зах зээл	1	1	3
		2.6. Монгол хүний удмын сан	1	1	2
		2.7. Шинэ сэргэж буй халдварын үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	1	1	2
Нийт			7	12	42
3	Амьдралын чанар ба дундаж давхарга	3.1. Нийгмийн хамгаалал ба даатгалын тогтолцооны шинэчлэл	1	2	4
		3.2. Орлогод нийцсэн орон байр	1	1	2
		3.3. Хөдөлмөр эрхлэлт ба гарааны бизнес	1	1	3
		3.4. Эрүүл идэвхтэй амьдралын хэв маяг ба ахмад настан	1	2	9
		3.5. Газрын харилцаа	1	1	1
Нийт			5	7	19
4	Эдийн засаг	4.1. Чинээлэг Монгол	1	1	6

		4.2. Уул уурхай, эрчим хүч	1	2	11
		4.3. Бүс нутгийн хамтын ажиллагаа	1	1	4
Нийт			3	4	21
5	Засаглал	5.1. Ухаалаг засаглал	1	1	3
		5.2. Ухаалаг бүтэц	1	1	2
		5.3. Цахим төр-Ухаалаг Дундговь	1	1	3
		5.4. Чадварлаг, ёс зүйтэй төрийн алба	1	1	6
		5.5. Хүний эрхийг дээдлсэн нийгэм	1	1	2
		5.6. Авлигагүй засаглал	1	1	2
Нийт			6	6	18
6	Ногоон хөгжил	6.1. Эх байгаль анхдагч эко систем	1	1	3
		6.2 Байгалийн баялагийн үр өгөөж	1	3	6
		6.2. Үнэт баялаг ус	1	1	3
		6.3. Нүүрстөрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил	2	2	7
Нийт			5	7	19
7	Амар тайван, аюулгүй нийгэм	7.1. Батлан хамгаалах	1	1	2
		7.2. Хүн, нийгмийн амар тайван байдал	1	2	10
		7.3.Хууль сахиулах салбарын хөгжил	1	1	5
Нийт			3	4	17
8	Бүс орон нутгийн хөгжил	8.1. Дэд бүтэц	1	1	6
		8.2. Аялал жуулчлал	1	1	3
		8.3. Тогтвортой хөдөө аж ахуй	1	5	28
		8.4 Бүс, орон нутгийн хамтын ажиллагаа	1	1	4
Нийт			4	8	41
ДҮН			36	51	199

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД ЗАРЦУУЛАХ ХӨРӨНГИЙН НЭГТГЭЛ

Дугаар	Агуулга	Нийт дүн / сая, төг /
1	Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл	39,809.8
2	Хүний хөгжил	42,940.7
3	Амьдралын чанар ба дундаж давхарга	28,529.2
4	Эдийн засаг	103,469.0
5	Засаглал	1,569.5
6	Ногоон хөгжил	8,197.5
7	Амар тайван, аюулгүй нийгэм	5,874.7
8	Бүс орон нутгийн хөгжил	57,021.7
	НИЙТ ДҮН	282226.1

Дундговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 13 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралтын 1.1

1.2 ДУНДГОВЬ АЙМГИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХҮРЭХ ТҮВШИН

1. ҮНДСЭНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ

Бүтэц	Дугаар	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F	M	N	O	P	
Зорилго 1		Аймгийн ДНБ-д соёл урлагийн салбарын эзлэх хувь 2019 онд 0.61 хувь байсныг 2025 онд 0.81 хувьд хүргэнэ.	ДНБ-нд эзлэх өсөлтийн хувь	хувь	2019	0.61	0.65	0.69	0.73	0.77	0.81	0.2	39809.8	УТХО, ОНТ	Статистикийн хэлтэс	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
Үндэсний бахархал, эв нэгдэл																
Зорилго 1.1		Үндэсний нэгдмэл бахархлыг сэргээж, эх оронч үзэл хандлагыг төлөвшүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан иргэд 2019 онд 294454 байсныг 2025 онд 46400-аар нэмэгдүүлнэ.	Соёл, урлагийн арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	тоо	2019	294454	303734	313014	322294	331574	340854	46400	38388.3	УТХО, ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
Зорилт 1.1.1		2020 онд соёл урлагийн салбарт насжилт өндөртэй барилга байгууламж 14 байгааг 2025 онд 85.7 хувийг нь шинэчилж, чанартай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Шинээр баригдсан барилгын тоо	тоо	2020	0	4		2	3	3	12	35692.8	УТХО, ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, холбогдох сум, байгууллагууд
	1.1.1.1	Төв Халхын Дуулалт Жүжгийн Театрын шинэ барилга барьж, ашиглалтад оруулна.	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	хувь	2020	10	16.2	60	100			90	10543.7	УТХО	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, ТХДЖТ
	1.1.1.2	Аймгийн Музейн барилгыг шинээр барьж ашиглалтад оруулна.	Барилгын зураг төсвийг хийлгэсэн эсэх	1-тийм 0-үгүй	2020	0	1					1	10000.0	УТХО	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, МУЗЕЙ
			Барилгын ажлын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0	0	60	100			100				

Арга хэмжээ	1.1.1.3	Хүүхдийн театрын шинэ барилга барьж, ашиглалтад оруулна.	Барилгын ажлын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0	0	40	70	100		100	4500.0	УТХО	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, ТТХТ	
	1.1.1.4	Сумдын Соёлын төвийг стандартад нийцүүлэн хөгжүүлэх бодлого баримталж, Цагаандэлгэр, Өлзийт, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Баянжаргалан, Өндөршил, Адаацаг, Гурвансайхан, Дэлгэрхангай сумдын Соёлын төвийн барилга угсралтын ажлыг дуусгаж, ашиглалтад оруулна.	Ашиглалтад орсон Соёлын төвийн тоо	тоо	2020	0	4			2	3	9	10275.0	УТХО	БСУГ	НБХ, БСУГ, холбогдох сумдын Соёлын төв	
	1.1.1.5	Аймгийн Төв Номын сангийн барилгын дээврийн засвар, Сайхан-Овоо сумын Соёлын төвийн барилгад их засвар хийнэ.	Дээврийн засварын ажлын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0	100						100	54.1	ОНТ	БСУГ	НБХ, БСУГ, Төв Номын сан
			Барилгын их засварын ажлын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0		100						100	250.0	УТХО	БСУГ
	1.1.1.6	Соёл, урлагийн байгууллагуудын хөгжим, тоног төхөөрөмж, гэрэл, дууны техник хэрэгслийн хангалтыг нэмэгдүүлнэ.	Хөгжим, тоног төхөөрөмж, гэрэл, дууны техник хэрэгслийн хангалтын хувь	хувь	2020	30	70	100					70	70.0	ОНТ	БСУГ	Аймгийн ЗДТГ, НБХ, БСУГ, ТТХТ
Зорилт	1.1.2	Соёл, урлагийн салбарын мэргэжилтэй ажилтны эзлэх хувь 2020 онд 60 байгааг 2025 онд 78.8 хувьд хүргэнэ.	Соёл, урлагийн салбарын мэргэжилтэй ажилтны эзлэх хувь	хувь	2020	60	62.8	66.4	68.3	78.8		18.8	2236.3	УТХО, ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ	
Арга хэмжээ	1.1.2.1	Соёл, урлагийн байгууллагуудын бүтэц, орон тоог нэмэгдүүлэн, салбарын ажилтнуудыг гадаад, дотоодын их, дээд сургуульд суралцахад дэмжлэг үзүүлнэ.	Шинээр нэмэгдүүлсэн бүтэц орон тоо	тоо	2020	0	6	16	10	86		86	1032.3	УТХО	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, ТХДЖТ, ТТХТ, Музей	
			Тухайн жилд шинээр бэлтгэгдсэн мэргэжлийн боловсон хүчний тоо	тоо	2020	4	4	8	12	17	24		20	180.0	УТХО	БСУГ	НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
			Гадаад, дотоодын сургалтад хамрагдсан ажилтны тоо /давхардсан тоогоор/	тоо	2020	205	220	250	300	350	400		195	24.0	УТХО -14.0 ОНТ-10.0	БСУГ	

	1.1.2.2	Соёл, урлагийн салбарын ажилтнуудыг орон сууцжуулна.	Орон сууцанд орох хүсэлт гаргасан ажилтнуудын шийдвэрлэлтийн хувь	хувь	2020	0	0	3	6	10	14	14	1000.0	ОНТ-800.0 бусад-200.0	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
Зорилт	1.1.3	Монгол зан заншил, өв соёлоо дээдэлсэн эв нэгдэл, эх оронч үзлийг төлөвшүүлэх арга хэмжээнд хамрагдагчдыг 2020 онд 986 байгааг 2025 онд 6500-д хүргэнэ.	Арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	тоо	2020	986	2500	3500	4500	5500	6500	5514	459.2	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумын Засаг дарга, НБХ, БСУГ, ТХДЖТ, Музей
Арга хэмжээ	1.1.3.1	Сумдын түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалуудыг гэрээт хамгаалагчтай болгоно.	Сумдын гэрээт хамгаалагчдын тоо	тоо	2020	0	15	30	30			75	378.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумын Засаг дарга, НБХ, БСУГ, Музей
	1.1.3.2	"Бүрдийн уянга" хүүхдийн зусланг түшиглэн "Ардын зан үйл-амьдрах арга ухаан" хөтөлбөрт сургалтыг зохион байгуулна.	Тухайн жилд зохион байгуулсан сургалтын тоо	тоо	2020	0	4	4	4	4	4	4	10.0	ОНТ	БСУГ	НБХ, БСУГ, ГБХЗХГ, СУБ-ууд
			Тухайн жилд хөтөлбөрт сургалтад хамрагдсан хүүхдийн тоо	тоо	2020	0	400	400	400	400	400	400	400	5.0	ОНТ	БСУГ
	1.1.3.3	Хэрэглэгчдийн эрх ашгийг дээдлэх "Ирээдүйн соёлтой үйлчлүүлэгч" төслийг сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн дунд зохион байгуулж, Монгол өв соёл, ардын уламжлалт урлагаа сурталчлан таниулна.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	тоо	2020	15	16	18	19	25	30	15	31.2	ОНТ	БСУГ	БСУГ, ТХДЖТ, ТТХТ, Музей, Төв Номын сан
			Хамрагдсан хүүхдийн тоо	тоо	2020	986	2500	3500	4500	5500	6500	5514				
	1.1.3.4	"Тэнгэрийн тэмдэг" хүүхдийн театрын үйл ажиллагааг өргөжүүлэн, "Дуу хуурын өлгий" нутгийн залгамж халааг бэлтгэнэ.	Зохион байгуулах дугуйлангийн төрөл	тоо	2020	25	25	30	35	40	50	25	20.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ, ТТХТ
Дугуйланд хамрагдсан хүүхдийн тоо			тоо	2020	393	400	500	600	700	1000	607	5.0	ОНТ	БСУГ		
Дугуйланд хамрагдагсадаас соёл, урлагийн чиглэлээр элсэн суралцсан хүүхдийн эзлэх хувь			хувь	2020	1.5	1.8	2.2	2.6	3	3.5	2	10.0	ОНТ	БСУГ		

Нүүдлийн соёл иргэншилт монгол

Зорилго	1.2	Нүүдэлчдийн өв соёл, ёс заншлыг түгээн дэлгэрүүлж, бүх нийтийн урлагын боловсролыг дээшлүүлэх замаар дуу хуур брендийг өвлүүлэн хөгжүүлэх соёл урлагийн арга хэмжээ 2019 онд 1431 байсныг 2025 онд 2876-д хүргэнэ.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2019	1431	1720	2000	2298	2587	2876	1445	1347.5	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд		
			Бүх нийтийн урлагийн боловсролыг дээшлүүлэх хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	0	10	20	40	60	80	80	10.0	ОНТ	ТТХТ			
Зорилт	1.2.1	Монгол үндэсний өв соёлыг орон нутгийнхаа онцлогт нийцүүлэн туурвисан шинэ уран бүтээл 2020 онд 7 байсныг 2025 онд 2 дахин нэмэгдүүлнэ.	Тухайн жилд туурвисан хүүхдэд зориулсан шинэ уран бүтээлийн тоо	тоо	2020	2	2	2	2	3	4	4	230.0	ОНТ	БСУГ	НБХ, БСУГ, ТТХТ		
			Туурвисан уран бүтээлийн тоо	тоо	2020	5	6	7	8	9	10	10	60.0	ОНТ	БСУГ	НБХ, БСУГ, ТХДЖТ		
Арга хэмжээ	1.2.1.1	Аймгийн Засаг даргын дэргэд "Мэргэжлийн соёл, урлагийн зөвлөл" байгуулан, соёл, урлагийн салбарын бодлого, үйл ажиллагааг чиглүүлнэ.	Мэргэжлийн соёл, урлагийн зөвлөл ажиллуулах эсэх	1-тийм 0-үгүй	2020	0		1				1	10.0	ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд		
	1.2.1.2	"Уяхан замбуу тивийн наран" уртын дуучид, морин хуурчдын эвент наадмыг зохион байгуулна.	Эвент наадмыг зохион байгуулсан эсэх	1-тийм 0-үгүй	2019	1			1				1	600.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд	
			Шавь сургалтаар бэлтгэсэн авьяастны тоо	тоо	2019	3000			3000									Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
			Наадмыг Гиннест бүртгүүлсэн эсэх	1-тийм 0-үгүй	2019	0			1				100.0					БСУГ
	1.2.1.3	Музейн сан хөмрөгийг насжилт өндөртэй эртний үзмэрүүдээр баяжуулан, нүүдлийн өв соёлыг сурталчилна.	Баяжуулсан үзмэрийн тоо	тоо	2019	5	13	21	29	37	45	40	187.5	УТХО	БСУГ	НБХ, БСУГ, Музей		
1.2.1.4	Дуу хуурын өлгий нутгийн алдартан, гавьяатнуудын хөдөлмөр бүтээлийг сурталчлан, алдаршуулна.	Алдартан, гавьяатнуудын нэрэмжит болгон зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2020	0	2	4	6	8	10	10	50.0	ОНТ	БСУГ	НБХ, БСУГ, СУБ-ууд			

1.2.1.5	Дуу хуурын өлгий Дундговь аймгийн түүхэн онцлог ёс заншил, зан үйл, өв уламжлал болон түүх, соёлын дурсгалуудыг баримтат болон уран сайхны кинонд буулган, нүүдэлчин Монголчуудын өв соёлыг харуулсан баримтат өвийг бий болгоно.	Уран сайхны кино хийсэн эсэх	1-тийм 0-үгүй	2020	0			1			1	30.0	ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
		Баримтат кино хийсэн эсэх	1-тийм 0-үгүй	2020	0	1	1				2	60.0	ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
1.2.1.6	Аймгийн гар урчуудын бүтээлээр үзэсгэлэн-худалдаа зохион байгуулж, дэг сургууль, арга барилыг нь өвлүүлнэ.	Үзэсгэлэн-худалдаанд оролцсон гар урчуудын тоо	тоо	2020	30	45	60	75	90	105	75	2.5	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд
		Шавь сургалтын тоо	тоо	2020	0	15	30	45	60	75	75	7.5	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУБ-ууд

Монгол бичиг

Зорилго 1.3	Дундговьчуудын Үндэсний монгол хэл, бичгийн боловсрол эзэмшсэн байдал 2020 оны байдлаар 4782 байгааг 2025 онд 6692 -д хүргэж, хос бичгийн хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.	Монгол бичгийг эзэмшсэн иргэд болон сурагчдын хувь	хувь	2020	64	65	75	80	85	90	26	74.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг сумын Засаг дарга, БСУГ
Зорилт 1.3.1	Төрийн албан хаагчдын Монгол бичгийн хэрэглээг 2018 онд 15 хувьтай байгааг 2025 онд 100 хувьд хүргэнэ.	Монгол бичгийг эзэмшиж, хэрэглээ болгосон төрийн албан хаагчдын хувь	хувь	2020	15	20	40	60	80	100	85	74.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг сумын Засаг дарга, БСУГ
1.3.1.1	Албан байгууллага, аж ахуй нэгж, барилга байгууламж, гудамж талбайн нэр хаяг, бүтээгдэхүүний шошго, танилцуулга, нэрийн хуудас, бэлгэ тэмдэг, зар сурталчилгаа зэргийг монгол бичгээр бичиж хэвшүүлнэ	Албан байгууллага, гудамж, талбайн нэр хаягтай байгууллагын тоо	тоо	2020	21	25	29	37	47	52	31	5.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг сумын Засаг дарга, БСУГ
1.3.1.2	Төрийн албан хаагчдын модуль сургалтын кредитийг тооцон урамшуулал олгоно	Модуль сургалтын тоо	тоо	2020	2	8	15	20	25	30	28	14.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ
		Урамшуулал олгосон байгууллагын тоо	тоо	2020	0	15	30	45	60	75	75				Тухайн байгууллага
		Зохион байгуулах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	0	100				100	100				

1.3.1.3	"Улсын монгол бичгийн олимпиад"-ыг аймагт зохион байгуулна	Олимпиадад оролцсон багшийн тоо	тоо	2020	0	30				30	30	30.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг сумын Засаг дарга, БСУГ
		Олимпиадад оролцсон суралцагчийн тоо	тоо	2020	0	30				30	30				
1.3.1.4	"Үндэсний бичиг" олон талт арга хэмжээг зохион байгуулна	Оролцсон багшийн тоо	тоо	2020	50	50	50	50	50	50	0	25.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг сумын Засаг дарга, БСУГ
		Тухайн жилийн үйл ажиллагааны тоо	тоо	2019	10	10	10	10	10	10	10				
		Тухайн жилд оролцсон суралцагчийн тоо	тоо	2020	1659	1700	1700	1700	1700	1700	41				

2. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

Бүтэц	Дугаар	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
					A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F
Зорилго 2		Нийгмийн суурь үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэж хүний хөгжлийн индексийн үзүүлэлтийг 2019 онд 0.689 байгааг 2025 онд 0.709 болгож өсгөнө.	Хүний хөгжлийн үзүүлэлт	индекс	2019	0.689	0.693	0.697	0.701	0.705	0.709	0.02	42890.7	УТХО-41251.2 ОНТ-1560.7	Статистик мэдээ	НБХ
Боловсрол																
Зорилго 2.1		Сургалтын чанарын үнэлгээний дундажийг 2019 онд 39.1 хувь байсныг 2025 онд 50 хувьд хүргэнэ.	Сургалтын чанарын үнэлгээ	хувь	2019	39.1	41	42	44	47	50	11	25417.1	УТХО 24563.1, ОНТ 764.0	БСУГ	БСУГ
Зорилт 2.1.1		Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалт 2020 онд 72.5 хувь байсныг 2025 онд 77 хувьд хүргэнэ.	СӨБ-ын хамран сургалтын хувь	хувь	2020	72.5	73	74	75	76	77	4.5	8353.1	УТХО 8303.1, ОНТ 40.0	БСУГ	БСУГ
Арга хэмжээ	2.1.1.1	Шаардлагатай сумдын цэцэрлэгийн барилгыг барина.	Ашиглалтад шинээр орсон цэцэрлэгийн тоо	тоо	2020	2	2	6	6	9	10	8	8000.0	УТХО	БСУГ	БСУГ
	2.1.1.2	1-2 настай хүүхдийг яслийн бүлэг, 2-3 настай хүүхдийг хүүхэд харах үйлчилгээнд хамруулна.	яслийн бүлгийн тоо	тоо	2020	0		2	4	5		5	135.0	УТХО	БСУГ	БСУГ
			хүүхэд харах үйлчилгээний тоо	тоо	2020	0	1					1	8.1	УТХО	БСУГ	БСУГ
	2.1.1.3	Цэцэрлэгийн бүлгийн багш нарыг хөгжим тоглох ур чадварт сургана.	хөгжим тоглож сурсан бүлгийн багшийн эзлэх жин	хувь	2020	0	30	40	50	60	70	70	10.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ
2.1.1.4	СӨБ-ын урлаг, биеийн тамирын хичээлд шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Хөгжим болон биеийн тамирын хичээлийн кабинетын тоо	тоо	2020	2	7	12	17	22		20	200.0	УТХО 160.0 ОНТ 40.0	БСУГ	БСУГ	
Зорилт 2.1.2		ЕБС-ийн бага, суурь боловсролын хамран сургалтын хувийг 2020 онд 91.6 байсныг 2024 онд 97.5 хүргэнэ	Бага, суурь боловсролын хамран сургалтын дундаж хувь	хувь	2020	92	93	94.5	95.5	96.5	97.5	5.5	17024.0	УТХО 16240.0, ОНТ 784.0	БСУГ	БСУГ

Арга хэмжээ	2.1.2.1	Шаардлагатай сумдад сургууль, дотуур байрны барилгыг барина.	Ашиглалтад шинээр орсон сургуулийн тоо	тоо	2019	2	2	6	6	7	8	6	11000.0	УТХО	БСУГ	БСУГ
			Ашиглалтад шинээр орсон дотуур байрны тоо	тоо	2019	1	2	4	4	5	6	5	4000.0			
	2.1.2.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ерөнхий боловсролд хамран сургалтыг нэмэгдүүлж, бага ангийн багш нарын 70-аас доошгүй хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах арга зүйд суралцуулна.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хамран сургалтын эзлэх жин	хувь	2020	40	40	50	50	60	60	20	10.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ
			Бэлтгэгдсэн багшийн эзлэх жин	хувь	2019	32	35	40	50	60	70	130				
			Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах танхимын тоо	тоо	2020	0	5	7	9	13	15	15	75.0	УТХО 10.0, ОНТ 65.0	БСУГ	БСУГ
	2.1.2.3	Гадаад хэл болон байгалийн ухааны судлагдахууны багш нарыг гадаад оронд мэргэжил дээшлүүлнэ	Мэргэжил дээшлүүлсэн багшийн тоо	тоо	2020	0		4	2	2		8	74.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ
	2.1.2.4	Улс, аймгийн туршлагатай багш нарыг түшиглэн сургалт, чансаа тогтоох сорилуудыг зохион байгуулж, элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноог ахиулна	10 судлагдахууны аймгийн дундаж оноо	оноо	2020	498.4	500	502	504	506	510	11.6	150.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ
	2.1.2.5	Чадварлаг багш цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	0	50	65	80	85	100	100	180.0	УТХО	БСУГ	БСУГ
2.1.2.6	Аймгийн Насан туршийн төв, сумдын насан туршийн нэгжүүдээр дамжуулан 9-12-р ангийн суралцагчид болон иргэд, эцэг эхчүүдэд амьдрах ухаан, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, насан туршдаа суралцахуйн чиглэлээр үе шаттай сургалтуудыг зохион байгуулна.	Сургалтад хамрагдсан суралцагч, иргэд, эцэг эхийн хувь	хувь	2019	32	34	36	38	40	42	10	50.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ	
2.1.2.7	Сургууль бүрт байгалийн ухааны хичээлийн кабинет байгуулна.	Байгуулсан кабинетийн тоо	тоо	2020	3	4	9	16	26	28	25	250.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ, Сургууль, цэцэрлэг	

	2.1.2.8	Сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрыг 100 хувь шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламж, дотор ОО-той болгоно.	Дотор нойлтой сургуулийн тоо	тоо	2020	12	13	15	17	19	19	7	490.0	УТХО	БСУГ	БСУГ	
			Дотор нойлтой дотуур байрны тоо	тоо	2020	10	11	14	16	18	18	8	560.0	УТХО	БСУГ	БСУГ	
			Усанд орох нөхцөл бүрдсэн дотуур байрны тоо	тоо	2020	11	13	15	17	18	18	7	35.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ	
	2.1.2.9	Цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрын гадаад дотоод орчныг бүрэн камержуулна.	Шаардлага хангасан камертай сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрын эзлэх хувь	хувь	2020	50	60	70	80	90	100	50	150.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ	
Зорилт	2.1.3	Бүх нийтийн урлагийн боловсролыг дээшлүүлэх ажлыг үе шаттай зохион байгуулж, дуу хуурын өлгий нутгийн брендийг өвлүүлэн хадгална.	Зохион байгуулсан ажлын тоо	тоо	2019	4	2	4	6	8	10	10	50.0	ОНТ	БСУГ	БСУГ	
Арга хэмжээ	2.1.3.1	Ерөнхий боловсролын сургуульд "Хөгжмийн төрөлжсөн анги" байгуулна.	Хөгжмийн төрөлжсөн анги нээн хичээллүүлсэн эсэх	1-тийм 0-үгүй	2020	0		1		1		2	50.0	ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ	
			Шинээр бэлтгэгдсэн мэргэжлийн багшийн хангалтын тоо	тоо	2020	0	1	1	1	1	1	1	5		ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, СУИС
			Шаардлагатай хөгжмийн зэмсгийн төрөл	тоо	2020	0	17	0	0	10	0	17			ОНТ	БСУГ	АЗДТГ, НБХ, БСУГ
Зорилт 2.1.4		МСҮТ-ийг Магадлан итгэмжлэгдсэн Политехник коллеж болгож, төгсөгчдийн ажил эрхлэлт 2020 онд 65 байсныг 2025 онд 71 хувьд хүргэнэ.	Ажил эрхлэлтийн хувь	хувь	2019	65	66.5	68	69	70	71	6	40.0	УТ 20.0, ОНТ 20.0	МСҮТ	МСҮТ	
	2.1.4.1	Байгууллагын магадлан итгэмжлэлд орно	магадлан итгэмжлэлд орсон эсэх	тийм-1 үгүй-0	2020	0	1					1	8.0	УТХО	МСҮТ	МСҮТ	

Арга хэмжээ	2.1.4.2	Багшлах бүрэлдэхүүний боловсролын зэргийг ахиулан магистрын сургалтад хамруулна	Магистрын зэрэгтэй багшийн тоо	тоо	2020	13	15	17	19	21	22	9	8.0	УТХО	МСҮТ	МСҮТ
	2.1.4.3	Техникийн боловсролын "Сургалтын хөтөлбөрийг" барилга болон хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн чиглэлээр боловсруулж, дүгнэлт гаргуулна	Гарсан дүгнэлтийн тоо	тоо	2020	0		1	1			2	4.0	УТХО	МСҮТ	МСҮТ
	2.1.4.4	Хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн кабинетыг байгуулна	Байгуулсан кабинетын тоо	тоо	2020	0		1				1	20.0	ОНТ	МСҮТ	МСҮТ

Эрүүл мэнд

Зорилго 2.2	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж хүн амын дундаж наслалт 2019 онд 74,03 байсныг 2025 онд 75,0-д хүргэнэ.	Хүн амын дундаж наслалт	тоо	2019	74.03	74.18	74.33	74.48	74.63	75.0	0.97	11689.4	УТХО-11435.9 ОНТ-350.2 Хандив тусламж-42.0	Статистик мэдээ	Эрүүл мэндийн газар
Зорилт 2.2.1	Хүн амын эрүүл мэндийн мэдлэг боловсролыг дээшлүүлж, халдварт бус өвчлөлийн эрт илрүүлэлтийг 2019 онд 57.8 байсныг 2025 он гэхэд 69.8 хувьд хүргэнэ.	Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь	хувь	2019	57.8	60.2	62.6	65	67.4	69.8	12	8229.7	УТХО	ЭМГ-ын статистик	Эрүүл мэндийн газар
2.2.1.1	Иргэдэд эрүүл мэндийн боловсрол олгож, "Эрүүл мэндээ дээдлэгч иргэн", "Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага"-ын тоог нэмэгдүүлнэ.	Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллагын тоо	тоо	2019	13	15	17	20	23	25	12	4.2	УТХО	ЭМГ-ын тайлан	Эрүүл мэндийн газар
		Эрүүл мэндийг дэмжигч иргэний тоо	тоо	2019	16	20	22	24	26	28	12	1.5	УТХО	ЭМГ-ын тайлан	Эрүүл мэндийн газар
		Эрүүл мэндийн боловсрол олгосон иргэдийн тоо	тоо	2019	33104	36104	37104	40104	43104	46104	13000	22.5	УТХО	ЭМГ-ын тайлан	Эрүүл мэндийн газар
2.2.1.2	Орон нутагт шаардлагатай газарт яаралтай тусламжийн цэг байгуулна.	Байгуулах цэгийн тоо	тоо	2020	1	2	1	3	2	8	7	1.5	УТХО	Эрүүл мэндийн газар	Эрүүл мэндийн газар
		65 наснаас дээш зорилтот бүлгийн иргэдийн үзлэгт хамрагдалтын хувь	хувь	2019	50	52	54	56	58	60	10				

Арга хэмжээ	2.2.1.3	Хүн амыг явуулын болон урьдчилан сэргийлэх үзлэгт, зорилтот бүлгийн иргэдийг зонхилон тохиолдох халдварт, халдварт бус өвчлөлийн эрт илрүүлэг үзлэгт жил бүр хамруулна.	46-64 насны зорилтот бүлгийн иргэдийн үзлэгт хамрагдалтын хувь	хувь	2019	50	52	54	56	58	60.0	10	8200.0	УТХО	ЭМГ-ын статистик	Эрүүл мэндийн газар
			35-45 насны зорилтот бүлгийн иргэдийн үзлэгт хамрагдалтын хувь	хувь	2019	40	42.0	44	46	48	50	10				
			18-34 насны зорилтот бүлгийн иргэдийн үзлэгт хамрагдалтын хувь	хувь	2019	40	42	44	46	48	50	10.0				
			ХДХВ/ДОХ илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд хамрагдалтын хувь	хувь	2020	96.4	96.5	96.6	96.7	96.8	96.9	0.5				
Зорилт 2.2.2		Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлж, хэрэглэгчийн үнэлгээний зэрэг үзүүлэлтийг 2020 онд 91.5 хувь байсныг 2025 онд 2.0 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Хэрэглэгчийн үнэлгээний хувь	хувь	2019	91.5	92.1	92.6	93.1	93.6	93.8	2.3	3338.1	УТХО-3087.6 ОНТ-350.2 Хандив тусламж-42.0	ЭМГазар	Эрүүл мэндийн газар
			2.2.2.1	Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдийн эрүүл мэндийн даатгалаар үзүүлэх тусламж үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг хэрэгжүүлнэ.	Нэр төрлийн тоо	тоо	2019	11	13	14	14	14	14	3	202.5	УТХО
	Санхүүжилтийн гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2019	84.0	86.5	89.0	91.5	93.0	95.5	11.5						
2.2.2.2		Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдэд түргэн тусламжийн автомашины парк шинэчлэлт хийж, яаралтай тусламжийн зөөврийн тоног, төхөөрөмжөөр тоноглоно.	Яаралтай тусламжийн тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	хувь	2019	45	46	46.7	47.0	48.0	50.0	5	30.6	ОНТ, хандив тусламж	Эрүүл мэндийн газар	Эрүүл мэндийн газар
			Тоноггосон тоо	тоо	2019	1	2	3	4.0	5	6	5	18.0			
			Машины хангалтын хувь	хувь	2019	90	92	93	94	95	100	10	180.0			

Арга хэмжээ	2.2.2.3	Нэгдсэн эмнэлгийг компьютер томографи, сумдыг мобайль технологийг хангана.	Мобайль технологийг хангагдсан сумын тоо	тоо	2019	4	8	10	12	15		11	198.0	ОНТ	Эрүүл мэндийн газар	Сумдын Засаг даргын Тамгын газар, Эрүүл мэндийн газар
			Тоног төхөөрөмжийн тоо	тоо	2019	0		1	1	0	1	1	2550.0	УТХО	Эрүүл мэндийн газар	Эрүүл мэндийн газар
	2.2.2.4	Хоёрдогч шатлалын нарийн мэргэжлийн оношилгоо, эмчилгээ, зөвлөгөөг анхан шатны / сум, өрхийн / эмнэлгүүдэд алсын зайнаас авах цахим харилцааны нөхцлийг бүрдүүлэн компьютерээр хангана.	2 дагч шатлалын эмнэлэгээс онлайнаар зөвлөгөө авах тоо	тоо	2019	0.0	10	20	25.0	30	35	35	80.0	УТХО	Эрүүл мэндийн газар	Эрүүл мэндийн газар
			Компьютерийн тоо	тоо	2019	15.0	31	39	49.0	50.0	60.0	45	42.0	Хандив тусламж	цахим эрүүл мэнд төсөл	Эрүүл мэндийн газар
	2.2.2.5	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн бүртгэл хяналтын цахим тогтолцоог бүрдүүлж, эмийн чанар, аюулгүй байдлыг хангах, хангамж хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эмийн эргэлтийн сангуудын үйл ажиллагааны зохицуулалтын эрх зүйн орчныг шийдвэрлэнэ.	Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалтын хувь	хувь	2019	81	82	83	85	87	88	7	37.0	УТХО	ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар
			Амин чухал эмийн хангалтын хувь	хувь	2019	92	92.5	93	94	95	96	4				
Эрх зүйн орчин шийдвэрлэгдсэн эмийн эргэлтийн сангийн тоо			тоо	2019	0	15					15					
Төлбөрийг нь төр хариуцдаг эмийн гүйцэтгэлийн хувь			хувь	2019	82	83	84	86	88	90	8					
Зорилт 2.2.3	Хүний нөөцийн хангалтыг 2020 онд 96.7 хувь байсныг 2025 он гэхэд 98.1 хувьд хүргэж, нийгмийн хамгааллыг сайжруулна.	Хүний нөөцийн хангалтын хувь	хувь	2019	96.7	96.8	97	97.5	97.9	98.1	1.4	121.6	ОНТ	ЭМГ-ын статистик	Эрүүл мэндийн газар	
2.2.3.1	Эмч, эмнэлгийн ажилчдын орон сууцыг нэмэгдүүлж салбарын хүний нөөцийг тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөл бүрдүүлнэ.	Орон сууцаар хангагдсан албан хаагчдын эзлэх хувь	хувь	2019	41.8	42	43	45	45.8	50	8.2	1.8	УТХО	ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар	
		Орон нутагт 10-аас дээш жил ажиллаж байгаа ажилчдын эзлэх хувь	хувь	2019	46.1	45.1	44.1	43.1	42.1	47	0.9	45	УТХО	ЭМГ-ын хүний нөөцийн судалгаа	Эрүүл мэндийн газар	

Арга хэмжээ	2.2.3.2	Эмч, эмнэлэгийн ажилтнуудыг гадаад, дотоодод сургаж, анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдийн эмч нарыг дотор, хүүхдийн нарийн мэргэшлээр сурган чадавжуулж, орон нутагт нэн шаардлагатай сувилагч мэргэжилтнийг бэлтгэж хангалтыг нэмэгдүүлнэ.	Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн мэргэшил дээшлүүлсэн нарийн мэргэжлийн их эмчийн тоо	тоо	2019	7	10	12	14	17	19	12	28.8	УТХО	ЭМГ-ын хүний нөөцийн судалгаа	Эрүүл мэндийн газар
		Бэлтгэсэн сувилагч нарын тоо	тоо	2020	5	8	8	8	9	33	28	46	УТХО	ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар	

Гэр бүл

Зорилго 2.3	Гэр бүлд ээлтэй бодлого хэрэгжүүлж, хөгжил, хамгааллыг сайжруулна.	Хамрагдсан гэр бүлийн хувь	Хувь	2019	57	61	65	70	75	80	23	268.0	УТХО, ОНТ	ГБХЗХГ	ГБХЗХГ	
		Салаагүй гэр бүлийн хувь	Хувь	2019	98.5	98.55	98.6	98.65	98.7	98.8	0.3	268.0	УТХО 55.0, ОНТ 213.0	ГБХЗХГ	ГБХЗХГ	
Арга хэмжээ	2.3.1.1	Гэр бүлийн боловсрол олгох сургалт, зөвлөгөөг зохион байгуулна	Зохион байгуулсан үйл ажиллагааны тоо	Тоо	2019	2	5	6	7	8	10	8	30.0	УТХО	ГБХЗХГ	ГБХЗХГ
			Хамрагдсан иргэдийн тоо	Тоо	2019	3700	4000	5000	6000	6500	7000	3300				
	2.3.1.2	Түр хамгаалах жишиг байр бий болгоно	Төвөөр үйлчлүүлэх хүсэлт гаргасан иргэдэд хүрч үйлчлэх хувь	Хувь	2019	90	-	-	95	100	100	10	180.0	ОНТ	ГБХЗХГ	ГБХЗХГ
	2.3.1.3	Гэр бүлд зөвлөгөө өгөх төвийг стандартын өрөөтэй болгож, хосуудын гэрлэх ёслолын үйл ажиллагааг зохион байгуулна	Үйлчилгээ авсан гэр бүлийн тоо	Тоо	2019	43	-	-	150	200	250	207	50.0	УТХО 25.0, ОНТ 25.0	ГБХЗХГ	ГБХЗХГ
			Тухайн жилд гэрлэх ёслол зохион байгуулсан тоо	Тоо	2020	2	8	10	14	16	20	68			ГБХЗХГ	ГБХЗХГ, УБХ
2.3.1.4	Жендерийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд ТББ-аар жил бүр хяналт шинэжилгээ үнэлгээ хийлгэнэ.	Хяналтын тоо	Тоо	2020	1	2	3	4			3	3.0	ОНТ-3.0	НБХ	АЗДТГ, НБХ	

	2.3.1.5	Төрийн албан хаагчдын жендерийн талаарх ойлголт, хандлагыг өөрчлөх, манлайллыг бий болгох сургалт зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	Тоо	2019	15	17	18	19	20	25	10	5.0	ОНТ	НБХ	НБХ	
Хүнд ээлтэй амьдрах орчин																	
	Зорилго 2.4	Аймгийн ДНБ 2019 онд 383383.01 сая төгрөг байгааг 2025 онд 545572.9 сая төгрөгт хүргэнэ.	ДНБ-ний өсөлт	сая.төг	2019	383383	415821	448259	480697	513135	545573	162189.89	5099.2	УТХО-5094.2 Төсөл хөтөлбөр-5.0	Статистик үзүүлэлт	ХОХБТХ	
	Зорилт 2.4.1	Хүн амын хоол, хүнсний талаарх мэдлэг, боловсролыг дээшлүүлэх, хоол, хүнсээ сонгох, хэрэглэх, хадгалах хандлагыг өөрчлөх, хяналт тавих дадал төлөвшүүлэх, өрхийн хүнсний хэрэгцээгээ хангах, сайжруулах оролцоог нэмэгдүүлнэ	Сургалтад хамрагдсан хүний тоо	тоо	2020	1800	2000	2300	2700	3000	3300	1500	5099.2	УТХО, Төсөл хөтөлбөр	СХЗХ	Сайнцагаан сумын ЗДТГ, ХХААГ, ЭМГ, СХЗХ	
Арга хэмжээ	2.4.1.1	Нийтийн хоол үйлдвэрлэлийн хоолны шим тэжээл, чанар, түүнд тавих хяналтыг сайжруулах, зэрэглэл өндөртэй үйлчилгээний байгууллагын тоог нэмэгдүүлнэ	Зэрэглэл өндөртэй үйлчилгээний байгууллагын тоо	тоо	2020	5	6	7	8	9	10	5	5.0	Төсөл хөтөлбөр	СХЗХ	МХГ, ХХААГ, СХЗХ	
	2.4.1.2	Аймгийн төвийн 6.4 км үерийн хамгаалалтын далангийн барилга, байгууламжийн угсралтын ажлыг үргэлжлүүлж дуусгана	Ажлын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	15							85	5094.2	УТХО	ХОХБТХ	ХОХБТХ
Хөдөлмөрийн зах зээл																	
	Зорилго 2.5	Ажилгүйдлийн түвшинг 2019 онд 4.9 байсныг 2025 онд 0.3 хувиар бууруулна.	Ажилгүйдлийн түвшин буурсан хувь	Хувь	2019	4.9	4.84	4.78	4.72	4.66	4.6	0.3	90.0	УТХО	Статистик мэдээллийн нэгдсэн сан	ХХҮГ	
	Зорилт 2.5.1	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийг иргэн, ААНБ-ыг тогтмол авах боломжийг бүрдүүлнэ	Шинэчлэгдсэн програмын тоо	Тоо	2020	1		2					2	90.0	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ
	2.5.1.1	Хөдөлмөрийн зах зээлийн нэгдсэн санд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг тохирох ажлын байранд зуучилна	Зуучлагдсан иргэдийн тоо	Тоо	2020	560	760	960	1160	1360	1560	1000	5.0	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ	

Арга хэмжээ	2.5.1.2	ААНБ-дад хөдөлмөрийн харилцааны сургалт зохион байгуулж, бүртгэлжүүлнэ.	Бүртгэлд хамрагдсан ААН-ийн тоо	Тоо	2020	10	40	90	140	190	250	240	70.0	УТХО-50.0 ОНТ-20.0	ХХҮГ	АЗДТГ, ХХҮГ
	2.5.1.3	Цалин хөлсний үзлэг зохион байгуулна.	Сургалтад хамрагдсан салбарын тоо	Тоо	2020	1	3	5	7	9	12	11	15.0	УТХО-10.0 ОНТ-5.0	ХХҮГ	АЗДТГ, ХХҮГ

Монгол хүний удмын сан

Зорилго 2.6		2020 онд аймгийн нийт өрхийн 38.1 хувь нь угийн бичиг хөтөлж байгааг 2025 онд 30 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Угийн бичгээ хөтөлсөн өрхийн эзлэх хувь	хувь	2020	38.1	44.1	50.1	56.1	62.1	68.1	30	22.5	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, ГБХЗХГ, Музей, Төв номын сан
Зорилт 2.6.1		Угийн бичгийн сургалтад 2020 онд 8149 иргэн хамруулсныг 2025 онд 13149-т хүргэнэ.	Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо	тоо	2020	8149	9149	10149	11149	12149	13149	5000	22.5	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, ГБХЗХГ, Музей, Төв номын сан
Арга хэмжээ	2.6.1.1	Угийн бичиг хөтөлөлтийн ажлын үр дүнг тусгай болзол, журмын дагуу дүгнэнэ.	Дүгнэх үйл ажиллагаанд хамруулсан сумын тоо	тоо	2020	0	15	15	15	15	15	15	20.0	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, ГБХЗХГ, Музей, Төв номын сан
	2.6.1.2	Угийн бичиг хөтөлөлтийн ажлын тайлант үзэсгэлэнг зохион байгуулна.	Шинээр угийн бичгээ хөтөлж, өдөрлөгт оролцсон өрхийн тоо	тоо	2020	0	140	160	180	200	220	220	2.5	ОНТ	БСУГ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, НБХ, БСУГ, ГБХЗХГ, Музей, Төв номын сан

Шинэ сэргэж буй халдварын үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Зорилго 2.7		Коронавирусын халдвар /ковид-19/-ын цар тахлаас үүдэлтэй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний бэлэн байдлыг хангалтыг 2019 онд 80.0 хувь байсныг 2024 онд 90.0 хувьд хүргэнэ.	Гамшгийн үеийн бэлэн байдлын нөөцийн хангалтын хувь	хувь	2020	80	82.0	83.0	85.0	90.0	92.0	12.0	304.5	УТХО	ЭМГ	ЭМГ
-------------	--	---	---	------	------	----	------	------	------	------	------	------	-------	------	-----	-----

Зорилт	2.7.1	Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас урьдчилан сэргийлэх, тандалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, хариу арга хэмжээний /тоног, төхөөрөмж, эм эмнэлгийн хэрэгсэл нөөц/ бэлэн байдлыг хангана.	Гамшгийн үеийн тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	хувь	2020	78.0	80.0	82.9	85.0	90.0	95.0	17	304.5	УТХО	ЭМГ	ЭМГ
			Гамшгийн үеийн эм, эмнэлгийн хэрэгсэлийн нөөцийн хангалтын хувь	хувь	2020	50.0	55.3	55.8	58.0	60.0	62.0	12	150.0	УТХО	ЭМГ	ЭМГ
Арга хэмжээ	2.7.1.1	Коронавирусын халдвар /ковид-19/-ын цар цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх хариу арга хэмжээний санхүүжилтийг нэмэгдүүлнэ.	Нэмэгдсэн санхүүжилт	Сая.төг	2020	105.2	250.0	300.0	350.0	400.0	450	344.8	4.5	УТХО	ЭМГ	ЭМГ
	2.7.1.2	Нэгдсэн эмнэлгийг коронавируст халдвар/covid-19/-ын оношилгооны PCR шинжилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангана	Хангагдах тоног төхөөрөмжийн тоо	тоо	2019	0	1					1	150.0	УТХО	ЭМГ	ЭМГ

3. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА

Бүтэц	Дугаар	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F	M	N	O	P
Зорилго	3	Хүний хөгжлийг дэмжин иргэдийн ажилтай орлоготой байх нөхцлийг бүрдүүлэн, хүний хөгжлийн үзүүлэлтийг 2019 онд 0.689 байсныг 2025 онд 0.03 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Хүний хөгжлийн үзүүлэлт	Индекс	2019	0.689	0.689	0.696	0.704	0.711	0.719	0.03	28529.2	УТХО	НБХ	НБХ
нийгмийн хамгаалал ба даатгалын тогтолцоо																
Зорилго 3.1		Нийгмийн халамж болон нийгмийн даатгалын хамрагдалтыг 2020 онд эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам 52,4 хувь байсныг 2025 онд 60,0 хувь болгоно.	Нийгмийн даатгалд даатгуулсан иргэдийн хувь	хувь	2020	52,4	54,0	55,5	57,0	58,5	60	7.6	11.0	УТХО	НДХ	НДХ
Зорилт	3.1.1	Хүн амын нийгмийн даатгалд хамрагдалтыг 2020 онд 11198 байсныг 2025 онд 12218-д хүргэнэ	Нийгмийн даатгалд даатгуулсан иргэдийн тоо	тоо	2020	11198	11428	11658	11888	12118	12218	1020	8.0	УТХО	НДХ	НДХ
Арга хэмжээ	3.1.1.1	Иргэдэд үзүүлэх нийгмийн даатгалын цахим үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлнэ.	Иргэдэд үзүүлсэн байх үйлчилгээний тоо	тоо	2020	5	6	7	8	9	10	5	5.0	УТХО	НДХ	НДХ
	3.1.1.2	Нийгмийн даатгалын цахим үйлчилгээгээр үйлчлүүлэх иргэдийн хувийг нэмэгдүүлнэ	Цахимаар үйлчилгээ авч байгаа иргэдийн хувь	хувь	2020	15	35	40	45	50	60	45	3.0	УТХО	НДХ	НДХ
Зорилт	3.1.2	2019 онд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг цахимаар 10 хувь нь авч байсныг 2025 онд 90 хувиар нэмэгдүүлнэ	Нийт халамж авагч иргэдээс нэрийн данстай болсон иргэдийн хувь	хувь	2019	10	20	40	60	80	100	90	3.0	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ
Арга хэмжээ	3.1.2.1	Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ авагч иргэдийг нэрийн дансжуулж, цахим карттай холбоно.	Халамж авагч иргэдээс нэрийн данс, цахим картаар болсон иргэдийн тоо	тоо	2020	1757	3757	5757	7757	9757	11286	9529	1.5	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ
	3.1.2.2	Нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдах хүсэлт гаргасан иргэдийн 70 хувийг цахимаар үйлчилгээ авдаг болгоно.	Цахим картаар үйлчилгээ авсан байх иргэдийн хувь	хувь	2020	10	20	30	40	55	70	60	1.5	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ

Орлогод нийцсэн орон байр																
Зорилго	3.2	Өрх, гэр бүлийн худалдан авах чадварт нийцсэн орон сууцаар 2020 онд 108 өрхийг хангаснаас 2025 онд 256 өрхийг нэмж хангана.	Хамрагдсан өрхийн тоо	тоо	2020	108	172	220	268	316	364	256	12220.0	ОНТ-220.0 Хувийн хэвшил-12000.0	ХОХБТХ	ХОХБТХ
Зорилт	3.2.1	Орон сууцжуулах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	Хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	30	60	70	80	90	100	70	12220.0	ОНТ-220.0 Хувийн хэвшил-12000.1	ХОХБТХ	ХОХБТХ
Арга хэмжээ	3.2.1.1	Аймгийн төвийн "Түмний хороолол", "Хаус хороолол"-ын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө", ажлын зургийг батлуулла.	Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө, ажлын зургийг батлуулах ажлын тоо	тоо	2020	0	2	2	2			2	220.0	ОНТ	ХОХБТХ	ГХБХБГ
	3.2.1.2	Сумдад орон сууцны газар олгон, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулна.	Орон сууцны барилга баригдсан тоо	тоо	2020	6	10	13	16	19	22	16	12000.0	Хувийн хэвшил	ХОХБТХ	ХОХБТХ ГХБХБГ сумдын Засаг дарга
Хөдөлмөр эрхлэлт ба гарааны бизнес																
Зорилго	3.3	2019 оны Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшинг 2025 онд 2 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин	хувь	2019	71.1	71.1	71.6	72.1	72.6	73.1	2	1059.2	УТХО	СМНСан	ХХҮГ
Зорилт	3.3.1	2019 оны байдлаар ажиллаж байгаа 22040 иргэний байнгын ажлын байрыг 660-аар нэмэгдүүлнэ.	Байнгын ажлын байраар хангагдсан иргэдийн тоо	тоо	2019	22040	22090	22140	22315	22500	22700	660	1059.2	УТХО	СМНСан, ХХҮГ	ХХҮГ
Арга хэмжээ	3.3.1.1	Иргэдийг хөтөлбөр арга хэмжээнд хамруулж 2025 онд 199 ажлын шинэ байр бий болгоно.	Шинэ ажлын байраар хангагдсан хүний тоо	тоо	2020	59	74	89	139	184	258	199	344.0	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ
	3.3.1.2	Бүртгэлтэй ажил хайж байгаа иргэдээс сул чөлөөтэй байнгын ажлын байранд 201 иргэнийг нэмж зуучилна.	Зуучилсан иргэний тоо	тоо	2020 /11 сар/	198	213	228	288	353	399	201	37.2	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ
	3.3.1.3	Хөдөлмөр эрхлэх төсөлд 260 иргэнийг нэмж хамруулан, байнгын ажлын байртай болгоно.	Төслийн үр дүнд бий болсон ажлын байрны тоо	тоо	2019	173	193	213	278	353	433	260	678.0	УТХО	ХХҮГ	ХХҮГ, ХХААГ, Сумдын ЗДТГ

Эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маяг

Зорилго 3.4		Хүн амын бие бялдрын хөгжил, чийрэгжилтийн түвшин тогтоох сорилд хамрагдагчдаас А, В үнэлгээтэй иргэд 2019 онд 21.9 хувьтай байгааг 2025 онд 36.9 хувьд хүргэнэ.	Сорилд нийт хамрагдагчдын тоо	тоо	2019	3365	3823	4281	4739	5200	5658	2293	15219.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ, ЭМГ	
			Сорилд хамрагдагчдын А, В үнэлгээтэй иргэдийн эзлэх хувь	Хувь	2019	21.9	24.9	27.9	30.9	33.9	36.9	15			БТСГ	БТСГ, ЭМГ	
Зорилт	3.4.1	Нийтийн биеийн тамир, спортоор тогтмол хичээллэгчид 2019 онд 25193 байсныг 2025 онд 28833-д хүргэнэ.	Нийтийн биеийн тамираар тогтмол хичээллэгчдийн тоо	тоо	2019	25193	25921	26649	27377	28105	28833	3640	15187.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ, ЭМГ	
Арга хэмжээ	3.4.1.1	Идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллэгчдийн хүрээг өргөжүүлнэ.	Идэвхитэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллэгчдийн тоо	тоо	2019	7019	8039	9059	10079	11099	12119	5100	10.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ, ЭМГ	
	3.4.1.2	Спортын холбоод болон спорт хамтлагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлнэ.	Спортын холбоодтой хамтран зохион байгуулсан үйл ажиллагааны тоо	Тоо	2020	12	13	14	15	16	17	5	26.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ, ЭМГ	
			Спорт хамтлагуудтай хамтран зохион байгуулсан үйл ажиллагааны тоо	Тоо	2020	26	29	32	35	38	41	15	8.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ, ЭМГ	
	3.4.1.3	Аймгийн Цэнгэлдэх хүрээлэнг ашиглалтад оруулан, спортын талбайг байгуулна	Барилга байгууламжийн гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	73	100					27	500.0	ОНТ	ХОХБТХ БТСГ	ЗДТГ	
			Спортын талбайн гадна тохижилт, гэрэлтүүлгийн ажлын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0		75	25				100	1557.0		ОНТ	ЗДТГ
	3.4.1.4	Олон улсын стандартад нийцсэн усан бассейн бүхий спортын цогцолбор байгуулна	Спортын цогцолборын зураг төсвийг хийлгэсэн эсэх	1-тийм 0-үгүй	2020	0	100							230.0	УТХО	БТСГ	ГХБХБХ, БТСГ
			Спортын цогцолборын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0				30	70				12770.0	УТХО	БТСГ

	3.4.1.5	Сагсан бөмбөгийн 3x3 спортын төрлийг орон нутагт дэмжин хөгжүүлнэ.	3x3 спортын төрлөөр хичээллэгчдийн тоо	тоо	2019	4000	4300	4600	4900	5200	5500	1500	10.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ
			3x3 спортын багш, дасгалжуулагч, шүүгчээр бэлтгэгдсэн хүний тоо	тоо	2020	0	20	22	24	26	28	28	1.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ
	3.4.1.6	"Бага олимп" наадмыг 2 жил тутамд зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан спортын төрөл	тоо	2017	7		9		11			75.0	ОНТ	БТСГ	БТСГ
Зорилт	3.4.2	Ахмад настнуудын урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ, оношлогоонд хамрагдалт 2019 онд 37.2 хувь байгааг 2025 онд 70 -аас дээш хувьд хүргэнэ.	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ оношилгоонд хамрагдсан ахмад	хувь	2019	37.2	43.0	45.0	50.0	60.0	70.0	32.8	32.0	ОНТ	Аймгийн Ахмадын хороо	Аймаг, сумдын Ахмадын хороо, ЭМГ, сумдын ЭМТ
Арга хэмжээ	3.4.2.1	Ахмадад ээлтэй сум, баг, байгууллагыг журмын дагуу шалгаруулна.	Ахмадад ээлтэй сум, баг, байгуул-лага	тоо	2019	24	27	30	33	36	40	16	5.0	ОНТ	Аймгийн Ахмадын хороо	АЗДТГ, Аймгийн Ахмадын хороо
	3.4.2.2	Ахмад настнуудыг нас, бие бялдрынх нь онцлогт тохирсон алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамруулна	Алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамрагдсан ахмад настан	тоо	2019	1200	1285	1335	1385	1425	1470	270	2.0	ОНТ	Аймгийн Ахмадын хороо	Аймгийн Ахмадын хороо, БТСГ, ЭМГ
	3.4.2.3	Ахмад настнуудын нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлж, ахмадын байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	20	25	30	35	40	45	50	25.0	ОНТ	Аймгийн Ахмадын хороо	Аймгийн Ахмадын хороо, БТСГ, ЭМГ

Газрын харилцаа

Зорилго	3.5	Орон нутгийн геодезийн сүлжээг шинэчлэн сайжруулж, нийт нутаг дэвсгэрийг бүх төрлийн масштабын байр зүйн зургаас 2020 онд 3 масштабын байр зүйн зургийг ашигладаг байсан бол 2025 онд 4 масштабын байр зүйн зургаар бүрэн хангана.	Хэрэгжүүлэх масштабын байр зүйн зургийн тоо	тоо	2020	3	4					1	20.0	УТХО-20.0	ГХБХБГ	ГХБХБГ
Зорилт	3.5.1	1:25000 нарийвчлал бүхий шинээр боловсруулагдсан зураг зүйг үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэн хүлээн авна.	Хүлээн авсан тоо	тоо	2020	0	1					1	20.0	УТХО-20.0	ГХБХБГ	ГХБХБГ
Арга хэмжээ	3.5.1.1	Газрын харилцаа, геодези, зураг зүйн салбарт 2019 онд 1:100000 зураг зүйг ашигладаг байсныг 2025 онд 1:25000 нарийвчлал бүхий шинээр боловсруулагдсан зураг зүйг 2025 онд үйл ажиллагаанд нэвтрүүлнэ.	Аймгийн байр зүйн зургийн хангамж, хэрэглээний түвшин	хувь	2019	0	100					100	20.0	УТХО-20.0	ГХБХБГ	ГХБХБГ

4. ЭДИЙН ЗАСАГ

Бүтэц	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч		
				Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч	
				A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F	M
Зорилго	4	Аймгийн ДНБ 2019 онд 383383.01 сая төгрөг байгааг 2025 онд 545572.9 сая төгрөгт хүргэнэ.	ДНБ-ний өсөлт	сая.төг	2019	383383	415821	448259	480697	513135	545573	162189.89	97069.0	УТХО, ОНТ, ААН, хандив	Статистик	ХОХБТХ
Чинээлэг монгол																
Зорилго	4.1	Аймгийн үйлдвэрлэлийн салбарын ДНБ 2019 онд 71849.01 сая төгрөг байгааг 2025 онд 121758 сая төгрөгт хүргэнэ.	Аж үйлдвэрлэлийн ДНБ-ний хэмжээ	сая.төг	2019	71849	81830.8	9181	10179	111773	121754	49909	1360.0	УТХО, ОНТ, ААН, хандив	Статистик	ХОХБТХ
Зорилт	4.1.1	Хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэлийн салбарт дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, жижиг дунд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрийн тоо 2020 онд 47 байгааг 2025 онд 57 болгоно.	Үйлдвэрийн тоо	тоо	2020	47	49	51	53	55	57	10	1360.0	ЖДҮХС, СХС, хувийн хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр	АЗДТГ, ХХААГ	ХОХБТХ
4.1.1.1	Орон нутгийн түүхий эдийн нөөцөд тулгуурласан байгальд ээлтэй барилгын материалын үйлдвэрийг барьж ашиглалтад оруулна	Шинээр байгуулагдсан үйлдвэрийн тоо	тоо	2020	2	3	4	5	6	7	5	200.0	200.0		Статистик мэдээ АЗДТГ, ХХААГ	ХОХБТХ, Иргэн, ААН
		Байнгын ажлын байрны тоо	тоо	2020	30	40	50	60	70	80	50					
		Түр ажлын байрны тоо	тоо	2020	45	55	65	75	85	95	50					
4.1.1.2	Аймгийн нийт хүн амын хүнсний хэрэгцээний 65 хүртэл хувийг орон нутагт үйлдвэрлэсэн эрүүл, аюулгүй, тэжээллэг хүнсээр жигд хүртээмжтэй хангана.	Хангалтын хувь	хувь	2020	37.80	40.23	45.74	51.25	56.76	62.3	24.5	200.0	200.0	ЖДҮХС, СХС, хувийн хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж
		Байнгын ажлын байрны тоо	тоо	2020	130	151	172	193	214	235	105					
4.1.1.3	Эдийн засгийн үр ашиг бүхий ажлын байр шинээр бий болгох, инновацид суурилсан жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн бодлогоор дэмжинэ	Шинээр байгуулагдсан тоо	тоо	2020	3	4	4	5	5	6	3	90.0	90.0	ЖДҮХС, СХС, хувийн хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж
		Хөрөнгийн хэмжээ	сая.төг	2020	100	130	130	160	160	190	90					
		Ажлын байрын тоо	тоо	2020	5	7	7	9	9	11	6					

Арга хэмжээ	4.1.1.4	Барьцаа хөрөнгө дутагдалтай жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд шаардагдах санхүүжилтийг нэмэгдүүлж хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ	Хөрөнгийн хэмжээ	сая.төг	2020	1000	1100	1200	1300	1400	1500	500	500.0	ЗБДСан	АЗДТГ, ХХААГ	АЗДТГ, ХХААГ	
			Ажлын байрын тоо	тоо	2020	6	8	10	12	14	16	10					
	4.1.1.5	Жил бүр зохион байгуулагдах ДУНДГОВЬ-ТҮНШЛЭЛ үзэсгэлэн худалдаанд зориулсан зөвөрлөгддөг павилонтой болно	Шинээр байгуулагдсан тоо	тоо	2020	0	10						10	170.0	ЖДҮХС, СХС, хувийн хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр ААНэгж байгууллага	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж
			Үзэсгэлэн худалдааны борлуулалтын орлогын өсөлт	сая.төг	2020	38.2	42.5	48.0	52.0	58.0	63.0	24.8					
	4.1.1.6	"Дундговь үйлдвэрлэл" зорилтот санаачилга гарган хэрэгжүүлж Орон нутгийн онцлогтой брэнд бүтээгдэхүүнийг дотоод, гадаадын зах зээлд гаргах нутгийн иргэдийн өргөн оролцоотой хоршоодыг сум болгонд байгуулахыг дэмжинэ.	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	10		20	40	60	70	90	200.0	ОНТ, ЖДҮХС, СХС, хувийн хөрөнгө оруулалт	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж	
	Уул уурхай, эрчим хүч																
Зорилго	4.2	Уул уурхайн олборлох үйлдвэрлэлийн салбарын ДНБ 2019 онд 647.5 сая төгрөг байгааг 2025 онд 3.148.0 сая төгрөг хүргэнэ.	Олборлох үйлдвэрлэлийн ДНБ-ний хэмжээ	сая.төг	2019	647.5	1148	1648	2148	2648	3148	2500	94498.4	УГХО-46,199.9, ОНТ-24.0, аж ахуйн нэгж 28 200.0	Статистикийн хэлтэс	АЗДТГ	
Зорилт	4.2.1	Аймаг, сумтай хамтран ажиллах 3 талт гэрээтэй ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж 2020 онд 2 байсныг 2024 онд 18 болгон хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.	Хамтран ажиллах гэрээний тоо	тоо	2020	2	5	10	15	20	25	23	52,223.9		АЗДТГ	АЗДТГ	
	4.2.1.1	Гурвансайхан сумын Хөтөл цагааны гантигийн ордыг түшиглэн чулууны үйлдвэр байгуулахад хамтран ажиллана	Үйлдвэр байгуулсан эсэх	тийм-1, үгүй-0	2020	0	-	-	1	-	-	1	1000.0	ААНэгж байгууллага	АЗДТГ	АЗДТГ, Аж ахуйн нэгж	
	4.2.1.2	Дэлгэрхангай сумын Тарагтын гөлтөнөийн уурхайг түшиглэн гипсэн хавтангийн үйлдвэр байгуулна.	Үйлдвэр байгуулсан эсэх	тийм-1, үгүй-0	2020	0	-	-	1	-	-	1	1000.0	ААНэгж байгууллага	АЗДТГ	АЗДТГ, Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ, Аж ахуйн нэгж	

	4.2.1.3	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн үйл ажиллагаанд жилд 2-оос доошгүй удаа нутгийн захиргааны болон хууль хяналтын байгууллагуудын нэгдсэн шалгалт явуулж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж тодорхой ажил зохион байгуулна.	Нэгдсэн хяналт шалгалтын тоо	тоо	2020	1	3	5	7	9	10	9	24.0	ОНТ	АЗДТГ	АЗДТГ, МХГ, БОАЖГ, Цагдаагийн газар, Татварын хэлтэс
	4.2.1.4	Салхитын мөнгөний ордыг ашиглахад орон нутгийн зүгээс дэмжиж, ордын тодорхой хувийг орон нутагт эзэмших асуудлыг Засгийн газар, Улсын Их Хуралд тавьж шийдвэрлүүлнэ	Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ	сая.төг	2020	-	46199.9	46,199.9					46,199.9	Шууд хөрөнгө оруулалт, "Эрдэнэс силвер ресурс" ХХК	АЗДТГ	АЗДТГ, "Эрдэнэс силвер ресурс" ХХК
Орон нутгаас ажиллаж буй иргэдийн тоо			Тоо	2020	10	55	100	140	180	-	170	-				
орон нутгийн эзэмшилтэй болсон эсэх			тийм-1, үгүй-0	2020	-	-	-	1	-	-	1	-				
	4.2.1.5	Уул уурхайн аж ахуйн нэгжүүдийн нийгмийн хариуцлагыг дээшлүүлж, "Дундговь аймгийн хөгжлийг дэмжих сан" байгуулна	Хөгжлийг дэмжих сан байгуулсан эсэх	Тийм-1, үгүй-0	2020	-	1	-	-	-	-	1	-	Аж ахуйн нэгж	АЗДТГ	АЗДТГ
Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ			сая.төг	2020	-	500.0	500.0	1,000.0	1,000.0	1,000.0	4,000.0	4000.0				
Зорилт	4.2.2	Эдийн засгийн хөгжлийг дэмжсэн цахилгаан станцуудыг өргөтгөж, цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц, дэд бүтэц, шинэ эх үүсвэрийг барьж, цахилгаан эрчим хүчээр хангана.	Ашиглалтад орсон тоо	тоо	2020	2	7	11	17	18	19	17	48,674.50		ХОХБТХ	ХОХБТХ
	4.2.2.1	Аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээг 100 хувь шинэчлэх, хэрэглэгчдийн цахилгаан эрчим хүчний тоолуурыг ухаалаг тоолуураар сольж, ашиглалтад оруулна.	Ажлын гүйцэтгэл	хувь	2020	0	30	70	100			100	4600.0	Дэлхийн банкны хөрөнгө-4600.0	ХОХБТХ	БЗӨБЦТС ТӨХК Дундговь ЦТССалбар

Арга хэмжээ	4.2.2.2	Шаардлагатай сумдад усан хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулна.	Тухайн жилд ашиглалтад орсон сумдын тоо	тоо	2020	0	1	1	2			4.0	8700.6	УТХО-3800.0 Гадаадын зээл тусламж - 10095.4 /АХБ-ны хөнгөлөлттэй зээл/	ХОХБТХ	ГХБХБГ Дундговь-Ус ОНӨҮГ, Сумдын Засаг дарга нар	
	4.2.2.3	Аймгийн төвийн дулааны станц барина.	Ажлын гүйцэтгэл	хувь	2020	0	5	25	50	80	100	100	26500.0	Гадаадын зээл тусламж-26500.0 /БНСУ-ын хөнгөлөлттэй зээл/	ХОХБТХ	ХОХБТХ ГХБХБГ	
	4.2.2.4	Аймгийн төвийн шинэ суурьшлын бүс болон шаардлагатай сумдын төвийн цахилгааны хангамжийг сайжруулах ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Тухайн жилд хөрөнгийн асуудал шийдвэрлэсэн ажлын тоо	тоо	2020	0	2	2	2				1111.0	ОНТ-311.0 шийдсэн 800.0 шийдээгүй	ХОХБТХ	ХОХБТХ	
	4.2.2.5	Аймгийн төвд шинээр баригдах дулааны станцын цахилгаан эх үүсгэвэр холбох 220/110/35кВ "Мандал" дэд станцын өргөтгөлийн ажлыг ашиглалтад оруулна.	Ажлын гүйцэтгэл	хувь	2020	10	100							437.9	УТХО-437.9	ХОХБТХ	ХОХБТХ
	4.2.2.6	Эрчим хүч хэмнэх бодлогын хүрээнд хэрэгжүүлэх ажлуудын хөрөнгийг шийдвэрлэнэ. /6, 7, 8, 15, 18-р байрны фасад/	Хөрөнгийн асуудал шийдвэрлэсэн ажлын тоо	тоо	2020	2	3	4	5	6	7	5	925.0	ОНТ-184.7 шийдсэн 740.3 шийдээгүй	ХОХБТХ	ХОХБТХ	
	4.2.2.7	Сэргээгдэх эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.	Төсвийн байгууллагыг сэргээгдэх эрчим хүчээр хангаснаар сумын төсвийн орлогыг нэмэгдүүлсэн сумдын тоо	тоо	2020	0			1	2	3	3	5400.0	ОНТ-5400.0 шийдвэрлээгүй	ХОХБТХ	ХОХБТХ	
			Малчин өрхийг сэргээгдэх эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлсэн өрхийн тоо	тоо	2020	0	5	28	51	75	100	100	1000.0	ОНТ-1000.0 шийдвэрлээгүй	ХОХБТХ	ХОХБТХ	

Бүс нутгийн хамтын ажиллагаа

Зорилго	4.3	Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, хөрш орнуудтай салбар бүрийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.	Хэрэгжүүлж буй төслийн тоо	тоо	2020	3	4	5	6	8	-	452.0	1210.6	Гадаадын хөрөнгө	ХОХБТХ	ХОХБТХ
			Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ	сая.төг	2020	174.5	274.5	374.5	458.5	542.5	626.5					
Зорилт	4.3.1	Гадаадын улс орнуудтай бүхий л салбарт хамтран ажиллаж, хамтын ажиллагааны түвшинг 2020 оноос 5 хувиар нэмэгдүүлнэ.	2020 оноос нэмэгдүүлсэн хувь	хувь	2020	30	5	10	20	30	40	35	1210.6	Гадаадын хөрөнгө	ТЗУХ	ХОХБТХ, НБХ
	4.3.1.1	Турк улс болон ОУ-ын төслийн байгууллагуудтай, Мал аж ахуй, ЖДҮ, түншлэлийн харилцааг хөгжүүлэн, харилцан ашигтай хамтран ажиллана.	Төслийн хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	10	30	40	50	60	70	60	297.6	Гадаадын хөрөнгө	ХОХБТХ	ХХААГ
	4.3.1.2	Канад улсын Засгийн газрын дэмжлэгтэй Мерит төслийн хүрээнд Институтын өөрчлөлт хийх замаар эрдэс баялагийн салбарыг сайжруулах, Жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг чадавжуулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2020	12	15	15				30	50.0	Мерит төсөл	Мерит төсөл	АЗДТГ, агентлагууд, Мерит төсөл
			Хамрагдсан хүний тоо	тоо	2020	314	400	400				800				
	4.3.1.3	"Дэлхийн зөн" олон улсын байгууллагын гамшигт тэсвэртэй орон нутаг төслийн хүрээнд иргэдийн амьжиргаа, даван туулах чадавхыг бэхжүүлэх замаар орон нутагт тохиолдож болзошгүй гамшгийн эрсдэлийг үе шаттайгаар бууруулна	Хамрагдсан хүний тоо	тоо	2020	0	500	1000				1500	113.0	Дэлхийн зөн ОУБ	Дэлхийн зөн ОУБ	Дэлхийн зөн ОУБ, ХХААГ, МЭГ, ОБГ
4.3.1.4	Германы Олон улсын хамтын ажиллагааны нийгэмлэгийн "Эрдэс баялаг түүхий эдийн иж бүрэн санаачлага" хөтөлбөрийн хүрээнд инноваци шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үйлдвэрлэлийн шинэ санал, санаачлагад дэмжлэг үзүүлнэ	Хөрөнгийн хэмжээ	сая.төг	2020	55	150	150	150	150	150	150	750	750.0	Германы ЭТИС хөтөлбөр	АЗДТГ	АЗДТГ, ХХААГ
		Тухайн жилд хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгжийн тоо	тоо	2020	3	5	5	5	5	5	5	25				

5. ЗАСАГЛАЛ

Бүтэц	№	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
Зорилго	5	Иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээний хүртээмжийн сэтгэл ханамж 2019 онд 65.8 хувьтай байгааг 2025 онд 81.8 хувьтай болгож нэмэгдүүлнэ.	Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтын үйл явцад олон нийтийн оролцооны хувь	хувь	2020	65.8	69	72.2	75.4	78.6	81.8	16	1569.5	УТХО, ОНТ	ЗДТГ, ТЗУХ	ЗДТГ, ТЗУХ

Ухаалаг засаглал

Зорилго	5.1	Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг чадавхжуулж, төрийн бодлого, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлнэ	Аймгийн өрсөлдөх чадварын үнэлгээг 5 байраар урагшлуулах тоо	тоо	2019	18	17	16	15	14	13	5	455.0	УТХО, ОНТ	ТЗУХ	ЗДТГ, ТЗУХ
Зорилт	5.1.1	Ил тод байдлын аймгийн үнэлгээний үзүүлэлтийг 2019 онд 75 хувьтай байгааг 2025 онд 90 хувьд хүргэнэ.	Нээлттэй байдлын үнэлгээний хэрэгжилтийн хувь	хувь	2019	75	78	81	84	87	90	15	455.0	ОНТ	ТЗУХ	ЗДТГ, ТЗУХ
Арга хэмжээ	5.1.1.1	Төрийн үйлчилгээ үзүүлэх орчныг сайжруулж, Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийг шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Иргэдэд үйлчлэх орчин нөхцөл сайжирсан байх хувь	хувь	2020	50	55	60	65	70	75	25	350.0	ОНТ	ТЗУХ	ЗДТГ, ТЗУХ
	5.1.1.2	Иргэддээ ил тод, нээлттэй, хүнд сурталгүй шуурхай, чанартай, иргэндээ чиглэсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, нээлттэй төрийн үйлчилгээг бий болгох замаар " Иргэдтэй уулзах уулзалт, өдөрлөгийг зохион байгуулан иргэдээ сонсоно	Тухайн жилд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2019	4	12	12	12	12	12	12	100.0	ОНТ	ТЗУХ	ТЗУХ

	5.1.1.3	Төрийн байгууллага, албан тушаалтанд хандаж ирүүлсэн иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай хянан шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих цахим нэгдсэн сүлжээнд бүрэн холбогдож, иргэдэд үйлчлэх таатай орчныг бүрдүүлнэ.	Өргөдөл гомдол, санал хүсэлтийг шийдвэрлэх хугацааны бууралт	хоног	2019	38.7	30	28	27	26	25	13.7	5.0	ОНТ	ӨГСХ-ийн жилийн эцсийн нэгдсэн тайлан	ЗДТГ, ТЗУХ
Ухаалаг бүтэц																
Зорилго	5.2	Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг уялдуулж, гадаад хамтын ажиллагааны нэгдмэл бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн тайлангийн хувь	хувь	2019	87.5	88.5	89.5	90.5	91.5	92.5	5	200.0	ОНТ	ТЗУХ, ХШУДАХ	АЗДТГ
Зорилт	5.2.1	Төрийн бус байгууллага, ААН-үүдийн хамтын ажиллагааг сайжруулж, түншлэлийн хэмжээнд хөгжүүлж, тэдний санал санаачилгыг дэмжиж ажиллана	Хамтран ажилласан байгууллагын тоо	тоо	2020	4	5	6	7	8	9	5	200.0	ОНТ	ТЗУХ	АЗДТГ
	5.2.1.1	БНХАУ, Турк, ОХУ, БНСУ, Япон болон бусад улстай гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд тусгасан ажлуудыг шат дараалалтайгаар зохион байгуулна.	Хамтын ажиллагааны хүрээнд хийгдсэн ажлын тоо	тоо	2020	0	2	3	5	7	9	7	100.0	Гадаадын хөрөнгө	ТЗУХ	АЗДТГ
	5.2.1.2	Төрийн албан хаагчдыг чадавжуулах зорилгоор Гадаад улсад туршлага судлах сургалт арга хэмжээнд хамруулна	Тухайн жилд туршлага судлах албан хаагчдын тоо	тоо	2019	51		20	30	40	50	50	100.0	Төсөл, хөтөлбөр	ТЗУХ	АЗДТГ
Цахим төр-Ухаалаг Дундговь																
Зорилго	5.3	Дижитал шилжилт хийх замаар төрийн байгууллага хоорондын болон иргэн, хувийн хэвшлийн цахим мэдээллийн солилцоо, эргэх холбооны чадавхийг 2020 онд 10 хувьтай байгааг 2025 онд 90 хувьд хүргэнэ.	Төрийн цахим үйлчилгээний E-mongolia систем, цахим төслийн хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	10	30	50	65	80	90	80	280.0	УТХО, ОНТ	ЗДТГ, ТЗУХ	ЗДТГ, ТЗУХ

Зорилт	5.3.1	Цахим технологид суурилсан иргэн төвтэй төрийн үйлчилгээнд шилжиж, олон нийтийн саналыг цахимаар авах нөхцөл бүрдүүлнэ.	Цахим системийн хэрэглээний түвшин	хувь	2020	10	20	40	50	80	90	80	280.0	УТХО, ОНТ	ЗДТГ, ТЗУХ	ЗДТГ, ТЗУХ
	5.3.1.1	"Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	10	40	50	70	80	90	80	120.0	ОНТ	ТЗУХ	ТЗУХ
	5.3.1.2	Төрийн байгууллага хоорондын төлөвлөлт, тайлагнах үйл ажиллагаанд цахим систем нэвтрүүлнэ.	Төрийн бүх шатны байгууллагад төлөвлөлт, хяналтын систем нэвтэрсэн байх хувь	хувь	2020	20		50	70	100		80	150.0	ОНТ	ХШУДАХ	ХШУДАХ
	5.3.1.3	Төрийн архивын хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг 2020 онд 50 хувьтай байсныг 2025 онд 100 хувь болгон сайжруулна	Архивын баримт хадгалах нягтруулсан шүүгээ, тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	хувь	2020	50	60	70	80	90	100	50	10.0	ОНТ	ХЭЗХ, Архивын тасаг	ХЭЗХ, Архивын тасаг
Чадварлаг, ёс зүйтэй төрийн алба																
Зорилго	5.4	Чадахуйн зарчимд суурилсан мэргэшсэн, тогтвортой төрийн албыг бэхжүүлнэ.	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	хувь	2019	94	94.2	94.4	94.6	94.8	95	1	594.5	УТХО	АЗДТГ	АЗДТГ
Зорилт	5.4.1	Нэн хэрэгцээтэй байгаа боловсон хүчний нөөц бүрдүүлэн сургалтын хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Төрийн албаны нөөцөд байгаа иргэдийн тооны өсөлт	тоо	2019	46	57	58	59	60	65	19	594.5	УТХО	ТЗУХ	ТЗУХ
			Сургалтад хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо	тоо	2017	1160	1392	1670	2004	2404	2840	1680			ТЗУХ	ТЗУХ
	5.4.1.1	Засгийн газар болон аймгийн захиалгаар дотоод, гадаадад суралцагчидтай гэрээ хийж, ажлын байрны захиалгатай уялдуулан мэргэжлээр нь томилон ажиллуулна.	Гэрээ байгуулсан оюутны тоо	тоо	2020	0	3	5	7	10	10	10	120.0	хандив тусламж, төсөл хөтөлбөр	ТЗУХ	ТЗУХ
	5.4.1.2	Иргэнийг төрийн албан тушаалд томилсны дараа богино болон дунд хугацааны сургалтад орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран бүрэн хамруулна.	Богино болон дунд хугацааны сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо	тоо	2020	46	92	138	184	230	276	230	333.5	УТХО	ТЗУХ	ТЗУХ

5.4.1.3	Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, тэргүүний ажиллагаатай төрийн албан хаагчдын арга туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх, алдаршуулах ажлыг зохион байгуулна.	Алдаршуулсан төрийн албан хаагчдын тоо	тоо	2020	6	21	21	21	21	21	15	21.0	УТХО	ТЗУХ	ТЗУХ
5.4.1.4	Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний байгууллагын удирдах албан тушаалтан нь хариуцсан салбар, байгууллага, нэгжид ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчийн ёс зүйн байдалд хяналт тавьж, төрийн албан хаагч "Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм"-ийг мөрдүүлнэ.	үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувиар	хувь	2020	0	50	60	70	80	90	90	10.0	УТХО	ТЗУХ	ТЗУХ
5.4.1.5	Сумдын төрийн албан хаагчдад бодлогын баримт бичиг боловсруулах, төлөвлөх, тайлагнах чиглэлээр чадавхжуулах сургалтыг үе шаттай зохион байгуулна	Чадавжих мэргэжилтний хувь	хувь	2019	10	30	50	70	90	100	90	50.0	Төсөл, хөтөлбөр	ХШУДАХ	ХШУДАХ
5.4.1.6	Төрийн албан хаагчдад манлайллын ур чадвар, хандлага сэтгэлгээ төлөвшүүлэх сургалт зохион байгуулна	Чадавжих мэргэжилтний хувь	хувь	2019	30	40	50	60	70	80	50	60.0	Төсөл, хөтөлбөр	ХШУДАХ	ХШУДАХ

Хүний эрхийг дээдэлсэн нийгэм

Зорилго 5.5	Иргэдэд үзүүлэх хууль зүйн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, жил бүр нийт иргэдийн 10-аас доошгүй хувийг хууль зүйн тусламж, үйлчилгээ, сургалт, суртчилгаанд хамруулж эрхийг хамгаална.	Тухайн жилд эрх зүйн сургалт, сурталчилгаанд хамрагдсан иргэдийн хувь	Хувь	2019	10	12	12	14	14	15	15	15.0	ОНТ	ХЭҮК*ын салбар	ХЭЗХ, Хууль сахиулах байгууллагууд, сумдын ЗДТГ
-------------	---	---	------	------	----	----	----	----	----	----	----	------	-----	----------------	---

Зорилт 5.5.1	Хүний эрхийг хангахад төр, иргэний нийгмийн байгууллагуудын хамтын ажиллагаа, түншлэлийг өргөжүүлж, чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Хүний эрхийн Үндэсний комисст гаргасан СӨГ-ын шийдвэрлэлт	хувь	2019	82	85	87	88	89	90	5	15.0	ОНТ	ХЭЗХ	ХЭЗХ, ХЭҮК-ын салбар
Арга хэмжээ	5.5.1.1	Иргэд, олон нийтэд чиглэсэн нэгдсэн хууль зүйн тусламж, үйлчилгээ сургалт, сурталчилгааг жил бүр 3-аас доошгүй сумдад зохион байгуулна.	тухайн жилд хууль зүйн сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулсан сумдын тоо	тоо	2019	3	3	4	4	5	5	15.0	ОНТ	ХЭЗХ	ХЭЗХ, сумдын ЗДТГ
	5.5.1.2	Хүний эрхийг хамгаалах төр, иргэний байгууллагын хамтын ажиллагааг бэхжүүлж, төлбөрийн чадваргүй иргэдэд үнэ төлбөргүй хууль зүйн тусалцаа, үйлчилгээ үзүүлнэ.	Тухайн жилд үнэ төлбөргүй өмгөөллийн үйлчилгээ үзүүлсэн иргэний тоо	тоо	2019	56	58	60	58	56	58			ХЭЗХ	ХЭЗХ, Хууль зүйн тусалцааны төв, аймаг дахь Өмгөөлөгчдийн салбар Зөвлөл
Авлигагүй засаглал															
Зорилго 5.6	Аймгийн Шударга байдлын үнэлгээ 2019 онд 69.8 хувьтай байсныг 2025 онд 78.5 хувьд хүргэж нэмэгдүүлнэ.	Шударга байдлын үнэлгээ	пункт	2019	69.8	71.5	73.2	75	76.7	78.5	8.7	25.0	ОНТ	АТГ	Аймгийн ИТХ, ЗДТГ-ын ХЭЗХ
Зорилт 5.6.1	Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлж, бүх шатанд шударга ёсыг эрхэмлэсэн иргэд, олон нийтийн хандлагыг төлөвшүүлнэ.	Авлигаас урьдчилан сэргийлэх тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	хувь	2019	80	85	85	90	90	90	10	25.0	ОНТ	ИТХ, ХЭЗХ	Бүх шатны төрийн байгууллага
Арга хэмжээ	5.6.1.1	Авлигатай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх төрийн бодлого, хууль тогтоомжийг иргэд, олон нийтийн оролцоотой хамтран хэрэгжүүлнэ.	ХАСХОМ, ХАСУМ-ийг хуулийн хугацаанд нь үнэн зөв мэдүүлсэн эсэх	хувь	2019	100	100	100	100	100	100	15.0	УТХО, ОНТ	АТГ	ИТХ, ХЭЗХ
	5.6.1.2	Сум, байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан(ЭБАТ)-уудыг жил бүр чадавжуулж, тогтвор суурьшилтай ажиллуулна.	ЭБАТ-ны сургалт, семинарт хамралтын хувь	хувь	2019	80	90	100	100	100	100	20	10.0	ОНТ	ХЭЗХ

6. НОГООН ХӨГЖИЛ

Бүтэц	№	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
					A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F
Зорилго	6	Хүрээлэн байгаа орчны бохирдол, доройтлыг бууруулах, хамгаалах, нөхөн сэргээх, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	Ногоон байгууламжийн хэмжээ	га	2020	369.4	370	381	392	403	414	45	8197.5	УТХО, ОНТ	БОАЖГ Сумдын ЗДТГ Мэргэжлийн байгууллагууд	БОАЖГ Сумдын ЗДТГ Мэргэжлийн байгууллагууд
			Нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ өссөн дүнгээр	га	2020	79.64	99.64	119.64	139.64	159.64	179.64	100				
			Шаардлага хангасан ундны усны эх үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувь өссөн дүнгээр	хувь	2020	26.5	27	28	29	30	31	4.5				
			Ангилан ялгасан хог хаягдлын хэмжээ	тн	2020	0	5	15	26	46	24	24				
Эх байгаль анхдагч экосистем																
Зорилго	6.1	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 2020 онд 27 хувь байсныг 2025 онд 34.4 хувьд хүргэж өргөжүүлнэ.	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн эзлэх хувь	Хувь	2020	27	27.5	32.5	33.1	33.8	34.4	7.4	66.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ
Зорилт	6.1.1	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийг 2020 онд 238 байсныг 244 болгож нэмэгдүүлнэ.	Шинээр тусгай хамгаалалтад авсан газрын тоо	тоо	2020	238	239	241	242	243	244	6	66.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ
Арга хэмжээ	6.1.1.1	Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргуулна.	Улсын тусгай хамгаалалттай нутгийн эзлэх хувь	хувь	2020	5.7		10.2			10.2	4.5	3.0	ОНТ	БОАЖГ	ХОХБТХ, БОАЖГ
	6.1.1.2	Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргуулна.	орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн эзлэх хувь	хувь	2020	21.3	21.8	22.3	22.9	23.6	24.2	2.9	3.0	ОНТ	БОАЖГ	ХОХБТХ, БОАЖГ Сумдын ЗДТГ

	6.1.1.3	Аймгийн хэмжээнд амьтан, ургамлын нарийвчилсан тооллогыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэн, нөөцийг тогтооно.	Хийгдсэн судалгааны тоо	тоо	2018	2		3	4		4	2	60.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, Сумдын ЗДТГ
Байгалийн баялагийн үр өгөөж																
Зорилго	6.2	Доройтсон орчныг нөхөн сэргээж, байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээ 2020 онд 41 байсныг 2025 онд 92 болгон нэмэгдүүлнэ.	Хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний тоо	тоо	2020	41	51	61	72	82	92	51	2371.5	ОНТ, Хувийн хэвшил	БОАЖГ	БОАЖГ
Зорилт	6.2.1	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн нийт газарт ногдох нөхөн сэргээсэн талбайн эзлэх хувийг 2020 онд 8.3 байсныг 2025 онд 21.7 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Уул уурхайн үйл ажиллагааны эвдэрсэн нийт газарт ногдох нөхөн сэргээсэн талбайн эзлэх хувь	хувь	2020	8.3	12.4	16.5	20.5	24.6	30	21.7	1750.0	ОНТ, Хувийн хэвшил	БОАЖГ	БОАЖГ
Арга хэмжээ	6.2.1.1	Уул уурхайн болон бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт техникийн нөхөн сэргээлтийг 100 га-д хийлгэнэ.	Нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ	га	2020	79.6	99.6	119.6	139.6	159.6	179.6	100	1,500.0	ОНТ, Хувийн хэвшил	БОАЖГ	БОАЖГ
	6.2.1.2	Уул уурхайн болон бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт биологийн нөхөн сэргээлтийг 25 га-д хийлгэнэ.	Нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ	га	2019	1	6	11	16	21	26	25	250.0	ОНТ, Хувийн хэвшил	БОАЖГ	БОАЖГ
Зорилт	6.2.2	Ногоон байгууламжийн хэмжээ 2020 онд 369.4 га байгааг 2025 онд 414.4 га-д хүргэнэ.	Ногоон байгууламжийн хэмжээ	га	2020	369.4	370	381	392	403	414	45	574.0	ОНТ	БОАЖГ, Ойн анги	БОАЖГ, Ойн анги
Арга хэмжээ	6.2.2.1	Төв зам дагуу ногоон байгууламжийг бий болгоно.	Ногоон байгууламжийн хэмжээн өсөлт	га	2020	0		10	20	30	40	40	522.0	ОНТ	БОАЖГ, Ойн анги	БОАЖГ, Ойн анги
	6.2.2.2	Аймгийн хэмжээнд 4 га талбайд ойн зурвас байгуулна.	Тухайн жилд байгуулсан ойн зурвасын талбайн хэмжээний өсөлт	га	2020	5	6	7	8	0	10	5	52.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, Ойн анги

Зорилт	6.2.3	Зэрлэг амьтдын нөөцийн хомсдолыг бууруулах, ашиглалтын нөөцийг хамгаалах арга хэмжээний тоо 2020 онд 11 байсныг 2025 онд 42 болгож нэмэгдүүлнэ.	Арга хэмжээний тоо	тоо	2020	11	17	23	30	36	42	31	47.5	Хувийн хэвшил, ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, Сумдын ЗДТГ
Арга хэмжээ	6.2.3.1	Зэрлэг амьтдын амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулж, биотехникийн арга хэмжээ авна.	Биотехникийн арга хэмжээний тооны өсөлт	тоо	2020	10	16	22	28	34	40	30	37.5	Хувийн хэвшил, ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, Сумдын ЗДТГ
	6.2.3.2	Тарвага нутагшуулах ажлыг зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2019	1			2		2	1	10.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, Сумдын ЗДТГ

Үнэт баялаг ус

Зорилго	6.3	Сумдад хиймэл нуур байгуулах, говийг усжуулах төсөлд хамруулах ажилд олон улсын байгууллага, улсын төсөв, хувийн хэвшил зэргээс хөрөнгө оруулалтыг бүрдүүлж, шаардлага хангасан ундны усны эх үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувийг 2020 онд 26.5 хувь байсныг 2025 онд 31 хувьд хүргэнэ.	Шаардлага хангасан ундны усны эх үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	хувь	2020	26.5	27	28	29	30	31	4.5	91.9	УТХО, ОНТ, төсөл хөтөлбөр	БОАЖГ	БОАЖГ
Зорилт	6.3.1	Гадаргын усан хангамж 2020 онд 53 байсныг 2025 онд 175 болгон нэмэгдүүлж, хомсдлоос хамгаална.	Нэмэгдсэн усан хангамж тоо	тоо	2020	53	78	89	92	95	175	122	91.9	УТХО, ОНТ, төсөл хөтөлбөр	БОАЖГ	БОАЖГ
Арга хэмжээ	6.3.1.1	Усны сан бүхий газарт хамгаалалтын бүс тогтоох, орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авч тэмдэгжүүлэлтийн ажлыг зохион байгуулна.	Хамгаалалтын бүс тогтоосон булгийн тоо	тоо	2020	0	20	30	30	30	115	115	25.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, Сумдын ЗДТГ
	6.3.1.2	Булаг шанд, усыг түшиглэн хур тунадас, цас, мөсний усыг хуримтлуулах хөв цөөрөм байгуулна.	Шинээр байгуулсан хөв цөөрмийн тоо	тоо	2020	0		2			2	2	29.4	ОНТ	БОАЖГ	Аймгийн ЗДТГ, БОАЖГ, Сумын ЗДТГ
	6.3.1.3	Булгийн эхийг хашиж хамгаалах, тохижуулах ажлыг зохион байгуулна.	Хашсан булгийн тоо	тоо	2020	53	56	59	62	65	68	15	37.5	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ, сумдын ЗДТГ

Нүүрстөрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил

Зорилго	6.4	Аймаг төвд хог хаягдлыг ангилах ажлыг эхлүүлж, хог хаягдлын дахин боловсруулах үйлдвэрт 2025 он гэхэд нийт хог хаягдлын 0.022 хувийг нийлүүлнэ.	Нийлүүлэх хог хаягдлын эзлэх хувь	хувь	2020	0	0.004	0.009	0.01	0.018	0.022	0.022	5650.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ
Зорилт	6.4.1	Аймаг төвд хог ангилан ялгах, дахин боловсруулах, булшлах шинэлэг арга технологийг нэвтрүүлж, хог хаягдлын дахин боловсруулах үйлдвэрт 2025 он гэхэд 70 тн дахивар хогийг нийлүүлнэ.	Дахин боловсруулсан хог хаягдлын эзлэх жин	тн	2020	0	5	10	11	20	24	24	5650.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ
Арга хэмжээ	6.4.1.1	Ангилан ялгах хогийн савны тоог нэмэгдүүлнэ.	Хогийн савны тоо	хувь	2020	25	30	35	40	45	55	30	150.0	ОНТ	БОАЖГ	БОАЖГ
	6.4.1.2	Төв суурин газрын төвлөрсөн хогийн цэгийн талбайг шууж, эрүүлжүүлнэ.	Суурин газрын төвлөрсөн хогийн цэгийг шаардлага хангасан байдлаар шууж булшилсан талбайн хэмжээ	га	2020	7.4	10	12	14	16	18	10.6	300.0	ОНТ	БОАЖГ	ХОХБТХ, БОАЖГ, Сумдын ЗДТГ
	6.4.1.3	Агаар, орчны бохирдлыг тодорхойлогч нарийн тоног төхөөрөмж бүхий автомат станцтай болж, түгээмэл тархацтай бохирдуулагч бодис /Азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий, нүүрстөрөгчийн дутуу исэл, озон, РМ 2.5, РМ 10/-ыг хэмжиж агаарын чанарын индексээр үнэлнэ.	Суурин станцын тоо	тоо	2020	0				1	1	1	200.0	УТХО	УЦУОШТ	УЦУОШТ
	6.4.1.4	Төв суурин газрын агаарын бохирдлыг бууруулах хүрээнд шинэ дэвшилтэд техник, технологи /шахмал түлшний үйлдвэр/ нэвтрүүлэх аж ахуйн нэгжийг дэмжиж ажиллана.	Технологи нэвтрүүлсэн төслийн тоо	тоо	2020	1			2			1	5000.0	Хувийн хэвшил	БОАЖГ	ХОХБТХ, БОАЖГ
Зорилго	6.5	Цаг уурын ажиглалтын сүлжээг өргөтгөх, автомат станцын тоо 2019 онд 7 байсныг 2025 онд 11 болгоно.	тухайн жилд нэмэгдүүлэх автомат станцын тоо	тоо	2019	7		1	1	1	1	4	18.1	УТХО	УЦУОШТ	УЦУОШТ

Зорилт	6.5.1	Цаг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан мэдээлэх, сэрэмжлүүлэх чадавхыг бэхжүүлж, мэдээний таарцыг 2019 онд 93,4 хувь байсныг 2025 онд 96.1 хувьд хүргэнэ.	Урьдчилсан мэдээний таарцын хувь	хувь	2019	93.4	94.6	95	95.4	95.8	96.1	2.7	18.1	ОНТ	УЦУОШТ	УЦУОШТ
Арга хэмжээ	6.5.1.1	Урьдчилан мэдээлэхийн инженерүүдийг чадавхжуулна.	Тухайн жилд зохион байгуулах сургалтын тоо	тоо	2019	2	1	-	1		1	3	3.1	ОНТ	УЦУОШТ	УЦУОШТ
	6.5.1.2	Цаг агаарын мэдээ зохиоход ашиглах зураг, загваруудын тоог нэмэгдүүлнэ.	Загварын тоо	тоо	2020	5	6	7	8	9	10	5	-		УЦУОШТ	УЦУОШТ
	6.5.1.3	Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх үйл ажиллагааны үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.	үйл ажиллагааны үр дүнгийн үнэлгээ	хувь	2019	96.46	96.5	96.6	96.7	96.8	97	0.54	15.0	ОНТ	УЦУОШТ	УЦУОШТ

7. АМАР ТАЙВАН, АЮУЛГҮЙ НИЙГЭМ

Бүтэц	№	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
					A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F
Зорилго	7	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулж, иргэдийн амар тайван, аюулгүй орчинд аж төрөх нөхцөлийг бүрдүүлж, 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоог 2019 онд 67 байгааг 10 хувиар бууруулна.	10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тооны бууралтын хувь	хувь	2019	67	65	64	63	62	60	7	5874.7	УТХО, ОНТ	ЦГ	ЦГ
Батлан хамгаалах																
Зорилго	7.1	Батлан хамгаалах хууль тогтоомжийг орон нутагт сурталчлан таниулж, түүнд хяналт тавих, иргэд аж ахуйн нэгж байгууллагыг томилгоожуулна.	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн хувь	хувь	2020	30	30	50	60	70	80	90	12.5	ОНТ	ЦШ	ЦШ
Зорилт	7.1.1	Орон нутагт батлан хамгаалах чадавхыг 60-иас доошгүй хувьд бэхжүүлж, батлан хамгаалах чиглэлээр гарсан хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах ажлыг тайван болон онцгой нөхцөлийн үед зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ.	Бэлтгэл ажлын хангагдсан хувь	хувь	2020	10	20	35	45	50		60	12.5	ОНТ	ЦШ	ЦШ
Арга хэмжээ	7.1.1.1	Орон нутгийн хамгаалалтын нэгдсэн сургуулийг 2 жил тутамд 1 удаа зохион байгуулна.	Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо	тоо	2019	35	35	35	35	40		40	4.0	ОНТ	ЦШ	ЦШ
	7.1.1.2	Цэрэг татлагаас эрүүл мэндийн шалтгаанаар чөлөөлөгдсөн иргэдийг ээлжит татлагын хооронд эрүүлжүүлэх ажлыг шат дараалалтайгаар зохион байгуулна.	Эрүүлжүүлэлтэд хамрагдсан иргэдийн хувь	хувь	2020	64	70	75	80	85		21	8.5	ОНТ	ЦШ	ЦШ

Хүн, нийгмийн амар тайван байдал

Зорилго	7.2	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чадавхыг бэхжүүлж, хүн-нийгмийн амар тайван амьдрах орчныг сайжруулж, гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлыг 2020 онд 60 хувьтай байсныг 2025 онд 73 хувьд хүргэж бүрдүүлнэ.	Тухайн жилд хийгдсэн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний тоо	тоо	2020	16	6	6	8	8	8	-8	3000.0	УТХО, ОНТ	ОБГ	ОБГ	
Зорилт	7.2.1	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, чадавхыг бэхжүүлж, иргэдийн амьдрах орчныг сайжруулна.	Гамшгийн эрсдэлийн бэлэн байдлын хувь	хувь	2020	60	65	68	70	72	73	15	2170.0		ОБГ	ОБГ	
Арга хэмжээ	7.2.1.1	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг малчид, иргэдэд шуурхай дамжуулах техникийн бэлэн байдлыг хангана.	Жил бүр утасны эрх сэргээсэн толгой сэргийлэгч малчдын тоо	тоо	2020	14	14	14	14	14	14	14	9.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ	
			Тухайн жилд цалинжуулах ажилтны тоо	тоо	2020	1	1	1	1	1	1	1	1	50.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ
			Нэг жилд ногдох дамжуулсан сэрэмжлүүлэг мэдээ, зөвлөмжийн давтамжийн өсөлт	тоо/жил	2020	1	2	2	2	2	2	2	2	1.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ
	7.2.1.2	Гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалтад орон нутгийн нийт хүн амын 30 хувийг хамруулсан байна.	Сургалтад хамрагдсан хүн ам	хувь	2020	12	15	20	25	28	30	18	50.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ	
	7.2.1.3	Гамшигтай тэмцэх чадавхыг нэмэгдүүлж, жил бүр 6-аас доошгүй суманд сургууль үзлэг зохион байгуулна.	Нэг жилд ногдох зохион байгуулагдсан сургуулилын тоо	тоо	2020	6	6	6	6	6	6	6	20.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ	
	7.2.1.4	Шаардлагатай суманд Эрэн хайх, аврах бүлгийг байгуулж, үйл ажиллагааг зохион байгуулах хүч хэрэгслээр хангана.	хүний нөөцийн хангалтын хувь	хувь	2020	0	50	70	80	90	100	100	540.0	УТХО	ОБГ	ОБГ	
Ажлын байр, техник хэрэгслийн хангалтын хувь			хувь	2020	0	60	70	75	80	85	85	1000.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ		
	7.2.1.5	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор "Мазаалай" зорилтот санаачилга боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	Хэрэгжүүлсэн ажлын хувь	хувь	2020	0	30	50	70	100		100	500.0	ОНТ	ОБГ	ОБГ	

Зорилт	7.2.2	Аймгийн хэмжээнд гэмт хэргийн гаралт 2019 онд 211 байсныг 2025 онд 10 -аас доошгүй хувиар бууруулж, түүнээс үүдэх хор уршгийг багасгана	Гэмт хэргийн гаралтын тоо	тоо	2019	211	206	201	196	190	185	20	830.0	ОНТ	ХЭЗХ	ГХУСА33, ЦГ сумдын ЗДТГ,
Арга хэмжээ	7.2.2.1	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллага, иргэд, олон нийтийн оролцоотой жил бүр бодитой төлөвлөж, хамтран зохион байгуулна.	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	хувь	2019	85	90	90	92	92	93	8	725.0	ОНТ	ЦГ	ГХУСА33, ЦГ бусад байгууллага, сумдын ЗДТГ,
	7.2.2.2	Иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран архидан согтуурахтай тэмцэх орон нутгийн бодлого боловсруулан хэрэгжүүлнэ.	Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэргийн бууралтын хувь	хувь	2019	22.2	1.5	2	2.5	3.5	5	17.5	50.0	ОНТ	Аймгийн ЗДТГ, ЦГ	ГХУСА33, ЦГ, ЭМГ, сумдын ЗДТГ
	7.2.2.3	Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх, хүүхдийг гэмт хэрэг, осол, зөрчилд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.	Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн гэмт хэргийн бууралтын хувь	хувь	2019	0	1	2	3	4	5	5	30.0	УТХО	ЦГ	ГБХЗХГ, ЦГ,
			Хүүхэд оролцсон гэмт хэргийн бууралтын хувь	хувь	2019	41.6	0.5	1	1.5	2	2.5	3				
	7.2.2.4	Зам тээврийн осол, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үр нөлөөтэй бодлого, үйл ажиллагааг үе шаттай хэрэгжүүлнэ	Тухайн жилд хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэргийн бууралтын хувь	хувь	2019	12.5	15		14	14.5	20	2.5	10.0	УТХО, ОНТ	ЦГ	ЦГ
	7.2.2.5	Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажиллагаанд иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагын идэвх санаачилгыг өрнүүлж, дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллана.	Мал хулгайлах гэмт хэргийн бууралтын хувь	хувь	2019	38.1	1	1.5	2	2.5	3	3	15.0	ОНТ	ЦГ	ЦГ
Хууль сахиулах салбарын хөгжил																
Зорилго	7.3	Хууль сахиулах байгууллагуудын материаллаг баазыг бэхжүүлж, гэмт хэргийн шийдвэрлэлтийн хувийг 2019 онд 86.5 байсныг 2025 онд 90-ээс дээш хувьд хүргэнэ.	Гэмт хэргийн шийдвэрлэлтийн хувь	хувь	2019	86.5	87	88	89	90	90.5	4	2862.206	УТХО, ОНТ	ЦГ	ЦГ

Зорилт	7.3.1	Гэмт хэргийн улмаас иргэдэд учирсан хохирлыг барагдуулах бодит нөхцөлийг дээшлүүлж, 2019 онд 41.4 хувьтай байгааг 2025 онд 52-оос дээш хувьд хүргэж, гэмт хэрэгтэй тэмцэх үйл ажиллагааны үр дүнг сайжруулна.	Хохирол нөхөн төлүүлэлтийн хувь	хувь	2019	41.4	43	46	48	51.0	52	10.4	2862.206		ЦГ	ЦГ
Арга хэмжээ	7.3.1.1	Аймгийн Шүүхийн барилгыг шинээр ашиглалтанд оруулж, алба хаагч, иргэдэд үйл ажиллагаа, үйлчилгээний ая тухтай орчин бүрдүүлнэ.	Барилгын гүйцэтгэлийн хувь	хувь	2020	0		100				100	659.0	УТХО	Шүүхийн Тамгын газар	Аймгийн ЗДТГ, Шүүхийн Тамгын газар
	7.3.1.2	Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэхэд албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хариуцлага, сонор сэрэмж, үүрэг оролцоог сайжруулж, томоохон гудамж талбай, сумын төвүүдэд дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын системийг нэвтрүүлнэ.	Иргэдийн өмчийг хулгайлах гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь	хувь	2019	32.7	35	38	40	42	45	12.3	1000.0	УТХО, ОНТ	ЦГ	ЦГ, сумдын ЗД
	7.3.1.3	Цагдаагийн газрын автопаркын болон алба хаагчдын 25-аас доошгүй хувийн хэт богино долгионы радио холбоог шинэчилж, албан хэрэгцээнд шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Шинэчлэгдсэн техник хэрэгслээр хангагдсан албан хаагчдын эзлэх хувь	хувь	2019	5	10	15	20	25	30	25	263.206	УТХО, ОНТ	ЦГ	ЦГ, сумдын ЗД
			Машин техник, тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	хувь	2019		30	40	50	60	70					
	7.3.1.4	Шүүхийн шинжилгээний албанд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг үзүүлж бие даасан, хараат бус байдлыг хангаж, чадавхыг дээшлүүлнэ.	Техник, тоног төхөөрөмжөөр хангалтын хувь	Хувь	2020	40	50	60	70	80	90	50	25.0	УТХО, ОНТ	ШША	ШША
Барилгын гүйцэтгэлийн хувь			хувь	2020	0		100					900.0				
7.3.1.5	Цагдаагийн байгууллагад ирсэн иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай хянан шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих цахим нэгдсэн сүлжээ нэвтрүүлнэ.	Өргөдөл, гомдлын хуулийн хугацаанд шийдвэрлэсэн хувь	хувь	2019	95	95.5	96	96.5	97	97.5	2.5	15.0	УТХО, ОНТ	ЦГ	ЦГ	

8. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ

Бүтэц	№	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт		Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин				Зорилтот 2025 онд хүрэх түвшин		Шаардагдах хөрөнгө		Төлөвлөлт, тайлагналт хариуцагч	
					Суурь он	Суурь түвшин	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	2025 он	Бодлогын зорилт	Мөнгөн дүн / сая, төг /	Хөрөнгийн эх үүсвэр	Мэдээллийн эх сурвалж	Үндсэн хэрэгжүүлэгч
					A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L=K-F
Зорилго	8	Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцад дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, аялал жуулчлал, хөдөө аж ахуйг байгальд эзлтэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлж, хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн хэмжээг 2020 онд 277,76 байсныг 2025 онд 316,87 болгож нэмэгдүүлнэ.	Хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн хэмжээ	тоо/тн	2020	277.76	280.27	282.93	289.75	311.13	316.87	53.91	57021.7	УТХО, ОНТ, Хувийн хэвшил	Аймгийн статистик мэдээ	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ, Сумдын ЗДТГ, хувийн хэвшил
Дэд бүтэц																
Зорилго	8.1	Эдийн засгийн түргүүлэх чиглэлээр аймгийн тээвэр, мэдээлэл, холбооны салбарын ДНБ 2019 онд 5328.6 сая төгрөг байгааг 2025 онд 69 сая төгрөгөөр өсгөнө.	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүний орлогын өсөлт	тоо/сая. төг	2019	5329	5351.6	5363.1	5374.6	5386.1	5397.6	69.0	24713.0	УТХО, ОНТ	ХОХБТХ	ХОХБТХ
Зорилт	8.1.1	Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийн тээвэр, дэд бүтцийн хүрээний ажлыг хэрэгжүүлнэ.	Тухайн жилд хэрэгжүүлсэн ажлын тоо	тоо	2020	9	4	4	4	4	4	4	24713.0	УТХО, ОНТ	ХОХБТХ	ХОХБТХ
	8.1.1.1	Аймгийн төвд ачаа буулгах, хадгалах, шилжүүлэн ачих томоохон терминал ложистикийн төв байгуулна.	Терминал ложистикийн төв байгуулсан тоо	тоо	2020	0				1			200.0	УТХО	ХОХБТХ	ШҮГ, ГХБХБГ
	8.1.1.2	Сумдын ерөнхий төлөвлөгөөтэй болно.	Тухайн жилд ерөнхий төлөвлөгөөтэй болсон сумдын тоо	тоо	2020	6	2	2	2	2	1	9	900.0	ОНТ-200.0 шийдсэн 700.0 шийдээгүй	ХОХБТХ	ХОХБТХ ГХБХБГ сумдын Засаг дарга
	8.1.1.3.	Жишиг гудамж төсөл, тохижилтын ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Жишиг гудамж төсөл, тохижилтын ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэсэн эсэх	тийм-1 үгүй-0	2020	1	1	1	1	1	1	1	2270.0	ОНТ-1070.0 шийдсэн 1200.0 шийдээгүй	ХОХБТХ	ХОХБТХ

8.1.1.4	Иргэдийн оролцоотой "Шинэ сум" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дэд бүтэцтэй сум 2020 онд 2 байсныг 2025 онд 3-аар нэмэгдүүлнэ.	Тухайн жилд дэд бүтэц нь шийдэгдсэн сумын тоо	тоо	2020	2	1	1	1			3	14334.0	УТХО-4094.0 ОНТ-2990.0 Гадаад хөрөнгө 1400.0 Хувийн	ХОХБТХ	ХОХБТХ
8.1.1.5	Мандалговь-Улаанбаатар, Мандалговь-Даланзадгад чиглэлийн Улсын чанартай хатуу хучилттай авто замын арчилгаа, засварын ажилд хяналт тавьж, орон нутгийн авто замын засвар, арчилгааны хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ	Хөрөнгийн асуудал шийдвэрлэн хяналт тавьсан эсэх	тийм-1 үгүй-0	2020	1	1	1	1	1	1	1	7000.0	УТХО-6200.0 ОНТ 800.0	ХОХБТХ	ХОХБТХ
8.1.1.6	Цаг агаарын урьтаж анхааруулах мэдээг малчдад 2020 онд 27880 багц мессежээр дамжуулсныг 2025 онд 60000 багц мессежээр дамжуулдаг болгоно.	Багц мессежийн тоо	тоо	2020	27880	34304	40728	47152	53576	60000	32120	9.0	ОНТ-9.0 шийдээгүй	ХОХБТХ	УЦУОШТ

Аялал жуулчлал

Зорилго	8.2	Аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, чанар, стандартыг сайжруулж, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэн гадаад жуулчдын тоог 2019 онд 19540 байсныг 2025 онд 30000-д хүргэнэ.	Дундговь аймагт ирсэн гадаад жуулчдын тооны өсөлт	Тоо	2019	19540		22000	24000	26000	30000	10460	4150.0	УТХО-360.0, ОНТ-425.0, Төсөл хөтөлбөр-280.0, Хувийн хэвшил-85.1	БОАЖГ	БОАЖГ
Зорилт	8.2.1	Жуулчдад үзүүлэх уламжлалт зан заншил, нутгийн онцлогтой эвент арга хэмжээ 2019 онд 4 байсныг 2025 онд 13-аар нэмэгдүүлнэ.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2019	4	5	8	11	14	17	13	4150.0	УТХО-360.0, ОНТ-425.0, Төсөл хөтөлбөр-280.0, Хувийн хэвшил-85.0	БОАЖГ	БОАЖГ
	8.2.1.1	Жуулчдын голлон зорих байгаль, түүх, соёлын өв бүхий Дэл уул зэрэг газруудыг тохижуулж, эко ариун цэврийн байгууламж бүхий отоглох цэгүүдийг байгуулна	Тухайн жилд аялал жуулчлалын бүсэд шинээр барьж байгуулах цэгийн тоо	тоо	2020	1		1	1	1		3	1000.0	УТХО-360.0, ОНТ-360.0, Төсөл хөтөлбөр-280.0	БОАЖГ	БОАЖГ

Арга хэмжээ	8.2.1.2	Сүм хөх бүрд зэрэг аялал жуулчлалын гол бүс нутгуудад орон нутгийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн үйл ажиллагааг дэмжих замаар үйлчилгээний чанарын стандартыг дээшлүүлнэ.	Үзүүлсэн дэмжлэгийн тоо	тоо	0	0	1	2	3	4	4	3000.0	ОНТ-3000.0	БОАЖГ	БОАЖГ	
	8.2.1.3	Олон улсын аялал жуулчлалын үзэсгэлэнд жил бүр нэгдсэн зохион байгуулалттай оролцож, /хятад, солонгос, англи зэрэг хэл дээр видео контентууд хийж/ орон нутгаа сурталчилна.	Тухайн жилд аж ахуйн нэгжүүдийн гадаад жуулчдыг хүлээн авах гэрээний тоо	Тоо	2020	100	100	200	300	410	420	1430	150.0	ОНТ-65.0, Хувийн хэвшил-85.0	БОАЖГ	БОАЖГ
Тогтвортой хөдөө аж ахуй																
Зорилго	8.3	Хөдөө аж ахуйн салбарыг эрчимтэй хөгжүүлж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2019 онд 221279 сая байгааг 2025 онд 321456.8 сая төгрөгт хүргэнэ.	ДНБ-ний өсөлт	сая.төг	2019	221279.0	239515.3	257750.6	275986.1	294221.4	312456.8	91177.8	28158.7	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, ЖДҮХС, хувийн хэвшил	улсын статистик мэдээ	ЗДТГ, ХХААГ
Зорилт	8.3.1	Гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээний 65-аас доошгүй хувийг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангана.	Махны хангалтын хувь	хувь	2020	19.5	21.4	23.6	25.9	36.5	45.2	25.7	1321.7	ОНТ	Аймгийн статистик мэдээ	ЗДТГ, ХХААГ, Хувийн хэвшил
			Сүүний хангалтын хувь	хувь	2020	0.14	0.33	0.31	0.44	0.47	0.52	0.38				
			Төмсний хангалтын хувь	хувь	2020	14.6	14.8	15	15.2	15.5	15.8	1.2				
			Хүнсний ногооны хангалтын хувь	хувь	2020	3.6	3.7	3.8	3.8	3.9	4	0.4				
Арга хэмжээ	8.3.1.1	Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан сүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Боловсруулсан сүүний хэмжээ	мян.л	2020	3.7	5.7	7.7	9.7	11.7	13.7	10	50.0	ОНТ	ХХААГ	ХХААГ
	8.3.1.2	Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан махны хэмжээг нэмэгдүүлнэ	Бэлтгэсэн махны хэмжээ	тн	2020	321.4	353.5	388.8	427.7	470.5	517.6	196.2	100.0	ОНТ	ХХААГ	ХХААГ
	8.3.1.3	МАА-н гаралтай бүтээгдэхүүн боловсруулах, уламжлалт болон дэвшилтэт техник технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ. /мах, ноос, ноолуур, арьс шир, сүү сүүн бүтээгдэхүүн.../	Шинээр байгуулагдсан үйлдвэрийн нийт тоо	тоо	2020	1	2	2	2	3	3	11	500.0	ЖДҮХС, СХС, төсөл хөтөлбөр, иргэн, ААНэгж	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж
Байнгын ажлын байрны тоо			тоо	2020	20	20	31	31	45	45	25					
Арга хэмжээ		Өлзийт суманд ингэний сүү	Саалинд хамрагдсан ингэний тоо	тоо	2020	0	50	100	100	100	100	100		ЖДҮХС, СХС, хувийн	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж

8.3.1.4	боловсруулах үйлдвэр байгуулж ингэний сүүний үнэлэмжийг нэмэгдүүлнэ	Нийлүүлсэн сүүний хэмжээ	тонн	2020	0	6.5	11.0	11.0	11.0	11.0	50.5	170	хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр ААНэгж байгууллага	АЗДТГ, ХХААГ	ХХААГ, Иргэн аж ахуйн нэгж
8.3.1.5	Дундговийн мах бодлогыг хэрэгжүүлж сумдад мал төхөөрөх, мах боловсруулах үйлдвэр байгуулна	Үйлдвэрийн аргаар бэлтгэсэн махны хэмжээ	тонн	2020	1	1.5	2	2	2.5	2.5	3	66.7	ЖДҮХС, СХС, төсөл хөтөлбөр, иргэн, ААНэгж	ХХААГ	ХОХБТХ
		Мал төхөөрөх жижиг үйлдвэрийн тоо	тоо	2020	5	7	9	9	12	12	15	435.0		ХХААГ	ХХААГ

Газар тариалан

Зорилт	8.3.2	Нэгж га талбайгаас хураан авах ургацын хэмжээг 2020 онд 250 тонн байсныг 2025 онд 275 тоннд хүргэж нэмэгдүүлнэ.	Төмс тариалсан талбай хэмжээ	га	2020	26.8	28	30	32	34	36	8	305.0	Хувийн хэвшил, төсөл хөтөлбөр	ХХААГ	ХХААГ, тариалан эрхлэгчид		
			Хүнсний ногооны тариалсан талбай хэмжээ	га	2020	16.2	17.2	18.2	19.5	21	22	5.8						
			Төмсний хураан авсан ургацын хэмжээ	тонн	2020	238	256	274	290	308	318	80						
			Хүнсний ногооны хураан авсан ургацын хэмжээ	тонн	2020	131	138.2	145.4	152.6	159.8	167.1	36.1						
Арга хэмжээ	8.3.2.1	Төмс хүнсний ногоо, хүлэмжийн тариалалтыг нэмэгдүүлэн хадгалах хугацааг уртасгах боловсруулах, нөөшлөх үйлдвэрийг байгуулна	Тухайн жилд шинээр нэмж байгуулагдсан үйлдвэрийн тоо	тоо	2020	1	1	1	1	1	1	6	80.0	Хувийн хэвшил, төсөл хөтөлбөр	ХХААГ	ХХААГ, тариалан эрхлэгчид		
	8.3.2.2	Сайхан-Овоо суманд Онги голын ус хуримтлуулах болон гүн өрмийн худаг барьж усалгаатай тариалалтыг нэмэгдүүлнэ	талбайн хэмжээ	га	2020	7.8		5	10	20	20	55	150.0		ХХААГ	Сайхан-Овоо сумын ЗДТГ		
	8.3.2.3	Төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэний талбайн нэгжээс хураан авах ургацын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Усалгаатай тариалангийн талбайн хэмжээ	га	2020	7.8	8.3	8.8	9.3	9.8	10.3	2.5	5.0		ХХААГ	ХХААГ, тариалан эрхлэгчид		
			Нэмж хураан авсан ургацын хэмжээ	тонн	2020	90	95	100	105	110	115	25	20.0		ХХААГ	ХХААГ, тариалан эрхлэгчид		
	8.3.2.4	Сайнцагаан суманд байгуулагдсан "Өвлийн нарлаг хүлэмж"-ийг бүрэн хүчин чадлаар нь ажиллуулж хүн амын хүнсний нарийн ногооны хэрэгцээг тасралтгүй хангана	Ашиглалтын хувь	хувь	2020	40	100	100	100	100	100	100			50.0	ЖДҮХС, СХС, төсөл хөтөлбөр, иргэн, ААНэгж	ХХААГ	ХОХБТХ
			хураан авсан ургацын хэмжээ	тонн	2020	2.8	4.3	5.8	7.3	10.3	7.5	4.7					ХХААГ	ХХААГ

Мал аж ахуй

Зорилт	8.3.3	Эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлэн нэг малаас авах үр шимийг нэмэгдүүлэх замаар малын тоог чанарт шилжүүлж биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх ажил хийгдээгүй байсныг 2025 онд 3300 малд шинээр нэвтрүүлнэ.	Биотехнологийн ололтыг шинээр нэвтрүүлсэн малын тоо	тоо	2019	0	300	500	700	800	1000	3300	727.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААХҮЯ, ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид, Ургамал хамгааллын хүрээлэн, МУСҮТ	
Арга хэмжээ	8.3.3.1	Сайнцагаан омгийн хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийнэ.	Бойжуулсан төлийн тоо	тоо	2019	0	300	500	700	800	1000	3300	50.0	ОНТ, Малчид	ХХААГ	Сумдын ЗДТГ, Малчид	
	8.3.3.2	Олдохын хүрэн бор тэмээний тоог нэмэгдүүлэх, сумдад сайжруулагчаар ашиглаж ашиг шимийг нэмэгдүүлж хүрээг тэлнэ.	Сайжрагдсан мал болон өөр сумдад сайжруулагчаар худалдагсан малын тоо	Тоо	2019	570	30	50	70	90	100	910	15.0	ОНТ, Малчид	ХХААГ	Сумдын ЗДТГ, Малчид	
	8.3.3.3	Өндөршил омгийн адуу, Сайнцагаан омгийн хониноос үр авч Малын удмын сангийн үндэсний төвийн генийн санд хадгална.	Генийн санд хадгалсан үрийн хэмжээ	Тун	2019	0				500	300		800	12.0	ОНТ, Малчид	ХХААГ	Холбогдох сумдын ЗДТГ, Малын удмын сангийн үндэсний төв
	8.3.3.4	Жилд 20-оос доошгүй стандартын шаардлага хангасан бух бойжуулж сумдын үхэр сүргийг үе шаттайгаар сайжруулна.	Бойжуулсан бухын тоо	тоо	2019	974	10	20	20	20	20	1064	75.0	ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААХҮЯ, ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид	
	8.3.3.5	3000-аас доошгүй өндөглөгчтэй шувууны аж ахуйг байгуулж, аймгийн ард иргэдийн сувилалын өндөгний хэрэгцээг хангана.	Өндөглөгч шувууны тоо	тоо	2020	0	0	1000	2000	0	0	3000	40.0	ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, иргэн аж ахуйн нэгж	ХХААГ	ХХААГ	
	8.3.3.6	Стандартын шаардлага хангасан цөм сүргийн ангийн хээлтэгч, хээлтүүлэгчийг зэмэгжүүлэн бүртгэж, бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд хамруулна.	зэмэгжүүлж бүртгэлжүүлсэн малын тоо	тоо	2019	90	3	3.5	4	4.5	5	110	35.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААХҮЯ, ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид	
	8.3.3.7	Аймгийн тэмээ өсгөх бодлогыг хэрэгжүүлж бойжуулсан ботго тутамд урамшуулал олгох системийг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулна.	Бодлогын үр дүн	Хувь	2020	95	90	90	90	90	90	90	90	500.0	ОНТ, Малчид	ХХААГ	ХХААГ

Бэлчээр хангамж, мал эмнэлэгийн үйлчилгээ

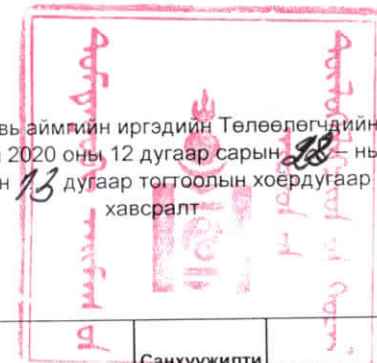
Зорилт	8.3.4	Нийт 7.4 сая га бэлчээрийн талбайн 70 хувьд бэлчээрийн даац 3 буюу түүнээс дээш дахин хэтэрч гарснаас 2025 онд 36 га талбайг нөхөн сэргээжээ.	Сэргээсэн талбайн хэмжээ	га	2019	0	5	6	7	8	10	36	5705.0	Улсын төсөв, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид, Ургамал хамгааллын хүрээлэн
	8.3.4.1	Уламжлалт мал малллагааны аргыг сэргээх, сайн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор "Аймгийн малчдын зөвлөгөөн"-ийг жил бүр зохион байгуулна.	Тухайн жилд хамрагдах оролцогчийн тоо	тоо	2020	0	300	300	300	300	300	300	100.0	ОНТ, төсөл хөтөлбөр	ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид
	8.3.4.2	Бэлчээрийн даац олон дахин хэтэрсэн болон талхлагдсан бэлчээрт олон наст ургамал цацах, тариалах, өнжөөж сэлгэж нөхөн сэргээжээ.	Нөхөн сэргээгдсэн талбайн хэмжээ	га	2019	0	5	6	7	8	10	36	100.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид, Ургамал хамгааллын хүрээлэн
	8.3.4.3	Нийт малчин өрхийн 10-аас доошгүй хувийг малын ногоон тэжээл тариалах, өвөлжөө, хаваржааны эзэмшил газарт нөөц бэлчээртэй болгож хашиж хамгаална.	Тухайн жилд хамгаалсан талбайн хэмжээ	Мян/га	2019	267	5	6	7	8	10	303	100.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид
	8.3.4.4	Бэлчээрийн хортон мэрэгч амьтан, шавьжтай байгаль орчин, хүн, малд халгүй технологи ашиглан тэмцэнэ.	Тухайн жилд бэлчээрийн хортонтой тэмцсэн талбайн хэмжээ	Мян/га	2020	100	30	30	30	30	40	40	250.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ	
	8.3.4.5	Малын бэлчээрийн талбайг гүн өрмийн худаг болон энгийн уурхайн худгаар усжуулж, сэргээгдэх эрчим хүчийг ашиглана.	Сэргээгдэх эрчим хүчний тоо	тоо	2020	1	2	2	2	2	2	10	200.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ
			Тухайн жилд шинээр гаргах худгийн тоо	тоо	2019	3382	3	3	3	3	3	3	3397	350.0	УТХО, ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ

Арга хэмжээ	8.3.4.6	Малын халдварт өвчний дархлаажуулалтыг малын өвчний гаралт, тандалтын үр дүнд үндэслэн оновчтой зохион байгуулна.	Дархлаажуулалтад хамруулсан малын тоо	мян толгой	2020	650	520	400	350	300	200	500.00	1500.0	ОНТ	Мал эмнэлгийн газар	Мал эмнэлгийн газар	
	8.3.4.7	Малын халдварт, цусны шимэгч, зооноз өвчний тандалт, судалгаа, лабораторийн оношилгооны чадавхыг сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.	Тухайн жилд хамруулсан малын тоо	мян-толгой/жил	2020	13	15	17	19	20	20	7	150.0	УТХОлсын төсөв, ОНТ, ОНХС, малчид	Мал эмнэлгийн лаборатори	Мал эмнэлгийн газар	
	8.3.4.8	Шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Тухайн жилд хамруулсан малын тоо	тоо	2020	1	1.2	1.4	1.6	1.8	2	1	2000.0	Малчид, ОНТ,	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж	Мал эмнэлгийн газар	
	8.3.4.9	Мал угаалгын ванн, мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээ үзүүлэх хашаа барина.	Барьж байгуулах ванн, хашааны тоо	тоо	2020	15	20	25	30	35	40	25	300.0	ОНТ, бусад	Мал эмнэлгийн газар	МЭГ, ЗДТГ, ХОХБТХ	
	8.3.4.10	Мал эмнэлгийн нэгдсэн системийг бүрэн нэвтрүүлж, мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох ажиллагааг төгөлдөржүүлнэ.	Олгосон гэрчилгээний тоо	тоо	2020	2000	2100	2200	2300	2400	2500	500	300.0	ОНТ	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж	Мал эмнэлгийн газар	
	8.3.4.11	Мал, ургамал, амьтны биологийн нөөцийг судлах, хамгаалах, тэдгээрийн өвчний оношилгоо, эмчилгээнд биологи, биотехнологи, генетикийн аргыг ашиглах	Мал, амьтны өвчний оношилгоонд шинээр нэвтрүүлсэн арга зүйн тоо	Тоо	2020	5	3	5	7	9	10	5	100.0	ОНТ, төсөл	АЗДТГ, МЭГ	МЭГ	
	8.3.4.12	Мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээний бэлэн байдлыг бүрдүүлэх тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслээр хангагдана.	Мал эмнэлгийн газрын байгууламжийн гадна баригдах шинэ хашааны ажлын явц	хувь	2020	0	20	80	100				100	120.0	ОНТ, УТХО	Мал эмнэлгийн газар	Мал эмнэлгийн газар
			Хөдөлгөөнт лаборатори, ариутгалын машин, бусад тээврийн хэрэгсэл бүхий нийт 10 автомашины дулаан граж барих ажлын явц	хувь	2020	0	10	100					100	90.0	УТХО, ОНТ	Мал эмнэлгийн газар	Мал эмнэлгийн газар
			Фургон автомашинтай болсон эсэх	тийм-1 үгүй-0	2020	1		1					1	45.0	ОНТ	Мал эмнэлгийн газар	Мал эмнэлгийн газар

Бүс, орон нутгийн хамтын ажиллагаа

Зорилт	8.3.5	Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцад дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, аялал жуулчлал, хөдөө аж ахуйг байгальд эзлэй, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлнэ.	Хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийн хэмжээ	тоо/тн	2020	277.76	280.27	282.93	289.75	311.13	316.87	53.91	20100.0	УТХО, ОНТ, Хувийн хэвшил	Аймгийн статистик мэдээ	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ, Сумдын ЗДТГ, хувийн хэвшил
Арга хэмжээ	8.3.5.1	Дорнод аймагтай хамтран ажиллаж, Баянжаргалан сумын үхэр сүргийг "Дорнод монголын мухар улаан" үүлдэрээр сайжруулна.	Мухар улаан үүлдрийн үхрийн тоо	тоо	2020	0	10		10		10	30	30.0	ОНТ, Төсөл хөтөлбөр, малчид	ХХААГ	ХХААГ, ХОХБТХ, Сумдын ЗДТГ, Малчид
	8.3.5.2	Бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан төвийн болон говийн бүсийн аймгуудтай хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.	Хамтын ажиллагаатай аймгийн тоо	тоо	2020	0	2	2	2			6	10010.0	УТХО, ОНТ, Хувийн хэвшил	АЗДТГ	АЗДТГ, Хэлтэс агентлаг, сумд
	8.3.5.3	Төвийн болон говийн бүс нутгийн хэмжээнд аялал жуулчлал, хариуцлагатай уул уурхай, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийн байршлын мэдээллийн баазыг бий болгож, бүс нутгийн чанартай томоохон төслүүдийг хэрэгжүүлнэ.	Мэдээллийн баазтай болсон эсэх	тийм-1 үгүй-0	2020	0		1				1	10.0	ОНТ	АЗДТГ	АЗДТГ, Хэлтэс агентлаг, сумд
			Нийт төслийн тоо	тоо	2020	0	1	1	1	2	2	7	10000.0	УТХО, ОНТ, Хувийн хэвшил	АЗДТГ	АЗДТГ, Хэлтэс агентлаг, сумд
8.3.5.4	Төрийн албан хаагчдын чадавхыг нэмэгдүүлэх зорилгоор бүсийн уулзалт, туршлага солилцох арга хэмжээг зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	тоо	2019	0		1	2	3				50.0	ОНТ	ТЗУХ	ТЗУХ

Дундговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 13 дугаар тогтоолын хоёрдугаар хавсралт

Санхүүжилтийн эх үүсвэр шийдвэрлэгдсэн төсөл, арга хэмжээний жагсаалт

Д/д	Төсөл, арга хэмжээний нэр	байршил	Санхүүжилт /оноор/	Төсөвт өртөг /сая.төг/	Гүйцэтгэл /сая.төг/		Санхүүжилтийн хуваарь /сая.төг/							Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Хариуцагч
					2019 эцэс	2020 ХБГ	2021-2025	2021	2022	2023	2024	2025	шилжих		
0	1	2	3	4	5	6	7=8+9+10+11+12	8	9	10	11	12	13=4-5-6-7	14	15
1. ҮНДЭСНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ															
Үндэсний бахархал, эв нэгдэл															
1.1.1.1	Төв Халхын Дуулалт Жүжгийн Театрын шинэ барилга	Сайнцагаан	2021	10,543.70		50.00	1,710.00	1,710.00					8,783.70	УТХО	АЗДТГ, НБХ, БСУГ, ТХДЖТ
1.1.1.4	Цагаандэлгэр сумын Соёлын төвийн барилга	Цагаандэлгэр	2021	1,230.00		655.00	575.00	575.00					-	УТХО	НБХ, БСУГ, Цагаандэлгэр сумын Соёлын төв
1.1.1.4	Эрдэнэдалай сумын Соёлын төвийн барилга	Эрдэнэдалай	2021	1,800.00		300.00	1,500.00	1,500.00					-	УТХО	НБХ, БСУГ, Эрдэнэдалай сумын Соёлын төв
1.1.1.4	Дэлгэрцогт сумын Соёлын төвийн барилга	Дэлгэрцогт	2021	1,000.00		300.00	700.00	700.00					-	УТХО	НБХ, БСУГ, Дэлгэрцогт сумын Соёлын төв
1.1.1.5	Номын сангийн барилгын өргөтгөл, дээврийн засвар	Сайнцагаан	2021	54.10			54.10	54.10					-	ОНТ	Төв номын сан
1.1.1.6	Баянжаргалан сумын Соёлын төвийн барилга	Баянжаргалан	2024	1500			1,500.00				1,500.00		-	УТХО	НБХ, БСУГ, Баянжаргалан сумын Соёлын төв
1.1.1.7	Өндөршил сумын Соёлын төвийн барилга	Өндөршил	2024	1800			1,800.00				1,800.00		-	УТХО	НБХ, БСУГ, Өндөршил сумын Соёлын төв
1.1.1.8	Адаацаг сумын Соёлын төвийн барилга	Адаацаг	2025	1500			1,500.00					1,500.00	-	УТХО	НБХ, БСУГ, Адаацаг сумын Соёлын төв

1.1.1.9	Гурвансайхан сумын Соёлын төвийн барилга	Гурвансайхан	2025	1500			1,500.00					1,500.00	-	УТХО	НБХ, БСУГ, Гурвансайхан сумын Соёлын төв
1.1.1.10	Дэлгэрхангай сумын Соёлын төвийн барилга	Дэлгэрхангай	2025	1800			1,800.00					1,800.00	-	УТХО	НБХ, БСУГ, Дэлгэрхангай сумын Соёлын төв
1.1.1.11	Сайхан-Овоо сумын Соёлын төвийн барилгын их засвар	Сайхан-Овоо	2022	250.0			250.00		250				-	УТХО	НБХ, БСУГ, Сайхан-Овоо сумын Соёлын төв

2. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

Боловсрол

2.1.2.1	Гурвансайхан сумын дотуур байрны барилга	Гурвансайхан	2020-2021	1,040.00	500		540.00	540.00						УТХО	БСУГ
---------	--	--------------	-----------	----------	-----	--	--------	--------	--	--	--	--	--	------	------

3. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА

Эрүүл, идэвхитэй амьдралын хэв маяг

3.4.1.3	Аймгийн Цэнгэлдэх хүрээлэнг ашиглалтад оруулан, спортын талбайг байгуулах	Сайнцагаан сум	2018-2024	4,057.00	1,000.00	1,000.00	500.00	500.00						ОНТ	ХОХБТХ, БТСГ
---------	---	----------------	-----------	----------	----------	----------	--------	--------	--	--	--	--	--	-----	--------------

4. ЭДИЙН ЗАСАГ

Уул уурхай, эрчим хүч

4.2.2.1	Аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээг 100 хувь шинэчлэх, хэрэглэгчдийн цахилгаан эрчим хүчний тоолуурыг ухаалаг тоолуураар солих ажлыг ашиглалтад оруулна.		2021-2023	4,600.00			4,600.00	4,600.00						Гадаад	ХОХБТХ
---------	---	--	-----------	----------	--	--	----------	----------	--	--	--	--	--	--------	--------

4.2.2.2	Шаардлагатай сумдад усан хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, барилга байгууламжийн ажлыг ашиглалтад оруулна.		2021-2023	8,700.60			13,800.60	13,800.6					Гадаад	ХОХБТХ
4.2.2.3	Аймгийн төвийн дулааны станц барина.		2021-2025	26,500.00			26,500.00	26,500.0					Гадаад	ХОХБТХ
4.2.2.4	Аймгийн төвийн шинэ суурьшлын бүс болон шаардлагатай сумдын төвийн цахилгааны хангамжийг сайжруулах ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.		2021-2025	1,111.00			311.00	311.0					Гадаад	ХОХБТХ
4.2.2.5	Аймгийн төвийн 220/110/35кВ "Мандал" дэд станцын өргөтгөлийн ажлыг ашиглалтад оруулна.		2021-2025	437.90			437.90	437.9					Гадаад	ХОХБТХ
4.2.2.6	Эрчим хүч хэмнэх бодлогын хүрээнд хэрэгжүүлэх ажлуудын хөрөнгийг шийдвэрлэнэ. /6, 7, 8, 15, 18-р байрны фасад/		2021-2025	925.00			184.00	184.0					Гадаад	ХОХБТХ

5. ЗАСАГЛАЛ

5.1.1.1	Төрийн үйлчилгээ үзүүлэх орчныг сайжруулж, шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжөөр хангана.		2021-2025	350.00			150.00	150.00					ОНТ	ТЗУХ
5.3.1.1	"Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ			180.00			40.00	40.00					ОНТ	ТЗУХ

6. НОГООН ХӨГЖИЛ

Дундговь аймгийн иргэдийн
Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны 12
дугаар сарын 28-ны өдрийн 28 дугаар
тогтоолын хоёрдугаар хавсралтын 2.1

2.1 Санхүүжилтийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх шаардлагатай төсөл, арга хэмжээний жагсаалт

Д/д	Төсөл, арга хэмжээний нэр	Байршил	Санхүүжилт	Төсөвт өртөг	Хариуцагч
			хугацаа /оноор/	/сая төг/	
1. ҮНДЭСНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ					
Үндэсний бахархал, эв нэгдэл					
1.1.1.2	Аймгийн Музейн барилга	Сайнцагаан сум	2021-2024	10,000.0	БСУГ
1.1.1.3	Хүүхдийн театрын шинэ барилга	Сайнцагаан сум	2023-2024	5,000.0	БСУГ
1.1.1.4	Баянжаргалан сумын Соёлын төвийн барилга	Баянжаргалан	2024	1500.0	БСУГ
1.1.1.4	Өндөршил сумын Соёлын төвийн барилга	Өндөршил	2024	1800.0	БСУГ
1.1.1.4	Адаацаг сумын Соёлын төвийн барилга	Адаацаг	2025	1500.0	БСУГ
1.1.1.4	Хүүхдийн театрын шинэ барилга	Гурвансайхан	2025	1500.0	БСУГ
1.1.1.4	Дэлгэрхангай сумын Соёлын төвийн барилга	Дэлгэрхангай	2025	1800.0	БСУГ
1.1.1.5	Сайхан-Овоо сумын Соёлын төвийн барилгын их засвар	Сайхан-Овоо	2022	250.0	БСУГ
1.2.1.5	Аймаг байгуулагдсаны 80 жилийн ойг тохиолдуулан түүхэн баримтат кино	Сайнцагаан	2025	30.0	БСУГ
2. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ					
Боловсрол					
2.1.1.1	Сайнцагаан, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Адаацаг, Хулд, Цагаандэлгэр суманд шинээр цэцэрлэгийн барилга	Сайнцагаан, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Адаацаг, Хулд, Цагаандэлгэр	2021-2025	8,000.0	БСУГ
2.1.1.3	Цэцэрлэгийн бүлгийн багш нарыг хөгжим тоглох ур чадварт сургана.		2021-2025	10.0	БСУГ
2.1.1.4	СӨБ-ын урлаг, биеийн тамирын хичээлд шаардлагатай тоног төхөөрөмж		2021-2025	200.0	БСУГ
2.1.2.1	Сайнцагаан, Адаацаг, Говь-Угтаал, Дэлгэрхангай, Эрдэнэдалай суманд шинээр дотуур байрын барилга	Сайнцагаан, Адаацаг, Говь- Угтаал, Дэлгэрхангай, Эрдэнэдалай	2021-2025	4,000.0	БСУГ
	Сайнцагаан, Сайхан-Овоо, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Өлзийт, Цагаандэлгэр суманд шинээр сургуулийн барилга	Сайнцагаан, Сайхан-Овоо, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Өлзийт, Цагаандэлгэр	2021-2025	11,000.0	БСУГ
2.1.2.8	Сургууль бүрт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах танхим байгуулах	-	2021-2025	75.0	БСУГ
2.1.2.9	Сургууль бүрт байгалийн ухааны хичээлийн кабинет байгуулах		2021-2025	250.0	БСУГ
2.1.2.10	7 Сургуулийг дотор 00-той болгох	-	2021-2025	490.0	БСУГ
	8 Дотуур байрыг дотор 00-той болгох	-	2021-2025	560.0	БСУГ
	7 Дотуур байрыг усанд орох нөхцөлийг бүрдүүлэх	-	2021-2025	35.0	БСУГ

2.1.2.11	Цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрын гадаад дотоод орчныг бүрэн камержуулна.	-	2021-2025	150.0	БСУГ
2.1.3.4	Хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн кабинетыг байгуулна.	-	2022	20.0	БСУГ
Эрүүл мэнд					
2.2.2.2	Эмнэлэг, ЭМТ-үүдэд яаралтай тусламжийн тоног төхөөрөмж	-	2021-2025	30.6	ЭМГ
2.2.2.2	Эмнэлэг, ЭМТ-үүдийн автомашин	-	2021-2025	180.0	ЭМГ
2.2.2.3	Нэгдсэн эмнэлгийг компьютер томографи	-	2021-2025	2,550.0	ЭМГ
2.2.2.3	Сумдыг мобайль технологээр хангана.	-	2021-2025	198.0	ЭМГ
2.2.2.4	Хоёрдогч шатлалын нарийн мэргэжлийн оношилгоо, эмчилгээ, зөвлөгөөг анхан шатны / сум, өрхийн / эмнэлгүүдэд алсын зайнаас авах цахим харилцааны нөхцөлийг бүрдүүлэн компьютерээр хангана.		2021-2024	41.0	ЭМГ
2.2.3.2	Эмч, эмнэлэгийн ажилтнуудыг гадаад, дотоодод сургаж, анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдийн эмч нарыг дотор, хүүхдийн нарийн мэргэшлээр сурган чадавхжуулах		2021-2024	28.8	ЭМГ
2.2.3.2	Орон нутагт нэн шаардлагатай сувилагч мэргэжилтнийг бэлтгэж хангалтыг нэмэгдүүлнэ.		2021-2025	46.0	ЭМГ
Хүнд ээлтэй амьдрах орчин					
2.4.1.2	Аймгийн төвийн 6.4 км үерийн далангийн барилга, байгууламжийн угсралтын ажил		2021-2025	5,094.2	ХОХБТХ
Шинэ сэргэж буй халдварын үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ					
2.7.1.1	Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас урьдчилан сэргийлэх, тандалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, хариу арга хэмжээний /тоног, төхөөрөмж, эм эмнэлгийн хэрэгсэл нөөц/ бэлэн байдлыг хангах.		2021-2025	4.5	ЭМГ
2.7.1.2	Нэгдсэн эмнэлэгийг корона вируст халдвар /сovid-19/-ны оношилгооны PCR шинжилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангах		2021	150.0	ЭМГ
3. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА					
Орлогод нийцсэн орон байр					
3.2.1.1	Аймгийн төвийн "Түмний хороолол", "Хаус хороолол"-ын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө", ажлын зургийг батлуулна.		2021-2025	220.0	ГХБХБГ
3.2.1.2	Сумдад орон сууцны газар олгон, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулна.		2021-2025	12,000.0	ХОХБТХ, Сумдын Засаг дарга
Эрүүл, идэвхитэй амьдралын хэв маяг					
3.4.1.3	Аймгийн Цэнгэлдэх хүрээлэнг ашиглалтад оруулан, спортын талбайг байгуулах	Сайнцагаан	2021-2025	1,557.0	БТСГ
3.4.1.4	Олон улсын стандартад нийцсэн усан бассейн бүхий спортын цогцолбор байгуулах	Сайнцагаан	2021-2024	13,000.0	БТСГ
3.4.1.5	Сагсан бөмбөгийн 3х3 спортын төрлийг орон нутагт дэмжин хөгжүүлнэ.	Сайнцагаан	2021-2025	11.0	БТСГ
4. ЭДИЙН ЗАСАГ					

Чинээлэг монгол					
4.1.1.1	Орон нутгийн түүхий эдийн нөөцөд тулгуурласан байгальд ээлтэй барилгын материалын үйлдвэрийг барьж ашиглалтад оруулах	-	2021-2024	200.0	ХОХБТХ, Иргэн, ААН
4.1.1.3	Жил бүр зохион байгуулагдах ДУНДГОВЬ-ТҮНШЛЭЛ үзэсгэлэн худалдаанд зориулсан зөөвөрлөдөг павилонтой болно		2021-2022	170.0	ХХААГ, Иргэн, ААН
Уул уурхай, эрчим хүч					
4.2.1.1	Гурвансайхан сумын Хөтөл цагааны гантигийн ордыг түшиглэн чулууны үйлдвэр байгуулахад хамтран ажиллах	Гурвансайхан	2023	1,000.0	АЗДТГ, ААН
4.2.1.2	Дэлгэрхангай сумын Тарагтын гөлтгөнийн уурхайг түшиглэн гипсэн хавтангийн үйлдвэр байгуулна.	Дэлгэрхангай	2023	1,000.0	ААН
5. ЗАСАГЛАЛ					
Ухаалаг засаглал					
5.1.1.1	Төрийн үйлчилгээ үзүүлэх орчныг сайжруулж, Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийг шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжөөр хангана.		2021-2025	350.0	ТЗУХ
5.3.1.1	"Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ		2022-2025	80.0	ТЗУХ
5.3.1.3	Төрийн архивын баримт хадгалах нягтруулсан шүүгээ, тоног төхөөрөмж		2021-2024	50.0	ХЭЗХ
6. НОГООН ХӨГЖИЛ					
Байгалийн баялагийн үр өгөөж					
6.2.2.1	Төв зам дагуу ногоон байгууламжийг бий болгоно.		2022-2025	522.0	БОАЖГ, Ойн анги
6.2.2.2	Аймгийн хэмжээнд 4 га талбайд ойн зурвас байгуулна.		2022-2025	52.0	БОАЖГ, Ойн анги
6.2.3.1	Зэрлэг амьтдын амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулж, биотехникийн арга хэмжээ авна.		2021-2025	37.5	БОАЖГ, Ойн анги
6.2.3.2	Тарвага нутагшуулах ажлыг зохион байгуулна.		2023	10.0	БОАЖГ, Ойн анги
Үнэт баялаг ус					
6.3.1.2	Булаг шанд, усыг түшиглэн хур тунадас, цас, мөсний усыг хуримтлуулах хөв цөөрөм байгуулна.		2022	29.4	АЗДТГ, БОАЖГ
Нүүрс, төрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил					
6.4.1.1	Ангилан ялгах хогийн сав	Сайнцагаан	2021-2024	60.0	БОАЖГ
6.4.1.2	Төв суурин газрын төвлөрсөн хогийн цэгийн талбайг шууж, эрүүлжүүлнэ.	Сайнцагаан	2021-2024	150.0	БОАЖГ
6.4.1.4	Төв суурин газрын агаарын бохирдлыг бууруулах хүрээнд шинэ дэвшилтэд техник, технологи /шахмал түлшний үйлдвэр/ нэвтрүүлэх аж ахуйн нэгжийг дэмжиж ажиллана.		2023	5000.0	БОАЖГ
7. АМАР ТАЙВАН, АЮУЛГҮЙ НИЙГЭМ					
Хүн, нийгмийн амар тайван байдал					
7.2.1.4	Шаардлагатай Эрэн хайх, аврах бүлгийг байгуулж, үйл ажиллагааг зохион байгуулах хүч хэрэгслээр хангана.		2021-2024	1,000.0	ОБГ
Хууль сахиулах салбарын хөгжил					
7.3.1.1	Аймгийн Шүүхийн барилгыг шинээр ашиглалтанд оруулж, алба хаагч, иргэдэд үйл ажиллагаа, үйлчилгээний ая тухтай орчин бүрдүүлнэ.	Сайнцагаан	2021-2025	659.0	Шүүхийн Тамгын газар

7.3.1.2	Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэхэд албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хариуцлага, сонор сэрэмж, үүрэг оролцоог сайжруулж, томоохон гудамж талбай, сумын төвүүдэд дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын системийг нэвтрүүлнэ.	Сайнцагаан	2021-2025	1,000.0	Цагдаагийн газар
7.3.1.4	Шүүхийн шинжилгээний албанд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг үзүүлж бие даасан, хараат бус байдлыг хангаж, чадавхыг дээшлүүлнэ.	Сайнцагаан	2021-2025	25.0	ШША
7.3.1.5	Цагдаагийн байгууллагад ирсэн иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай хянан шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих цахим				Цагдаагийн газар
8. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ					
Дэд бүтэц					
8.1.1.1	Аймгийн төвд ачаа буулгах, хадгалах, шилжүүлэн ачих томоохон терминал ложистикийн төв байгуулна.		2024	200.0	ШҮГ, ГХБХБГ
8.1.1.2	Сумдын ерөнхий төлөвлөгөөтэй болно.			900.0	ХОХБТХ ГХБХБГ
8.1.1.3	Жишиг гудамж төсөл, тохижилтын ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.			2,270.0	ХОХБТХ
8.1.1.4	Иргэдийн оролцоотой "Шинэ сум" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дэд бүтэцтэй сум 2020 онд 2 байсныг 2025 онд 3-аар нэмэгдүүлнэ.	Эрдэнэдалай, Сайхан-Овоо, Дэлгэрцогт	2021-2023	9,134.0	ХОХБТХ
8.1.1.5	Мандалговь-Улаанбаатар, Мандалговь-Даланзадгад чиглэлийн Улсын чанартай хатуу хучилттай авто замын арчилгаа, засварын ажилд хяналт тавьж, орон нутгийн авто замын засвар, арчилгааны хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ		2021-2025	7,000.0	ХОХБТХ
8.1.1.6	Цаг агаарын урьтаж анхааруулах мэдээг малчдад 2020 онд 27880 багц мессежээр дамжуулсныг 2025 онд 60000 багц мессежээр дамжуулдаг болно.			9.0	УЦУОШТ
Аялал жуулчлал					
8.2.1.1	Жуулчдын голлон зорих байгаль, түүх, соёлын өв бүхий газруудад эко ариун цэврийн байгууламж бүхий отоглох цэгүүдийг байгуулна.		2022-2024	1,000.0	БОАЖГ
8.2.1.2	Сүм хөх бүрд зэрэг аялал жуулчлалын гол бүс нутгуудад орон нутгийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн үйл ажиллагааг дэмжих замаар үйлчилгээний чанарын стандартыг дээшлүүлнэ.		2022-2025	3,000.0	БОАЖГ, ИТХ
8.2.1.3	Олон улсын аялал жуулчлалын үзэсгэлэнд жил бүр нэгдсэн зохион байгуулалттай оролцож, /хятад, солонгос, англи зэрэг хэл дээр видео контентууд хийж/ орон нутгаа сурталчилна.		2021-2025	150.0	БОАЖГ
Тогтвортой хөдөө аж ахуй					
8.3.1.3	МАА-н гаралтай бүтээгдэхүүн боловсруулах, уламжлалт болон дэвшилтэт техник технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ. /мах, ноос, ноолуур, арьс шир, сүү сүүн бүтээгдэхүүн.../		2021-2025	500.0	ХХААГ, Иргэн, ААН

8.3.1.4	Өлзийт суманд ингэний сүү боловсруулах үйлдвэр байгуулж ингэний сүүний үнэлэмжийг нэмэгдүүлнэ		2021-2025	170.0	АЗДТГ, ХХААГ
8.3.1.5	Дундговийн мах бодлогыг хэрэгжүүлж сумдад мал төхөөрөх, мах боловсруулах үйлдвэр байгуулна		2021-2025	501.7	ХХААГ
Газар тариалан					
8.3.2.2	Сайхан-Овоо суманд Онги голын ус хуримтлуулах болон гүн өрмийн худаг барьж усалгаатай тариалалтыг нэмэгдүүлнэ		2021-2025	150.00	ХХААГ, Сайхан-овоо сумын ЗДТГ
8.3.2.4	Сайнцагаан суманд байгуулагдсан "Өвлийн нарлаг хүлэмж"-ийг бүрэн хүчин чадлаар нь ажиллуулж хүн амын хүнсний нарийн ногооны хэрэгцээг тасралтгүй хангана		2021-2025	50.00	ХХААГ, Сайхан-овоо сумын ЗДТГ
Мал аж ахуй					
8.3.3.1	Сайнцагаан омгийн хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийнэ.		2021-2025	50.0	ХХААГ
8.3.3.3	Өндөршил омгийн адуу, Сайнцагаан омгийн хониноос үр авч Малын удмын сангийн үндэсний төвийн генийн санд хадгална.		2021-2025	12.0	ХХААГ
8.3.3.6	Стандартын шаардлага хангасан цөм сүргийн ангийн хээлтэгч, хээлтүүлэгчийг эзэмгжүүлэн бүртгэж, бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд хамруулна.		2021-2025	35.0	ХХААГ
Бэлчээр хангамж, мал эмнэлгийн үйлчилгээ					
8.3.4.4	Бэлчээрийн хортон мэрэгч амьтан, шавьжтай байгаль орчин, хүн, малд халгүй технологи ашиглан тэмцэнэ.		2021-2025	250.0	ХХААГ
8.3.4.5	Малын бэлчээрийн талбайг гүн өрмийн худаг болон энгийн уурхайн худгаар усжуулна.		2021-2025	350.0	ХХААГ
8.3.4.6	Малын халдварт өвчний дархлаажуулалтыг малын өвчний гаралт, тандалтын үр дүнд үндэслэн оновчтой зохион байгуулна		2021-2025	1,500.0	ХХААГ
8.3.4.9	Мал угаалгын ванн, мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээ үзүүлэх хашаа барина.		2021-2025	300.0	МЭГ
8.3.4.10	Мал эмнэлгийн нэгдсэн системийг бүрэн нэвтрүүлж, мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох ажиллагааг төгөлдөржүүлнэ.		2021-2025	300.0	МЭГ
8.3.4.12	Мал эмнэлгийн ажил үйлчилгээний бэлэн байдлыг бүрдүүлэх тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслээр хангагдана.		2021-2025	255.0	МЭГ
Бүс, орон нутгийн хамтын ажиллагаа					
8.3.5.3	Төвийн болон говийн бүс нутгийн хэмжээнд аялал жуулчлал, хариуцлагатай уул уурхай, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийн байршлын мэдээллийн баазыг бий болгож, бүс нутгийн чанартай томоохон төслүүдийг хэрэгжүүлнэ.		2021-2025	10.0	АЗДТГ

Дундговь аймгийн иргэдийн
Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны
12 дугаар сарын 28-ны
өдрийн 13 дугаар тогтоолын
нэгдүгээр хэсрэлтийн 2.2

2.2 Техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах шаардлагатай төсөл, арга хэмжээний жагсаалт

Д/д	Төсөл, арга хэмжээний нэр	Тайлбар
1. ҮНДЭСНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ		
Үндэсний бахархал, эв нэгдэл		
1.1.1.2	Аймгийн Музейн барилга	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
1.1.1.3	Хүүхдийн театрын шинэ барилга /Дундговь, Сайнцагаан сум/	Зураг төсөл боловсруулах
1.1.1.4	Сумдын Соёлын төвийг стандартад нийцүүлэн хөгжүүлэх бодлого баримталж, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Баянжаргалан, Өндөршил, Адаацаг, Гурвансайхан, Дэлгэрхангай сумдын Соёлын төвийн барилга	Зураг төсөл боловсруулах
1.1.1.5	Сайхан-Овоо сумын Соёлын төвийн барилгад их засвар хийнэ.	Зураг төсөл боловсруулах
1.2.1.5	Аймаг байгуулагдсаны 80 жилийн ойг тохиолдуулан түүхэн баримтат кино	Бичлэг
2. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ		
Боловсрол		
2.1.1.1	Сайнцагаан, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Адаацаг, Хулд, Цагаандэлгэр суманд шинээр цэцэрлэгийн барилга	Зураг төсөл боловсруулах
2.1.1.3	Цэцэрлэгийн бүлгийн багш нарыг хөгжим тоглох ур чадварт сургана.	Удирдамж
2.1.1.4	СӨБ-ын урлаг, биеийн тамирын хичээлд шаардлагатай тоног төхөөрөмж	Техникийн үзүүлэлт
2.1.2.1	Сайнцагаан, Сайхан-Овоо, Эрдэнэдалай, Дэлгэрцогт, Өлзийт, Цагаандэлгэр суманд шинээр сургуулийн барилга	Зураг төсөл боловсруулах
	Сайнцагаан, Адаацаг, Говь-Угтаал, Дэлгэрхангай, Эрдэнэдалай суманд шинээр дотуур байрын барилга	Зураг төсөл боловсруулах
2.1.2.8	Сургууль бүрд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах танхим байгуулах	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
2.1.2.9	Сургууль бүрд байгалийн ухааны хичээлийн кабинет байгуулах	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
	7 Сургуулийг дотор 00-той болгох	Зураг төсөл боловсруулах
2.1.2.10	8 Дотуур байрыг дотор 00-той болгох	Зураг төсөл боловсруулах
	7 Дотуур байрыг усанд орох нөхцөлийг бүрдүүлэх	Зураг төсөл боловсруулах
2.1.2.11	Цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрын гадаад дотоод орчныг бүрэн камержуулна.	Зураг төсөл боловсруулах
2.1.3.4	Хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн кабинетыг байгуулна.	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
Эрүүл мэнд		
2.2.2.2	Сумдын өрхийн ЭМТ-үүдэд шаардлагатай тоног төхөөрөмж	Техникийн үзүүлэлт
2.2.2.2	Эрүүл мэндийн байгууллагуудын яаралтай тусламжид тоног төхөөрөмж	Техникийн үзүүлэлт
2.2.2.3	Сумдыг мобайль технологээр хангана.	Техникийн үзүүлэлт
2.2.2.3	Нэгдсэн эмнэлгийг компьютер томографи	Техникийн үзүүлэлт

2.2.2.3	Нэгдсэн эмнэлгийг компьютер томографи	Техникийн үзүүлэлт
2.2.2.4	Хоёрдогч шатлалын нарийн мэргэжлийн оношилгоо, эмчилгээ, зөвлөгөөг анхан шатны / сум, өрхийн / эмнэлгүүдэд алсын зайнаас авах цахим харилцааны нөхцөлийг бүрдүүлэн компьютерээр хангана.	Техникийн үзүүлэлт
2.2.3.2	Эмч, эмнэлэгийн ажилтнуудыг гадаад, дотоодод сургаж, анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдийн эмч нарыг дотор, хүүхдийн нарийн мэргэшлээр сурган чадавхжуулах	Төсөл
2.2.3.2	Орон нутагт нэн шаардлагатай сувилагч мэргэжилтнийг бэлтгэж хангалтыг нэмэгдүүлнэ.	Төсөл
Шинэ сэргэж буй халдварын үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ		
2.7.1.1	Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас урьдчилан сэргийлэх, тандалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, хариу арга хэмжээний /тоног, төхөөрөмж, эм эмнэлгийн хэрэгсэл нөөц/ бэлэн байдлыг хангах.	Техникийн үзүүлэлт
2.7.1.2	Нэгдсэн эмнэлгийг корона вируст халдвар /covid-19/-ны оношилгооны PCR шинжилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангах	Техникийн үзүүлэлт
3. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА		
Орлогод нийцсэн орон байр		
3.2.1.1	Аймгийн төвийн "Түмний хороолол", "Хаус хороолол"-ын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө", ажлын зургийг батлуулна.	Зураг төсөл боловсруулах
3.2.1.2	Сумдад орон сууцны газар олгон, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулна.	Зураг төсөл боловсруулах
3.4.1.5	Сагсан бөмбөгийн 3x3 спортын төрлийг орон нутагт дэмжин хөгжүүлнэ.	Удирдамж
4. ЭДИЙН ЗАСАГ		
Чинээлэг монгол		
4.1.1.1	Барилгын материалын үйлдвэр /Пассив хаус/, барилгын хуурай хольц, Чулуу бутлан ангилах болон бетон зуурмаг, био дизель, малын хүчит тэжээл /гумин/ зэрэг бүтээгдэхүүнийг үйлдвэр барих	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
4.1.1.3	Жил бүр зохион байгуулагдах ДУНДГОВЬ-ТҮНШЛЭЛ үзэсгэлэн худалдаанд зориулсан зөөвөрлөдөг павилонтой болно	Техникийн үзүүлэлт
Уул уурхай, эрчим хүч		
4.2.1.1	Гурвансайхан сумын Хөтөл цагааны гантигийн ордыг түшиглэн чулууны үйлдвэр /будгийн үйлдвэр/ байгуулах	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
4.2.1.2	Дэлгэрхангай сумын Тарагтын гөлтгөнийн уурхайг түшиглэн гипсэн хавтангийн үйлдвэр байгуулна.	ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулах
5. ЗАСАГЛАЛ		
Ухаалаг засаглал		
5.1.1.1	Төрийн үйлчилгээ үзүүлэх орчныг сайжруулж, Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийг шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Техникийн үзүүлэлт
5.3.1.1	"Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ	Техникийн үзүүлэлт
5.3.1.3	Төрийн архивын баримт хадгалах нягтруулсан шүүгээ, тоног төхөөрөмж	Техникийн үзүүлэлт
6. НОГООН ХӨГЖИЛ		
Байгалийн баялгийн үр өгөөж		
6.2.2.1	Төв зам дагуу ногоон байгууламжийг бий болгоно.	Зураг төсөл боловсруулах
6.2.2.2	Аймгийн хэмжээнд 4 га талбайд ойн зурвас байгуулна.	Зураг төсөл боловсруулах
Нүүрс, төрөгч багатай, бүтээмжтэй, хүртээмжтэй ногоон хөгжил		

6.4.1.1	Ангилан ялгах хогийн сав	Техникийн үзүүлэлт
6.4.1.2	Төв суурин газрын төвлөрсөн хогийн цэгийн талбайг шууж, эрүүлжүүлнэ.	Зураг төсөл боловсруулах
6.4.1.4	Төв суурин газрын агаарын бохирдлыг бууруулах хүрээнд шинэ дэвшилтэд техник, технологи /шахмал түлшний үйлдвэр/ нэвтрүүлэх аж ахуйн нэгжийг дэмжиж ажиллана.	Техникийн үзүүлэлт
7. АМАР ТАЙВАН, АЮУЛГҮЙ НИЙГЭМ		
Хүн, нийгмийн амар тайван байдал		
7.2.1.4	Шаардлагатай Эрэн хайх, аврах бүлгийг байгуулж, үйл ажиллагааг зохион байгуулах хүч хэрэгслээр хангана.	Техникийн үзүүлэлт
Хууль сахиулах салбарын хөгжил		
7.3.1.1	Аймгийн Шүүхийн барилгыг шинээр ашиглалтанд оруулж, алба хаагч, иргэдэд үйл ажиллагаа, үйлчилгээний ая тухтай орчин бүрдүүлнэ.	Зураг төсөл боловсруулах
7.3.1.2	Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэхэд албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хариуцлага, сонор сэрэмж, үүрэг оролцоог сайжруулж, томоохон гудамж талбай, сумын төвүүдэд дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын системийг нэвтрүүлнэ.	Техникийн үзүүлэлт
7.3.1.4	Шүүхийн шинжилгээний албанд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг үзүүлж бие даасан, хараат бус байдлыг хангаж, чадавхыг дээшлүүлнэ.	Техникийн үзүүлэлт
7.3.1.5	Цагдаагийн байгууллагад ирсэн иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай хянан шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих цахим нэгдсэн сүлжээ нэвтрүүлнэ.	Техникийн үзүүлэлт
8. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ		
Дэд бүтэц		
8.1.1.1	Аймгийн төвд ачаа буулгах, хадгалах, шилжүүлэн ачих томоохон терминал ложистикийн төв байгуулна.	Зураг төсөл боловсруулах
8.1.1.2	Сумдын ерөнхий төлөвлөгөөтэй болно.	Ажлын даалгавар
8.1.1.3	Жишиг гудамж төсөл, тохижилтын ажлын хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Зураг төсөл боловсруулах
8.1.1.4	Иргэдийн оролцоотой "Шинэ сум" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Зураг төсөл боловсруулах
8.1.1.5	Орон нутгийн авто замын засвар, арчилгааны хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ	Зураг төсөл боловсруулах
Аялал жуулчлал		
8.2.1.2	Сүм хөх бүрд зэрэг аялал жуулчлалын гол бүс нутгуудад орон нутгийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн үйл ажиллагааг дэмжих замаар үйлчилгээний чанарын стандартыг дээшлүүлнэ.	Зураг төсөл боловсруулах
Тогтвортой хөдөө аж ахуй		
8.3.1.3	МАН-н гаралтай бүтээгдэхүүн боловсруулах, уламжлалт болон дэвшилтэт техник технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ. /мах, ноос, ноолуур, арьс шир, сүү сүүн бүтээгдэхүүн.../	Зураг төсөл боловсруулах
Бэлчээр хангамж, мал эмнэлгийн үйлчилгээ		
8.3.4.12	Мал эмнэлгийн газрын байгууламжийн гадна баригдах шинэ хашааны ажлын явц	Зураг төсөл боловсруулах
	Хөдөлгөөнт лаборатори, ариутгалын машин, бусад тээврийн хэрэгсэл бүхий нийт 10 автомашины дулаан граж барих ажлын явц	Зураг төсөл боловсруулах
	Фургон автомашинтай болсон эсэх	Техникийн үзүүлэлт